

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Μ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1991

ΑΡΙΘ. 13

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Ε. Δ. Θεοδώρου, Μνήμη
Κοδράτου εκ τῶν Ο' Ἀποστόλων,
Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερομάρτυρος
(† 130). — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Τριωδίου.
— Ἀρχιμ. Γ. Στέφα, Στή μορφή τοῦ Ἀγίου Βησσαρίωνος με ὁδηγὸ ἕναν ὕμνο. — Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Τὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως». — π. Ἐλευθ. Πετριτσόπουλου, Τὸ «φιλανθρωπικὸν ἔργον» τῆς Ἐκκλησίας. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ταξιδεύοντας. — Ἀρχιμ. Εὐθ. Ἐλ. Ἐλευθερίδης, Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Ἀγίας Θεοπρομήτορος Ἀννης. — π. Ἀντ. Ἀλεξίζοπούλου, Ἡ ἀντιαιρετικὴ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας. — Ἀπ. Βαλλήνδρα, Τὰ ἕνδεκα Ἑωθινά. — Ὁρθόδοξες Μοναχὲς στὴν Ἐκκλησία τῆς Κορέας. — Ἐπίκκαϊρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις - Γεγονότα - Ἀξιοσημείωτα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰαρίου 1 — Τηλέφ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθῆναι.

ΜΝΗΜΗ ΚΟΔΡΑΤΟΥ ΕΚ ΤΩΝ Ο' ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ (†130)

Γνωστὴ εἶναι ἡ ἁποψις, ὅτι ἄλλο πρόσωπο εἶναι ὁ ἀποστολικὸς μαθητὴς Κοδράτος καὶ ἄλλο πρόσωπο εἶναι ὁ Κοδράτος, πὺν τὸν 6' αἰῶνα διετελέσεν ἐπίσκοπος τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴ μαρτυρίαν τοῦ ἐπισκόπου Κορίνθου Διονυσίου. Ἀλλὰ ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τῶν πληροφοριῶν, πὺν παρέχονται ἀπὸ τὸν Εὐσέβιον (Ἐκκλ. Ἱστ. III, 37, 1- IV, 3, 1-4 IV, 3, 23- V, 17 καὶ Χρονικὸν 2140), ὅχι μόνον δὲν ἀποκλείει, ἀλλὰ καθιστᾷ πολὺ πιθανὴν τὴν ἐορτολογικὴ αὐτὴ παράδοσι, πὺν συνενώνει τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα σὲ ἓνα κατὰ τρόπον, πὺν συμφωνεῖ πρὸς μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου (ἐπιστ. 70).

Ὁ Κοδράτος διακρινόταν γιὰ τὸ προφητικὸν τοῦ χάρισμα. Γι' αὐτὸ οἱ Μοντανιστὲς τὸν παρουσίαζαν ὡς πρόδρομόν τους. Ὁ Μ. Φώτιος πληροφορεῖ, ὅτι ὁρθόδοξοι καὶ αἵρετικοὶ ἐπικαλοῦνταν τὴν αὐθεντίαν τοῦ Κοδράτου (Migne Ἐ.Π. 103, 456). Τοῦτο συνέβαινε, διότι ὁ Κοδράτος, ὅπως καὶ οἱ ἅγιοι Ἰγνάτιος καὶ Πολύκαρπος, ἦταν «ιερός τῶν ἀποστόλων ἀκουσίτης», εἶχε φλογερὸ ἱεραποστολικὸν κηρυκτικὸν ζῆλον καὶ διακρινόταν γιὰ τὰ λαμπρὰ τεκμήρια τῆς... διακονίας καὶ τῆς ἀποστολικῆς ὁρθοτομίας.

Ἔνεκα τῆς μορφώσεώς του ἐξελέγη ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διέτρεχαν οἱ Χριστιανοὶ σὺν κέντρῳ τῶν εἰδωλολατρικῶν γραμμάτων καὶ φιλοσοφικῶν ρευμάτων, ὅπου εἶχεν ὑποστῆ μαρτυρικὸν θάνατον ὁ προκατόχος του ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν Πούπλιος. Οἱ Ἀθηναῖοι, «διὰ τῆς σπουδῆς» τοῦ Κοδράτου, «ἐπισυνήχθησαν» καὶ πέτυχαν αὐτῆς πίστεως ἀναζωπύρωσιν. Τότε ὁ Κοδράτος ἔγραψε γιὰ τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανόν, πὺν ἐπισκέφθηκε τὴν Ἀθήνα, Ἀπολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Γι' αὐτὸ θεωρεῖται «ὁ πρῶτος γνωστὸς χριστιανὸς ἀπολογητὴς (Συνλ. Παπαδόπουλος), ἐνῶ ἡ «χριστιανικὴ ἀπολογητικὴ ὡς πρώτην κοιτίδα ἔχει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν» (Παν. Χρήσιου). Τὰ —δυστυχῶς ἐλάχιστα— σωζόμενα ἀποσπάσματα τῆς Ἀπολογίας αὐτῆς μαρτυροῦν τὶς ἀποστολικὰς διασυνδέσεις τοῦ Κοδράτου, προβάλλουν τὴν ἱστορικότητα τῶν θανάτων τοῦ Κυρίου καὶ καταπολεμοῦν τὴν ἀντίληψιν γιὰ τὴν ὑπαρξὶ ἀπαγορευμένων τροφῶν.

Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ Κοδράτου ἔγινε πιθανῶς στὴν Ἀθήνα ἢ μετὰ τυχὸν ἐκδιώξιν του σὺν Μαγνησίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν πρέπει νὰ νοιώθῃ ὑπερήφανη γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ προσωπικότητα, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ μελετηθῇ καὶ προβληθῇ περισσότερον.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

Α' ΑΠΟΔΕΙΠΝΩΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Ι. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΜΕΓ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ*

«Καταγίγασθε» (Β' Κορ. ιγ' 11).

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν περίοδος τῆς πνευματικῆς ἐποικοδομῆς τοῦ χριστιανοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ ἐκκλησία μᾶς προσφέρει ἀφθονώτερα τὰ μέσα διὰ τὴν πνευματικὴν μας κατάρτισιν. Ὅχι δὲ μόνον ἀφθονώτερα, ἀλλὰ καὶ συστηματικώτερα καὶ μεθοδικώτερα. Καὶ ἀκριβῶς, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, θὰ ἐκτεθοῦν μερικαὶ σκέψεις, διὰ νὰ ἔχουν τὴν ἐμπρακτον συνεχείαν των ἐκ μέρους ὄλων μας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

1. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι μία προσπάθεια, διὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ ἔχῃ σύστημα, πρόγραμμα, μέθοδον. Πρέπει νὰ γίνεταί με τάξιν καὶ ἐπιμέλειαν. Ἰδιαιτέρως λοιπὸν κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς εἶναι ἀξία πολλῆς προσοχῆς ἡ τάξις καὶ ἡ μέθοδος, με τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει τὰ πνευματικὰ γυμνάσματα καὶ συνήματα, ὥστε συνεχῶς νὰ προαγώμεθα εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν.

Ἐὰν ὁ χριστιανὸς σκεφθῇ ὅτι τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς καλεῖ ὁ Θεός, εἶναι μέγα, τεράστιον καὶ ἀπροσπέλαστον, ἐπόμενον εἶναι νὰ διστάξῃ, νὰ ἀποθαρρύνεται, καὶ νὰ σχηματίζῃ τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ποῦ θέλει ὁ Θεός. Αὕτῃ ἡ σκέψις εὐρίσκει ἔδαφος, ὅταν ὁ χριστιανὸς ἀντικρύξῃ μονολιθικὰ τὸ σύνολον τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων καὶ ἀρετῶν. Τοῦ φαίνεται ὄγκος, ὕψος μέγα καὶ δυσανάβατον. Καὶ φαντάζεται ὅτι δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ τὸ φθάσῃ.

Θὰ εἶναι ὁμῶς ἔξω τῆς πραγματικότητος ὅποιος

* Προτείνονται αἱ ὁμιλίαι αὗται ὡς ἑσπερινὰ μαθήματα, ἐνημερωτικὰ ἐπὶ λατρευτικῶν καὶ ἀγιαστικῶν θεμάτων ἀπὸ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

σκεφθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Διότι ὁ Θεὸς δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς πράγματα ἀδύνατα. Τί συμβαίνει λοιπόν; Εἶναι ζήτημα συστηματικῆς ἀντιμετωπίσεως. Λέγεται, περὶ ἐνὸς πατρὸς, ὅτι ἔστειλε τὸν υἱὸν του εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ τὸν ἐκχερῶσῃ. Εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ εἶχε μείνει χέρσος, καὶ ἐχρειάζετο ἐργασίαν ἐπιπονον διὰ νὰ γίνῃ πάλιν γόνιμος. Ὁ υἱός, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν ἀγρόν καὶ εἶδε τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο, εἶδε τὰ ἀγκάθια καὶ τίς πέτρες, καὶ ὑπελόγισε πόσον πολλὰ στρέμματα ἦσαν, ἐδίστασε. Τὸ ἐθεώρησεν ἀκατόρθωτον. Ἐπέστρεψεν εἰς τὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπεν· ἀδύνατον, δὲν γίνεται. Καὶ ὁ πατέρας, συνετὸς καὶ φρόνιμος, ἐτροποποίησε τὴν ἐντολήν, λέγων· δὲν σὲ ἔστειλα σήμερα νὰ ἐκχερῶσῃς ὅλον τὸν ἀγρόν, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνο τὸ μικρὸν τμήμα. Ὁ υἱὸς τὸ ἔδλεπε πλέον εὐκόλῳ τὸ ἔργον· καὶ ἐπηγεν, εἰργάσθη, καὶ ἐπέστρεψε νὰ ἀναγγείλῃ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὸν πατέρα, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπεν· αὔριον νὰ συνεχίσῃς καὶ τὸ διπλανὸν τμήμα τοῦ ἀγροῦ. Καί, ὅταν ἐπέστρεψε, τὸν ἔστειλε διὰ τὸ τρίτον, κατόπιν διὰ τὸ τέρτατον, τὸ πέμπτον, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα εἶχε πραγματοποιηθῇ ἡ ἐκχέρσωσις ὅλου τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ὁ υἱὸς διαπιστώνει ἱκανοποιημένος ὅτι μπόρεσε καὶ ἀνταπεκρίθη εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔργου. Καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὸ σύστημα καὶ τὴν μέθοδον· τ. ἔ. με τὴν κατὰ τμῆσιν τῆς ἐργασίας. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν μέθοδον μᾶς ὑποδεικνύει κατὰ τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστὴν ἡ Ἐκκλησία. Τὰ λάθη μας, αἱ ἐλλείψεις μας, αἱ ἀδυναμίαι μας, εἶναι πλῆθος μεγάλο· καὶ δὲν εἶναι δυνατόν διὰ μιᾶς νὰ καταπιασθῶμε με ὅλας μας τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς ἀδυναμίας. Χρειάζεται νὰ τὰς ἀπομονώσωμεν καὶ νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας ἓνα πρόγραμμα καὶ μίαν σειράν. Νὰ ὀρίσωμεν κάποιον χρονοδιάγραμμα, ὠρισμένα χρονικὰ ὅρια, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ καταπολεμήσωμεν πρῶτα τὴν Α, ὕστερα τὴν Β, κατόπιν τὴν Γ ἁμαρτίαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀξιοποιεῖται ἡ προσπάθεια. Διὰ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ

παράδειγμα τοῦ ἀγροῦ· ἂν ἀφήσωμεν τὸ νερὸ νὰ τρέ-
ξη, διὰ νὰ ποτίσῃ ὅλον ὁμοῦ τὸν ἀγρόν, τὸ νερὸ
προσπερνάει καὶ ἐλάχιστα τὸν διαποτίζει. Τί κάνουν
ὅμως ἐκεῖνοι ποὺ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγρούς; Πρῶτα
διοχετεύουν τὸ νερὸ εἰς τὸ ἓνα αὐλάκι, κατόπιν εἰς
τὸ δεύτερο, εἰς τὸ τρίτον, καὶ οὕτω καθεξῆς, καὶ ἀ-
πορροφᾶται ἀπὸ ὅλον τὸν ἀγρόν. Ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ
τοῦ χριστιανοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν αὐθωρεῖ νὰ ὑποστῇ
ἀλλοίωσιν γενικὴν καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὅλας τὰς
ἐλλείψεις της. Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἐπιστημάνῃ μὲ
μίαν αὐτοκριτικὴν ὅτι βλέπει εἰς τὸν ἑαυτὸν του, τ. ἔ.
ποῖα εἶναι τὰ ἀδύνατα σημεῖα, αἱ ἀχίλλειοι πτέρναι
του. Καί, ἐφ' ὅσον θὰ ἔχῃ πλήρη αὐτογνωσίαν, θὰ γνω-
ρίσῃ ποῦ χωλαίνει· ὅποτε, μετὰ τὴν διάγνωσιν, χρειά-
ζεται ἡ σειρὰ καὶ ἡ προτεραιότης, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ
ἐπιδοθῇ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν. Καθορίζει λοι-
πὸν ὅτι αὐτὸν τὸν μῆνα θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐκρίζω-
σιν τοῦ φθόνου, ἐπὶ παραδείγματι, τὸν ἄλλο μῆνα τοῦ
θυμοῦ, τὸν ἄλλον μῆνα θὰ πολεμήσῃ τὴν κατάκρισιν,
κατόπιν ἓνα ἄλλο πάθος, καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ εἰς
τὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ ἔχῃ ἓνα ἀπολογισμὸν, ὁ ὁποῖος
ἐξάπαντος θὰ εἶναι εὐχάριστος.

2. Αὐτὴν τὴν μέθοδον, τὴν τόσον ἐποικοδομητικὴν,
ἡ Ἐκκλησία τὴν ἐφαρμόζει κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσ-
σσαρακοστήν· καὶ μᾶς παροτρύνει νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν
καὶ ἡμεῖς. Καὶ ἰδοὺ πῶς. Κάθε μία ἐβδομάς τῆς Τεσ-
σσαρακοστῆς ἔχει ἓνα σύνθημα. Γύρω ἀπὸ τὸ σύνθη-
μα αὐτὸ τῆς ἐβδομάδος περιστρέφονται τὰ τροπάρια
καὶ οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας· καὶ μᾶς παραπέμπουν
εἰς ὠρισμένας περικοπὰς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, εἰς τὰς
ὁποίας ἀναφέρονται οἱ ὕμνοι. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον
μᾶς δίδεται ἓνα πρόγραμμα ἐργασίας διὰ κάθε ἐβδο-
μάδα τῆς Τεσσαρακοστῆς. Ἰδοὺ δὲ τὸ πρόγραμμα λε-
πτομερέστερον.

Τὴν πρῶτην ἐβδομάδα οἱ ὕμνοι ἀ-
ναφέρονται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς καθαρότητος,
τὴν ὁποίαν ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ. Γι' αὐτὸ
ἄλλωστε ὀνομάζεται καὶ Καθαρά Ἐβδομάς
(Καθαρά Δευτέρα σήμερα). Ἐχουν σχέσιν τὰ συνθή-
ματα αὐτὰ μὲ τὴν περικοπὴν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου
ποῦ ἠκούσαμεν χθές. Εἰς αὐτὴν τὴν περικοπὴν ὁ Κύ-
ριος μᾶς συνέστησε πρῶτον νὰ δγάλωμεν ἀπὸ μέσα
μας κάθε ἐμπάθειαν καὶ νὰ δώσωμεν συγγνώμην εἰς
τὸν ἄλλον, ὅτιδήποτε καὶ ἂν μᾶς ἔκανε. Ἡ Ἐκκλη-
σία μᾶς καλλιεργεῖ τὸ φρόνημα αὐτὸ κατὰ τὴν παροῦ-
σαν ἐβδομάδα. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι δυνα-
τὸν νὰ τοὺς χωρίζουν καὶ ζητήματα συναλλαγῶν (ζη-
τήματα οἰκονομικῆς φύσεως), ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς
Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἡ ὁποία λέγει ὅτι δὲν πρέπει
νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν νοῦν του εἰς τοὺς θησαυροὺς

τῆς γῆς («μὴ θησαυρίζετε θησαυ-
ροὺς ἐπὶ τῆς γῆς ὅπου σῆς καὶ
βροταίαι ἀφανίζονται καὶ κλέπται
διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι»), συν-
ιστᾷ ἐπιεικειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν ὀφειλέτην πλη-
σίον· ἀγάπην ἡ ὁποία θὰ ἐκδηλώνεται γενικώτερα
ὡς συγγνώμην εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Νὰ μὴ ἐνθυμῆσαι
τί σοῦ ἔπταισεν ὁ ἄλλος, καὶ νὰ μὴ τὸν πνίγῃς, ἂν
κάτι σοῦ ὀφείλει. Καὶ ἂν, πρὸ πάντων, αἰσθάνεσαι ὅτι
σύ τὸν ἔχεις ἀδικήσει, νὰ διορθώσῃς τὴν ἀδικίαν ἐξ-
άπαντος. Θὰ ἀκούσωμεν εἰς τὸ πρῶτον τροπάριον τῆς
Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων τὴν Τετάρτην:

«Νηστεύοντες ἀδελφοί σωματικῶς, νηστεύω-
σωμεν καὶ πνευματικῶς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον
ἀδικίας· διαρρήξωμεν στραγγαλιὰς διαίων συναλ-
λαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἀδικον διασπάσωμεν·
δώσωμεν πεινῶσιν ἄρτον, καὶ πτωχοὺς, ἀστέγους
εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους, ἵνα λάβωμεν, παρὰ Χρι-
στοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐπομένως, κατὰ τὴν παροῦσαν ἐβδομάδα, ὁ χρι-
στιανὸς ὀφείλει νὰ ἀσχολῇται μὲ αὐτὴν τὴν κάθαρ-
σιν· νὰ ἐξετάσῃ μήπως αἱ σχέσεις πρὸς τὸ περιβάλλον
του δὲν εἶναι σχέσεις πλήρους ἀγάπης· ὅποτε ὀφείλει
ἐξάπαντος νὰ τακτοποιηθῇ ἀπὸ ἀπόψεως ἀγάπης πρὸς
πάντα πλησίον.

Ἡ δευτέρα ἐβδομάς ἔχει πάλιν σύν-
θημα καθαρότητος, καὶ δὴ καθαρότητος ἀναφερομέ-
νης εἰς τὰ βαθύτερα ἐλατήρια τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώ-
που. Πάλιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς χθεσινῆς Εὐαγγελικῆς
περικοπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν τὸν Κύριον νὰ
λέγῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται αἱ πράξεις μας
«πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώ-
ποις» καὶ κατὰ τρόπον ποῦ προκαλεῖ τὴν ἀνθρω-
πίνην ἐπιδοκιμασίαν καὶ τὸν ἐπαινον, ἀλλὰ ἀπὸ διά-
θεσιν νὰ εἴμεθα εὐάρεστοι εἰς τὸν Θεόν. Τὴν δευτέραν
ἐβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία
μᾶς προσκαλεῖ εἰς τοῦτο μὲ ὕμνους ὅπως αὐτοὺς ποὺ θὰ
ἀκούσωμεν εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς:

«Δεῦτε ἐκκαθάρωμεν ἑαυτοὺς, ἐν ἐλεημοσύναις
καὶ οἰκτιρμοῖς πενήτων, μὴ σαλπίζοντες, μὴ δημο-
σιεύοντες ἡμῶν τὴν εὐποιάν· μὴ ἐπιγνώτω ἡ ἀρι-
στερά τῆς δεξιᾶς τὸ ἔργον· μὴ σκοπίσῃ ἡ κενο-
δοξία, τὸν καρπὸν τῆς ἐλεημοσύνης· ἀλλ' ἐν κρυ-
πτῷ, τῷ τὰ κρυπτὰ εἰδότε, κράζωμεν... Πάτερ, ἄφες
τὰ παραπτώματα ἡμῶν, ὡς φιλόανθρωπος».

Μᾶς προσκαλεῖ λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐξετάσω-
μεν τὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον, μήπως τὰ ἐλατήριά μας
δὲν εἶναι ἀγνά. Καὶ μᾶς ὑποδεικνύει· ὅτι καλὸ κάνο-
μεν, νὰ τὸ κάνωμεν ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς ἄλλα ταπεινὰ ἐλατήρια. Κατ'

αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ σύνθημα τῆς δευτέρας ἐβδομάδος ὁλοκληρώνει τὸ κεφάλαιον τῆς καθαρότητος, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ πρώτη μας ἐπιδιώξις κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν.

Κατὰ τὴν τριτίην ἐβδομάδα καὶ τὴν τετάρτην, ἡ Ἐκκλησία τονίζει καὶ πάλιν τὰ συνθήματα τὰ ὁποία ἔδωκεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Τριωδίου. Ὅπως γνωρίζομεν, τὸ Τριώδιον ἀρχίζει μετὰ τὰς παραβολὰς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ τοῦ Ἀσώτου. Τὴν τρίτην δὲ καὶ τετάρτην ἐβδομάδα τῆς Τεσσαρακοστῆς αἱ δύο αὗται παραβολαὶ δίδουν τὰ θέματα τῶν ὕμνων καὶ τῶν τροπαρίων. Εἰδικότερα τὴν τρίτην ἐβδομάδα ἡ ὑμνολογία περιστρέφεται εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου καὶ τὴν τετάρτην εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, μετὰ σκοπὸν τὴν ὁλοκληρώσιν τῆς μετανοίας μας· εἰς τρόπον ὥστε, ἐνθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὴν σκέψιν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ποὺ δέχεται καὶ τὸν Ἀσωτον ἐπιστρέφοντα, νὰ ἔχωμεν προθυμίαν ὅπως προσέλθωμεν εἰς τὰ ἀχραντα μυστήρια, ἀφοῦ ἀποθέσωμεν τὸν φόρτον τῶν ἁμαρτιῶν μας εἰς τὸ ἐξομολογητήριον, χωρὶς νὰ μᾶς παρασύρῃ ἡ σκέψις ὅτι εἴμεθα καλοί. Διότι αὕτη εἶναι σκέψις Φαρισαϊκὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν μας, νὰ μὴ ἔχωμεν τέτοιες ἰδέες, ἀλλὰ νὰ φροντίσωμεν νὰ ὁλοκληρώσωμεν τὴν μετάνοιάν μας. Ἔτσι τὸ σύνθημα τῆς καθαρότητος ὁλοκληρώνεται ἀκόμη περισσότερο κατὰ τὰς δύο αὐτὰς ἐβδομάδας.

Ἡ πέμπτη ἐβδομάς μᾶς θέτει τὸ ἐρώτημα, ἐὰν ἐργαζώμεθα ἀναλόγως, ὥστε νὰ ἔχωμεν πνευματικὴν καρποφορίαν. Καὶ μᾶς προσκαλεῖ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν παραβολὴν τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος. Ἰδοὺ τὸ ἐναρκτήριο τροπάριον τῆς πέμπτης ἐβδομάδος, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν παραβολὴν ταύτην.

«Ὁ τὸν ἀμπελῶνα φυτεύσας, καὶ τοὺς ἐργάτας καλέσας, ἐγγὺς ὑπάρχει Σωτήρ. Δεῦτε οἱ τῆς Νηστείας ἀγωνισταί, μισθὸν ἀπολαύσωμεν, ὅτι πλούσιος ὑπάρχει ὁ δοτὴρ καὶ ἐλεήμων· μικρὸν ἐργασάμενοι, κομισώμεθα τὸ τῆς ψυχῆς ἔλεος».

Αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα, ὑπάρχει καὶ δεύτερον σύνθημα. Καὶ πρὸς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, πλὴν τῆς παραβολῆς τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος, προσβάλλει καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου. Καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ κάθε ἕνας ἐξ ἡμῶν εἶναι ὡς ὁ περιπεσὼν εἰς τοὺς ληστές· καὶ ἔχει ἀνάγκη τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς τὸ ἐκούσιον Πάθος, διὰ νὰ σώσῃ κάθε ἄνθρωπον ποὺ κατεληστεύθη ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Μᾶς καλεῖ οὕτως ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ καθήκον τῆς αὐτοκριτικῆς. Νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ἐργαζόμεθα διὰ τὸν ἀτομικὸν καταρ-

τισμὸν μας καὶ τί ἀποδίδομεν, μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Κατόπιν δὲ τῆς αὐτοκριτικῆς ταύτης νὰ ἀτενίζωμεν νοερῶς πρὸς τὸν Καλὸν Σαμαρείτην, τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἤλθε νὰ σώσῃ τὴν τραυματισμένην ψυχὴν μας.

Ἡ ἑκτη ἐβδομάς κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν. Καὶ προσβάλλει τὴν παραβολὴν τοῦ πλοῦσιου καὶ τοῦ Λαζάρου. Μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὸν πλοῦσιον ἐκεῖνον ποὺ ἔχασε τὴν εὐκαιρίαν τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ ὅταν μετὰ θάνατον ἐζητοῦσε νὰ εὕρῃ ἔλεος, τοῦ ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι ὁ καιρὸς τῆς μετανοίας καὶ τοῦ ἐλέους ἦτο ἄλλοτε — ὅταν ἐζοῦσεν ἐπὶ τῆς γῆς — διότι τώρα πλέον «χάσμιμα ἐστὶ ῥικταί». Ἐπομένως μᾶς λέγει ἡ Ἐκκλησία: προσέξατε, μὴ ἀφήνετε νὰ περνοῦν τὰ χρόνια — καὶ παρέλθῃ καὶ αὐτὸ τὸ Πάσχα — χωρὶς νὰ προσδεύσετε πνευματικῶς καὶ χωρὶς νὰ δεχθῆτε τὴν χάριν καὶ τὴν λύτρωσιν ποὺ ἔφερεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ θεὸς Λυτρωτής.

Τοιοῦτοτρόπως φθάνομεν εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων. Ὅταν δὲ θὰ κρατήσωμεν εἰς τὰ χέρια μας τὰ Βαΐα, πρέπει νὰ εἴμεθα νικηταί καὶ νὰ τὰ κρατοῦμεν ὡς σημεῖα τῆς νίκης κατὰ τῆς ἁμαρτίας, κατὰ τῆς ὁποίας ἐπαλαίσιμαμεν μετὰ ζήλου, συστηματικῶς «ἀνταγωνιζόμενοι» καθ' ὅλην τὴν Τεσσαρακοστήν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ συνθήματα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ τῆς συστηματικῆς ἐργασίας κάθε χριστιανοῦ ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ τὰ συνθήματα αὐτά, θὰ ὑπάρξουν ἀποτελέσματα θετικὰ καὶ εὐχάριστα, τὰ ὁποία εἴθε ὄντως ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ ὁ ζήλος ὁ ἰδικὸς μας νὰ πραγματοποιήσῃ.

II. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

Ἡ περικοπὴ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἀγίου Εὐαγγελίου, ἡ ὁποία ἀναγινώσκεται τὴν Καθαρὰν Δευτέραν καὶ αἱ παράλληλοι πρὸς αὐτὴν περικοπαὶ τῶν ἄλλων ἀγίων Εὐαγγελίων, ἔχουν ὡς θέμα τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ ὁμιλοῦν περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἐν τούτοις παρεμβάλλεται καὶ δεύτερον θέμα, ἡ ἄλωσις τῆς Ἱερουσαλῆμ. Ἐνα γεγονός τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήθη τῇ 70 μετὰ Χριστόν, ὅταν τὰ Ρωμαϊκὰ στρατεύματα κατέλαβον τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατεδυνάστευσαν τοὺς Ἰουδαίους. Τὸ ὅτι παρεισάγεται αὐτὸ τὸ θέμα, τὸ ἀφορὸν εἰς ἕνα γεγονός πολὺ πρόσφατον πρὸς τὴν ἐποχὴν ποὺ ἐγράφετο τὸ Εὐαγγέλιον συντε-

λει νὰ ἐμφανίζεται ἡ διήγησις ἡ Εὐαγγελικὴ μὲ πλοκὴν τοιαύτην, ὥστε ἡ ἄλωσις τῆς Ἱερουσαλὴμ νὰ συσχετίζεται μὲ τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν δὲ τὴν σημασίαν αὐτῆς τῆς συσχετίσεως πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὴν ἐξῆς λεπτομέρειαν: ὅτι ἡ ἄλωσις καὶ καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ λαμβάνεται εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν διήγησιν ὡς μία ἀπεικόνισις τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου. Ἔτσι κατανοοῦνται ὠρισμέναι φράσεις τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως π.χ.: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται». Μὲ τὴν γενομένην διασάφησιν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ ὅτι τὸν λόγον αὐτὸν καὶ ἄλλους συναφεῖς (βλ. Ματθ. 24,6 κ.ε.) ὁ Κύριος τοὺς συνέδεσε μὲ ὠρισμένα γεγονότα τὰ ὁποῖα πράγματι θὰ προηγηθοῦν τοῦ τέλους τοῦ κόσμου. Ὅταν δὲ ἅλα αὐτὰ θὰ προηγηθοῦν, —εἶπε— «γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

*

Ἄλλ' ἡμεῖς, χωρὶς καμμίαν διάθεσιν νὰ ἐξετάζωμεν χρόνους καὶ καιροὺς «οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ», καὶ χωρὶς νὰ μᾶς ἀπασχολῇ τὸ πότε θὰ γίνῃ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, ἅς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ἢ τὴν πρόρρησιν τοῦ Κυρίου «γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» ἔχει πολλὴν σχέσιν μὲ τὴν ἄλλην ἀντίστοιχον φράσιν Του περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ: «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστὶν» (Λουκ. 17,21). Δηλαδή ὁ Κύριος παρουσιάζει τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς μίαν κατάστασιν ὅχι μόνον μελλοντικῶς ἀναμενομένην, ἀλλὰ καὶ ὡς παρούσαν. Ναί μὲν ἡ πλήρης ἐπικράτησις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι γεγονός τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἀλλ' ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἤδη πραγματικότης. Ἐγκαθιδρύθη ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἐδεδοίωσεν ὁ Κύριος μετὰ τὴν βάπτισιν Του εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, ὅταν εἶπεν: «ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», καὶ προηγουμένως ὁ Βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου, κηρύττων εἰς τὴν ἔρημον καὶ λέγων: «μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Αὐταὶ αἱ προρρήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅταν δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηχοστῆς ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἱδρυσις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε ἡ ἔλευσις καὶ παρουσία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὡλοκληρώθη. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ προστάδιον καὶ ὁ προθάλαμος τῆς οὐρανίου βασιλείας. Οὕτως δὲ ὁ χριστιανός, διαβίων ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ζῶν μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ συμμετέχει ἤδη εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμήν πού ὁ χριστιανός ἀποτάσσεται τὸν σατανᾶν καὶ συντάσσεται μὲ τὸν Χριστόν, καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ζῇ κατὰ

τρόπον, ὥστε ὅ,τι ὁ Θεὸς παραγγέλλει, αὐτὸ νὰ ἀποτελῇ τὴν γραμμὴν καὶ τὸν νόμον τῆς ζωῆς του —ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκεῖνην— γίνεται ζῶν πολίτης τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Καὶ ἐνῷ πατὴρ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνῆκει εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν καὶ εἶναι οὐρανοπολίτης. Ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς ἔχει διπλὴν ὑπόστασιν, ζῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ. «Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. 3,20). Οὐράνιον τὸ φρόνημα τοῦ χριστιανοῦ, ἀνώτερα τὰ ἰδανικά του. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ζῇ ὡς ἄνθρωπος σάρκα φορῶν καὶ τὸν κόσμον οἰκῶν, συγχρόνως ἐμπνέεται καὶ κατευθύνεται ἀπὸ ὅ,τι εἶναι οὐράνιον καὶ θεάρεστον.

*

Ἐπομένως, ὅταν ὁ Κύριος λέγῃ ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστὶν» καὶ «γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ», ὁ καθένας ἐξ ἡμῶν πρέπει νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἑαυτὸν του: ἐγὼ προσωπικῶς αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι ἐγγὺς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ; καὶ πολὺ περισσότερον αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι πολίτης τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; τὰ φρονήματά μου καὶ ἡ ζωὴ μου μαρτυροῦν ὅτι ὁ Χριστὸς βασιλεύει «ἐν ἐμοί»; Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα κάθε χριστιανὸς πρέπει νὰ θέτῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς λέγει: «τὸ λοιπὸν ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν,... παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου», εἶναι δηλαδή ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας περιωρισμένος, τρέχει ὁ καιρὸς, ὁ ἕνας χρόνος διαδέχεται τὸν ἄλλον, καὶ εἶναι φευγαλέα ἡ ζωὴ μας· παραλλήλως δὲ ὁ ὑμνωδὸς τῆς ἐκκλησίας τονίζει ἀπόψε πρὸς κάθε ψυχὴν: «ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα, τί καθεύδεις; τὸ τέλος ἐγγίζει, καὶ μέλλεις θορυβεῖσθαι», αὐτὰ δὲν εἶναι ἄσχετα πρὸς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου «γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Ὑπάρχει ἄλλωστε καὶ ἡ ἄλλη ἀποψις, πού δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν. Ἀσχέτως τοῦ πότε θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, πάντως ἡμεῖς φεύγομεν καὶ τὸ τέλος ἐγγίζει γιὰ τὸν καθένα. Καὶ ἡ ὥρα πού θὰ μεταβάλῃ τὴν προσωπικὴν μας κατάστασιν ἀπὸ ἐπιγείου εἰς ἐπουράνιον δὲν εἶναι τόσο ἀπωτέρα, ὅσον τὴν φανταζόμεθα. Ἀπὸ αὐτῆς λοιπὸν τῆς ἀπόψεως πρέπει ὁ χριστιανὸς νὰ σκέπτεται ὅσον περνοῦν τὰ χρόνια μικραίνει ἡ χρονικὴ ἀπόστασις τῆς μετακλήσεώς μας πρὸς τὴν οὐράνιον βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ κάθε χρόνος μᾶς φέρνει πλησιέστερα.

Ἐξ ἄλλου ὁ χριστιανός, πλὴν τῆς ιδιότητός του ὡς μέλους τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶναι καὶ ἐργάτης τῆς βασιλείας αὐτῆς. Καὶ πρέπει νὰ ἐργάζεται τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ὅσο δὲ

ΣΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ ΜΕ ΟΔΗΓΟ ΕΝΑΝ ΥΜΝΟ *

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑ
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μητρ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν

5. Ἐδωσε τὴν ψυχὴν τοῦ.

Κύριο ἔργο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἶναι ἡ λύτρωσις καὶ ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν ἔλαβε ἀνθρώπινη σὰρκα καὶ ἔζησε ἀνάμεσά μας μετὰ τὸν γνωστὸ τρόπο, ποὺ κατέληξε στὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασή του.

Στὸ διάστημα αὐτὸ «τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας του» ὁ Κύριος ἐδίδαξεν «ἔργῳ καὶ λόγῳ», πῶς ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὀφείλει νὰ ζεῖ καὶ νὰ πολιτεύεται στὴν παροῦσα ζωὴ. Πρῶτοι προσπάθησαν νὰ βαδίσουν στὰ ἴχνη του οἱ Ἀπόστολοι. Τὸ πέτυχαν σὲ ἕνα μεγάλο βαθμό. Ἔτσι ἀπέκτησαν τὸ θάρρος νὰ ἀπευθύνουν στοὺς ἀκροατὲς του προτροπὲς σὰν τῇ γνωστῇ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ»¹⁶.

Ὁ Κύριός μας, ὡς ὁ μέγας Ἀρχιερεὺς, εἶναι τὸ πρότυπο καὶ ὅλων τῶν Ἀρχιερέων, ὅλων τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας του. Προσελκύουν ἰδιαίτερα τὴν προσοχή μας τὰ λόγια του: «ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθην ὑπὲρ τῶν προβάτων»¹⁷. Λόγια ποὺ ἐκφράζουν μιὰ συγκινητικὴ πραγματικότητα.

Στὰ ἴχνη τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως ἐβάδισε καὶ ὁ Ἅγιος Βησσαρίων. Ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του στὸ Θεὸ

καὶ στὴν Ἐκκλησίᾳ του. Δόθηκε δολοκληρωτικὰ στὴ διαποίμηση καὶ στὴ διακονία τοῦ εὐλαβοῦς λαοῦ. Μιλοῦν γι' αὐτὸ πολλὰ ἔργα του. Γιὰ τὸν ἑαυτό του δὲ φρόντιζε. Ἐνδιαφερόταν πάντα γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ ἔγινε «πτωχῶν ὁ ἐπικουρός, αἰχμαλώτων ἡ λύτρωσις, κινδυνευόντων ὀξυτάτη βοήθεια, ὁ τοῖς πάσχουσιν, ἐπαρκῶς θεαίς δόσει...»¹⁸.

Μέχρι τοῦ θανάτου του (πέθανε τὸ ἔτος 1540, 52 ἐτῶν) γινόταν θυσία γιὰ κληρικούς καὶ λαϊκούς. Στὸ νοῦ του εἶχε πάντα τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκόλουθη σύσταση τοῦ Μ. Βασιλείου: «Ὁ ποιμὴν, πρόσεχε μὴ τι παρέλθῃ τῶν ἐπιβαλλόντων τῇ ποιμαντικῇ. Ταῦτα δὲ ἐστὶ ποῖα; Τὸ πεπλανημένον ἐπίστρεφε, τὸ συντετριμμένον ἐπίδησον, τὸ νοσοῦν ἴασαι»¹⁹. Τὴν πραγματικότητά αὐτὴν ἀποδέχεται καὶ ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος, ὁ ὁποῖος τὴ διατυπώνει σ' ἕνα του στίχο ὡς ἑξῆς: «τὴν ψυχὴν σου (Βησσαρίων μακάριε) θέθεικας ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου».

Γιὰ τὴν περίπτωσή τοῦ Πολιούχου μας ταιριάζουν πολὺ καὶ οἱ ἀκόλουθοι στίχοι τοῦ γνωστοῦ ποιητῆ Γ. Βερίτη: «Ὅλα τὰ πουλᾷς, κ' ἐσὺ κρατᾷς — τὸ σταυρὸ τοῦ χρέους τῆς θυσίας. — Κι' ὅμοιος Παῦλος τώρα δὲν κυττᾷς — ἄλλ' ἀπ' τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας»²⁰.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 232 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

16. Α' Κορινθ. θ' 16.

17. Ἰωάν. ι' 24.

18. Ἀκολουθία Ἀγίου, ὡς ἀνωτ., Ἀπόστιχη ἑσπερινοῦ.

19. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλίαι, Ε.Π.Ε., τόμ. 6, σ. 226, 13.

20. Γ. Βερίτη, Ἀπαντα - Ποιήματα, σ. 60.

συμμετέχει καὶ συνεισφέρει ἐνεργῶς εἰς «τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις» καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ συντελούμενα ἔργα, τόσον καὶ ὁ ἴδιος προάγεται πνευματικῶς. Καὶ ἐνῶ προσφέρει τὴν συμβολὴν του, εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν δίδει, ἀλλὰ λαμβάνει καὶ αὐτός, καθ' ὅσον ὠφελεῖται καὶ προσδεύει, καθ' ὃν ἀκριδῶς χρόνον ἐργάζεται τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἴπομεν ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ πολίτου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν τοῦ ἐργάτου. Καὶ χωρὶς τὴν ιδιότητα τοῦ ἐνεργοῦ ἐργάτου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διακινδυνεύει καὶ ἡ ιδιότης ἡμῶν ὡς μελῶν τῆς βασιλείας Αὐτοῦ.

Αὐτὲς αἱ σκέψεις ἃς γίνονται ἀφορμὴ, διὰ νὰ καθορίσῃ ὁ καθένας τὴν θέσιν του πρὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εἶναι ἐγγὺς ἡμῶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὡς κατὰστασις καὶ ὡς πραγματικότης; Ἐὰν ναί, θέδαινα δὲν θὰ ἡσυχάσωμεν, διότι ὁ χριστιανὸς πρέπει πάντοτε νὰ προσέχη καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἐὰν ὅμως ὄχι, ἃς προσπαθῇσωμεν νὰ πλησιάσωμεν τὸ ταχύτερον. Διότι ὁ χρόνος τοῦ θείου τρέχει. Ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή, εἰς τὴν ὁποίαν, σὺν Θεῷ, εἰσῆλθομεν, ἐφέτος δὲν θὰ πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀκάρπως. Εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς φέρῃ «ἐγγὺς» εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἀμήν.

6. Πατέρας όλων.

Σε κάθε οικογένεια —και μάλιστα στην πολύτεκνη— ο πατέρας και η μητέρα αγαπούν όλα τους τα παιδιά. Για όλα φροντίζουν με τον ίδιο τρόπο και στον ίδιο βαθμό. "Αν κάποτε κάνουν μια διάκριση, θα υπάρχει εύλογη αιτία, όπως ασθένεια κ.τ.τ. Η αναιτιολόγητη διάκριση μπορεί να γίνει αφορμή να δημιουργηθούν στην οικογένεια φανερά ή άφανε προβλήματα.

Η τακτική της ίσης μεταχείρισης των παιδιών ή άλλων ατόμων αποδεικνύει εμπειρία και επίγνωση του χρέους και του καθήκοντος των γονέων ή των διαφόρων υπευθύνων και ήγετων.

Η εκτέλεση του χρέους και του καθήκοντος συνείχε και τον Πολιούχο μας. Είχε συνειδητοποιήσει ο Άγιος ότι είναι πνευματικός πατέρας όλων των χριστιανών της περιφέρειάς του και όχι μόνον ορισμένων της προσωπικής του αρεσκείας και επιλογής. Πνευματικά του παιδιά ήταν όλοι οι χριστιανοί —κληρικοί και λαϊκοί— προς τους οποίους είχε τις ίδιες υποχρεώσεις. Δεν έκανε καμία διάκριση σε θρησκευόμενους και μή, σε εύλαβείς και άσεβείς, σε δικούς του και ξένους, σε φίλους και έχθρους.

Οι πραγματικά μεγάλοι και οι συνεπείς χριστιανοί βλέπουν όλους γύρω τους, στην οικογένεια και σε οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα, με το ίδιο πάντα μάτι και με καλή διάθεση. Ο άγιος Βησσαρίων συμπεριφερόταν προς όλους τους χριστιανούς του με τον ίδιο τρόπο. Ενδιαφερόταν για όλους και αναστρεφόταν σε όλες τις περιπτώσεις με απλότητα και αγάπη.

Για να συμπαρασταθεί στον καθένα και για να εκτελέσει το χρέος προς όλους εύρισκε τον κατάλληλο τρόπο ή τα πιο ταιριαστά για την κάθε περίπτωση μέσα. Είχε πάντα σαν μέθοδο συμπεριφοράς του εκείνη που έφαρμοσε και ο Απόστολος Παύλος: «εγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω» τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντας τινας σώσω»²¹.

Στην εκτέλεση των πατρικών καθηκόντων του διέποιε το λαό του Θεού «τὰ πάντα τοῖς πᾶσι γενόμενος». Για την τακτική του αυτή έμπνεόταν από τις σελίδες του ιεροῦ Εὐαγγελίου. Και συμπεριφερόταν έτσι, διότι απέβλεπε στη σωτηρία όχι μόνον των άλλων αλλά και της ψυχῆς του.

7. Έγινε μεσίτης.

Σε πολλά θέματα της καθημερινῆς ζωῆς ο άνθρωπος χρειάζεται συχνά τη βοήθεια μεσολαβητών. Οι

γνώσεις, οι εμπειρίες, οι συγκεκριμένες γνωριμίες ορισμένων παρουσιάζονται αναγκαίες σε τρίτους, πού μόνον τους δεν τὰ καταφέρνουν να προχωρήσουν σε κάποια προσπάθεια ή να τακτοποιήσουν ένα θέμα τους.

Πολλοί χριστιανοί σε ώρες ασθένειας, ανάγκης ή μιᾶς δυσκολίας καταφεύγουν στο Θεό. Οι προσωπικές τους δυνάμεις αλλά και η οποιαδήποτε ανθρώπινη βοήθεια δεν μπόρεσαν να επιλύσουν το πρόβλημά τους. Έτσι με την προσευχή τους ή και άλλους σχετικούς τρόπους ζητούν τη μεσιτεία και βοήθεια της Παναγίας και διαφόρων Αγίων, ώστε να τους βοηθήσει ο Παντοδύναμος Θεός.

«Υπεραγία Θεοτόκε, βοήθει με», «Άγιε τοῦ Θεοῦ ἰκέτευε ὑπὲρ ἡμῶν» λένε στην προσευχή τους συχνά οι πιστοί. Και έχει αποδειχθεί ότι πολλοί με τη μεσιτεία της Παναγίας ή κάποιου Αγίου βοηθήθηκαν ουσιαστικά. Εκπληρώθηκε το αἷτημά τους.

Κατὰ την έκφραση του ιεροῦ ὑμνογράφου και ο Πολιούχος μας έγινε «πάντων μεσίτης ἀξιόθεος». Η βιωματική πίστη του, ή κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πολιτεία και συμπεριφορά του, ή ἐνάρετη και ἁγία ζωή του τοῦ ἔδιναν τὸ θάρρος να ἀπευθύνεται συχνά στο Θεό και να γίνεται μεσίτης πολλῶν χριστιανῶν για ποικίλα προβλήματά τους.

Εἶναι χαρακτηριστικό ότι μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Αγίου, όταν μάλιστα διαπιστώθηκε ή ἁγιότητά του, πολλοί χριστιανοί κατέφυγαν στην τιμία κάρα του και ζήτησαν τη μεσιτεία του. Οι περισσότεροι δέχτηκαν μιὰ μεγάλη ή μιὰ μικρότερη βοήθεια, πού τους χορηγήθηκε με κάποιο θαῦμα. Εὐεργετήθηκαν μάλιστα ἄνθρωποι όχι μόνον της Μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας τοῦ Αγίου αλλά και άλλων περιφερειῶν, ἀκόμη και τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Ἀποτελεῖ πράγματι αφορμή καυχῆσεώς μας τὸ ότι ο Άγιος Βησσαρίων, με την παρηγοσία πού είχε ἀπέναντι στο Θεό, ἀναδείχθηκε «ἀγάπης και συμπαθείας κρουνός, κουφίζων και ἐλεῶν δαφιλῶς, ἐν χρηστότητι πολλῇ, τοὺς δεινῶς τρυχομένους»²².

8. Ἦταν ἐξαίρετος ὁδηγός.

Πρὶν λίγο καιρὸ δύο ὁδηγοὶ αὐτοκινήτων βραβεύτηκαν ἀπὸ ἓνα Κρατικὸ Φορέα, διότι ἐπὶ πενήντα χρόνια, πού ὁδηγοῦν, ἦσαν προσεκτικοὶ και δὲ σημειώθηκε στο μητρώο τους οὔτε μιὰ παράβαση. Τὸ ἐπίτευγμά τους εἶναι χαρακτηριστικὸ για τὴν ἐποχή μας και ἄξιο πολλῆς προσοχῆς. Ἐὰν τὴν προσεκτικὴ αὐτὴ τακτικὴ ἀκολουθοῦσαν ὅλοι οἱ ὁδηγοί, σήμερα

21. Α' Κορινθ. θ' 22.

22. Στ' ὁδῆ Κανόνος.

δὲ θὰ ὑπῆρχαν οἱ τόσο συχνὲς τρομακτικὲς στατιστικὲς ἀτυχημάτων.

Τρομακτικὲς καὶ ἀνησυχητικὲς στατιστικὲς — ἄλλης ὁμως μορφῆς — γράφονται, δυστυχῶς, καθημερινά. Τὸ ποικιλόμορφο κακὸ μᾶς ἔχει περισφύξει καὶ οἱ συνέπειές του ἔχουν συνυφάνει τὴ ζωὴ μας μὲ χίλιους - δυὸ φόβους. Πολλοὶ κίνδυνοι ἀπειλοῦν περισσότερο τὰ παιδιά, χωρὶς ὅμως νὰ ἐξαιρεῖται καὶ ἡ ἡλικία τῶν ὀρίμων καὶ τῶν μεγάλων. Θὰ ἦσαν ἀσφαλῶς διαφορετικὲς καὶ οἱ στατιστικὲς ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ, ἂν ὑπῆρχαν πολλὰ μέλη της μὲ ἡγετικὲς θέσεις, ποὺ νὰ ἦταν στὸν ἀγωνιστικὸ χῶρο τῆς ζωῆς σωστοὶ καὶ ἐξαίρετοι.

Γεγονὸς πάντως εἶναι ὅτι ὁ Πολιοῦχος μας στὴν ἐποχὴ του ὑπῆρξε ἕνας ἐξαίρετος καὶ ὑποδειγματικὸς «ὁδηγὸς πρὸς ἀρετὴν». Ἦταν «ζηλωτὴς καλῶν ἔργων» καὶ ἀκόμη «τύπος καὶ παράδειγμα ἐναρέτου ζωῆς»²³. Ἀξιοποίησε ὅλες τὶς προϋποθέσεις καὶ τὶς δυνατότητές του καὶ «ἔθινε θεαρέτως τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου»²⁴. Ἐκανε τὸ πᾶν καὶ κατάφερε «λόγους καὶ ἔργους» του νὰ ὁδηγήσει τὸ πνευματικὸ ποίμνιό του πρὸς «τὸ φῶς τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ» καὶ «τὰς ὁδοὺς τῶν ἀρετῶν»²⁵.

Ἀρχοντες καὶ ἀρχόμενοι ὅλων τῶν Φορέων καὶ τῶν Τομέων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς θὰ μπορούσαμε νὰ ἐμπνευσθοῦμε ἀπὸ τὸ ὑπέροχο παράδειγμα τοῦ ἁγίου Βησσαρίωνος καὶ νὰ βαδίσουμε στὰ ἔχνη του. Μὲ ἡγέτες ἐξαιρετοὺς ὁδηγοὺς τὸ πρόσωπο τῆς Κοινωνίας θὰ μπορεῖ νὰ ἔχει διαφορετικὴ ὄψη· νᾶναι πάντα «χαρούμενο» καὶ «φωτεινόν». Θὰ μπορούσαμε ἀκόμη νὰ κανχόμεστε ὄχι μόνο γιὰ ἐξαιρετοὺς ἡγέτες (μεγάλους καὶ μικροὺς), ἀλλὰ καὶ γιὰ ἕνα ἐξαίρετο λαό, «ποιητὴν καλῶν καὶ θαυμασιῶν ἔργων».

9. Ἐ δ ὁ ξ α ζ ε τ ὸ ν Θ ε ὁ.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος στὴν Α' Ἐπιστολὴ του, ποὺ ἔστειλε στοὺς χριστιανούς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γαλατίας, ἀναφερόμενος στὴ συμπεριφορὰ τους, ὑπογραμμίζει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «κατὰ μὲν αὐτοὺς (τοὺς διώκτες) βλασφημεῖται (ὁ Χριστός), κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται»²⁶.

Δὲν εἶναι βέβαια μόνον οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ διώκτες τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποὺ μὲ ὅποιοδήποτε τρόπο καταφέρονται κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεώς μας καὶ τὸν βλασφημοῦν. Ἀποτελεῖ, δυστυχῶς, φοβερὴ πληγὴ στὴ Χώρα μας ἡ ἀπρόσεκτη καὶ ἀσύστολη συμπεριφορὰ πολλῶν, ποὺ μὲ χαρακτηριστικὴ ἐπιπολαιότητα

ὕβριζουν, μάλιστα εὐκαίρως - ἀκαίρως, τὰ θεῖα. Πολλοὶ ἄλλοι μὲ τὴ διαγωγὴ καὶ τὴ συμπεριφορὰ τους προσβάλλουν τὸν Θεὸ ἢ γίνονται αἰτία νὰ βλασφημεῖται τὸ ὄνομά του ἀπὸ τρίτους.

Στὸ θέμα αὐτὸ δίνει ἕνα ἀξιοπρόσεκτο παράδειγμα ὁ Πολιοῦχος μας. Ἀπὸ τὰ παιδικὰ χρόνια ὁ ἅγιος Βησσαρίων φερόταν μὲ ἀπεριόριστο σεβασμὸ πρὸς τὰ Θεῖα. Πρόσεχε συστηματικά, ὥστε «ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ», στὴν ἰδιωτικὴ ζωὴ του ἀλλὰ καὶ στὴν κοινωνικὴ καὶ τὴ δημόσια νὰ ὑμνεῖ καὶ νὰ δοξάζει τὸν Θεό. Ὅταν κατόπιν κατέλαβε ὑπεύθυνες θέσεις, πρόσεχε πολὺ περισσότερο τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἔγινε «τύπος καὶ ὑπογραμμός».

Στὸ νοῦ του ἔφερε συχνὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ποὺ εἶχε γράψει στοὺς χριστιανούς τῆς Ρώμης (Ρωμ. 6' 17-24). Ἀπὸ ἐκείνους πολλοὶ ἦσαν προηγουμένως ἐθνικοὶ καὶ εἰδωλολάτρες, ὅποτε δὲν εἶχαν ἀκούσει τὸ κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἐπειδὴ δὲν εἶχαν γνωρίσει καλὰ τὴν πίστη τους, ἡ ζωὴ τους δὲν παρουσιαζόταν ἐναρμονισμένη μὲ αὐτήν. Συνέβαινε μάλιστα νὰ διδάσκουν ἄλλους καὶ νὰ μὴ προσέχουν οἱ ἴδιοι. Νὰ κηρύττουν π.χ. σὲ τρίτους νὰ μὴν κλέπτουν καὶ οἱ ἴδιοι νὰ προβαίνουν σὲ ποικίλες καὶ ἀπαράδεκτες κλοπές.

Τὸν ἅγιο Βησσαρίωνα ἀπασχολοῦσε συνεχῶς ἡ χαρακτηριστικὴ φράση τοῦ Ἀπ. Παύλου «τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς (τοὺς ἀσυστόλους σὲ παραβάσεις τοῦ νόμου) βλασφημεῖται»²⁷. Ἐδινε ὁ ἴδιος ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν πολιτεία καὶ ἀναστροφή του, ὥστε παντοῦ νὰ φέρεται ἔτσι, ποὺ νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Μιὰ σύντομη ἔστω ματιὰ στὴ βιογραφία του μᾶς πείθει ἀπόλυτα γιὰ τὴν πραγματικότητά αὐτή. Ἦταν τέτοια ἡ ζωὴ του, ποὺ καθένας μπορεῖ ἄνετα καὶ ἀνεπιφύλακτα νὰ ἐπαναλαμβάνει γιὰ τὸν Πολιοῦχο μας τὸν ὑμνολογικὸ στίχο: «τὸν Θεὸν ἐδόξασας τοῖς ἐναρέτοις ἔργοις σου».

Θὰ μπορούσαν νὰ γραφοῦν πολλὰ ἀκόμη. Ἡ πνευματικὴ προσωπικότητά τοῦ ἁγίου Βησσαρίωνος ἦταν πολύπτυχη. Τὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα δίνει ἀφορμὴ νὰ θιγοῦν ἢ νὰ ἀναπτυχθοῦν εἶναι ἀάπειρα. Ὁ ὁδηγός μας ὅμως, δηλαδὴ ὁ ὕμνος τῆς Λιτῆς, μέχρι ἐδῶ μᾶς ἔφθασε.

Ἄν τώρα θέλουμε νὰ τιμήσουμε περισσότερο τὸν Ἅγιο, μπορούμε νὰ τὸν μιμηθοῦμε στὰ συγκεκριμένα ἐπιτεύγματά του, ποὺ ἀναφέρθηκαν. Εἶναι πλέον γνωστὸ ὅτι «τιμὴ μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος».

(Τέλος)

23. Ἀκολουθία Ἁγίου, Οἶκος.

24. Κἄθισμα α' στιχολ.

25. Δοξαστικὸ Ἐσπερινοῦ.

26. δ' 14.

27. Ρωμ. 6' 24.

ΤΟ "ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ,"*

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΒΛΑΧΟΥ
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς

Νὰ καταλάβουμε καλὰ ὅτι τὸ ἔργο τῆς Κατήχησης εἶναι πολὺ εὐρύτερο ἀπὸ μιὰ διανοητικὴ διδασκαλία καὶ ἀπὸ μερικὲς ψυχολογικὲς προσφορὲς ἢ ἀκόμη ἀπὸ μιὰ κοινωνικὴ ἐργασία. Ἡ Κατήχηση πρέπει νὰ ἀναφέρεται στὴν εἴσοδο τοῦ Κατηχομένου στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ. Αὐτὸ πρωτίστως σημαίνει ὅτι τὸ ἔργο τῆς Κατήχησης εἶναι ἡ θεραπευτικὴ ἀγωγή. Μαζὶ λοιπὸν μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν πνευματικὴν συμπαράστασιν θὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπουμε στὴν θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου. Χωρὶς αὐτὸν τὸν σκοπὸ θὰ μεταιοπονοῦμε καὶ θὰ σκορπίζουμε μεγαλύτερη ἀπογοήτευση.

Ἐπίσης θὰ ἦταν καλὸ νὰ καθιερωθῇ αὐτὸ ποὺ συνιστᾶται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, τὸ νὰ γίνεται χειροθεσία ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους προκειμένου νὰ ἀναλάβουν μερικοὶ χαρισματοῦχοι τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο. Ἔτσι θὰ δοθῇ ἡ δυνατότητα νὰ ἐκκλησιοποιηθοῦν καὶ νέα σχήματα. Ἄν αὐτὸ δὲν γίνεται, τοῦλάχιστον πρέπει νὰ γίνεται ἡ Κατήχηση μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Ἐπισκόπου.

Τέταρτον. Σήμερον παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο πολλοὶ ἀβάπτιστοι, καὶ ἀλλόδοξοι νὰ θέλουν νὰ βαπτισθοῦν καὶ νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Στους συγχρόνους καιροὺς ἀντιμετωπίζουμε τὴν περίπτωσιν Βορειοηπειρωτῶν καὶ Ἀλβανῶν ποὺ θέλουν νὰ βαπτισθοῦν καὶ δυστυχῶς δὲν ἀντιμετωπίζουμε σωστὰ τὸ κρίσιμο αὐτὸ θέμα. Ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ξέρουν τί νὰ κάνουν καὶ δὲν γνωρίζουν τί νὰ ποῦν. Νομίζω στὴν περίπτωσιν αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, γιατί ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις μᾶς ὑποδεικνύει τὸν τρόπο τῆς εἰσοδοχῆς νέων μελῶν.

Ἐφαρμόζοντας ὅλα τὰ ἀνωτέρω πρέπει νὰ προσέξουμε τὰ ἑξῆς:

α) Νὰ ἀναλάβουν αὐτὸ τὸ ὑπεύθυνον ἔργο Κληρικοὶ κατάλληλοι, ἐν ἀνάγκῃ καὶ λαϊκοὶ οἱ ὁποῖοι ὅμως θὰ τὸ κάνουν μὲ εἰδικὴ εὐλογία τῶν Ἐπισκόπων. Νὰ ἀναβιώσῃ, κατὰ τὸ δυνατόν δηλαδή, ἡ τάξις τῶν ἐφορκιστῶν. Τοῦλάχιστον οἱ λαϊκοὶ νὰ ἀναλάβουν τὸ διδασκατικὸ ἔργο μὲ τὴν εὐλογία τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας.

β) Νὰ συνδεθῇ ἡ Κατήχηση μὲ τὴν Λειτουργικὴ

καὶ Εὐχαριστιακὴ πράξις τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθουν οἱ αἰτήσεις γιὰ τοὺς Κατηχομένους κατὰ τὴν διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ εὐαγγελικοῦ κειμένου πρέπει νὰ λέγονται οἱ σχετικὲς δεήσεις, τὰ λεγόμενα κατηχούμενα καὶ μετὰ μὲ τὴν προτροπὴ «ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε, οἱ κατηχούμενοι προέλθετε, μὴ τις τῶν κατηχομένων» πρέπει νὰ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὸν Ναό. Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται «ἐπιστημονικά». Δηλαδή ἄλλες εὐχὲς εἶναι γιὰ τοὺς Κατηχομένους καὶ ἄλλες εὐχὲς εἶναι γιὰ τοὺς πιστοὺς. Διαφορετικὰ προσεύχεται γιὰ τοὺς ἀκαθάρτους, διαφορετικὰ γιὰ τοὺς καθαιρομένους, διαφορετικὰ γιὰ τοὺς φωτισθέντας καὶ διαφορετικὰ γιὰ τοὺς θεομένους. Κόλλυθα προσφέρονται καὶ στὴν μνήμη τῶν ἁγίων, ἀλλὰ διαφορετικὴ εἶναι εὐχή. Δὲν εὐχόμεστε γιὰ νὰ ἀναπαυθοῦν, ἀλλὰ προσφέρονται «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην».

γ) Ἡ Κατήχηση νὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν καθημερινὴ ἢ κατὰ τακτὰ διαστήματα ἀνάγνωσιν τῶν ἐξορκισμῶν, ὅπως τὴν παρουσιάζει ἡ ἀκολουθία τῆς Κατήχησης ποὺ ἐπισυνάπτεται τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος. Φυσικὰ αὕτη ἡ ἀνάγνωσιν πρέπει νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου μὲ ὅλη τὴν ἀσκητικὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ καθαρῇ ὁ ἄνθρωπος τὴν καρδίαν του ἀπὸ τὰ πάθη. Ἡ προτροπὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων πρὸς τοὺς Κατηχομένους εἶναι χαρακτηριστικὴ: «Δεῖξον ἐν ἀσκήσει τῆς καρδίας σου τὸ νενευρωμένον».

δ) Μέσα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ πλαίσια πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἡ θεωρητικὴ κατήχηση τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, μὲ τὴν ἀνάλυσιν κυρίως τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, τῆς Κυριακῆς προσευχῆς καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Κατήχησης τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων καὶ τὴν ἀνάλυσιν τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἀκόμη τὴν ἀνάλυσιν μερικῶν παραβολῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν ἐρμηνείαν ἢ ὁποία κατὰ τὴν παράδοσιν ἔχει γραφῇ ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο.

ε) Ἡ Βάπτισις τέτοιων ἀνθρώπων πρέπει νὰ γίνεται κατὰ βάση στὶς Μεγάλαις ἑορταῖς τῆς Ἐκκλησίας στὶς ὁποῖες ἀκόμη ψάλλεται ὁ ὕμνος «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χριστὸν ἐνεδύσασθε» καὶ καλὸ θὰ ἦταν νὰ γίνῃ ἡ Βάπτισις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς θείας

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 229 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 12 τεύχους.

Λειτουργίας. Αυτό έχει μεγάλη σημασία. Γιατί θα δείξει ότι ο σκοπός της Βαπτίσεως είναι να μεθεξούμε της θείας Κοινωνίας, και ακόμη ότι ολόκληρη η Κοινότητα δέχεται τους βαπτισθέντας. Έτσι καταλαβαίνουμε καλά ότι τα Μυστήρια δεν είναι ατομικές πράξεις, αλλά εκδηλώσεις όλης της ευχαριστιακής Κοινότητας. Η διάταξη μιας τέτοιας ακολουθίας, ο συνδυασμός Βαπτίσματος και θείας Ευχαριστίας μπορεί να είναι ή ακόλουθη. Μετά τον Όρθρο αρχίζουμε με την ακολουθία του Βαπτίσματος. Μετά την ανάδυση από την Κολυμβήθρα και το Χρίσμα γίνεται ή μικρά είσοδος μετά του Ευαγγελίου. Αντί εισοδικού ψάλλεται το «Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι, Σῶσον, ὁμῶς, Υἱὲ Θεοῦ...» και αντί του τρισαγίου ὕμνου ψάλλεται το «δοοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε» γύρω ἀπὸ τὴν Κολυμβήθρα. Τὸ ἀποστολικὸ καὶ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τὴν ἡμέρα ἐκείνη πρέπει νὰ εἶναι τὸ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Ἐπειτα συνεχίζεται ἡ θεία Λειτουργία ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν τῶν Πιστῶν καὶ τὸν χερουβικὸ ὕμνο. Μετὰ τὴν ὀπισθάμβωνη εὐχή διαβάζονται ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος, δηλαδὴ οἱ εὐχὲς τῆς ἀπολύσεως κ.λπ. καὶ στὸ τέλος γίνεται ἀπόλυση. Βέβαια πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι στὸ «κοινωνικὸ» πρῶτος προσέρχεται καὶ κοινωνεῖ ὁ νεοβαπτισθεὶς. Μιὰ τέτοια ἀκολουθία νομίζω θὰ ἀναβιώσῃ ὅλη τὴν λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχει σχετικὴ διδακτορικὴ μελέτη γι' αὐτό.

Ἡ ἀκολουθία τῆς Κατηχήσεως μπορεί νὰ γίνεται τὴν προηγούμενη ἡμέρα, σύμφωνα με αὐτὴν τὴν διάταξη. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ ἀγιορείτης συνιστᾷ μιὰ ἄλλη διάταξη. Μετὰ τὸν Όρθρο νὰ γίνεται ὅλη ἡ ἀκολουθία τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος καὶ στὴν συνέχεια νὰ ἀρχίζῃ ἡ θεία Λειτουργία.

Ἐπομένως ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας πρέπει καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ γίνῃ ὁδηγὸς μας. Μόνον ὅταν ἡ Κατήχηση γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο μπορούμε νὰ δοῦμε καὶ τὴν ἀξία τῶν πιστῶν καὶ τὸν σκοπὸ τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. Γιατὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι, ἂν ἐμεῖς ζοῦμε πολὺ ἐπιφανειακά, τότε ἐπιφανειακά θὰ δοῦμε καὶ τὸ κρίσιμο καὶ σοβαρὸ θέμα τῆς Κατηχήσεως.

Ἐνῶ ἂν ἐντάξουμε τὴν Κατήχηση μέσα στὰ παραδοσιακὰ πλαίσια τότε εἶναι δυνατόν νὰ δοῦμε τὸ νόημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἀποφύγουμε τὴν ἐκκοσμίκευση ἢ ὅποια τालαιπωρεῖ τὸν σύγχρονο Χριστιανισμό.

2. Ἡ χρῆση τῶν Συμβόλων.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία θεώρησε ἀπαραίτητη τὴν χρῆση συμβολικῶν κειμένων, δηλαδὴ μι-

κρῶν ὁμολογιακῶν φράσεων. Αὐτὸ γινόταν γιὰ δυὸ λόγους. Ὁ πρῶτος λόγος γιὰ νὰ τεθοῦν τὰ ὅρια μεταξὺ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πλάνης, δηλαδὴ γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ με λίγες λέξεις ἡ Ὁρθόδοξη πίστη, ὥστε νὰ ἀντιμετωπισθοῦν οἱ αἵρέσεις. Ὁ δεύτερος λόγος γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς βαπτιστήριες ὁμολογίες, ὥστε οἱ κατηχούμενοι πρὶν ἀπὸ τὸ Βάπτισμα νὰ δίδουν ὁμολογία πίστεως. Ἄλλωστε, ἡ ἀνάγκη τοῦ εὐσύνοπτου τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας ὥθησε στὴν δημιουργία τῶν συμβόλων.

Ἡ ἀνάλυση τῶν συμβόλων δείχνει ὅτι στὴν ἀρχὴ ἀναφέρονταν στὴν ὁμολογία ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, στὴν συνέχεια προσέλαβαν καὶ τὴν ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ποὺ ὀνομάσθηκαν διμερῆ σύμβολα καὶ ἔπειτα ἀναπτύχθηκαν τὰ λεγόμενα τριμερῆ σύμβολα, ποὺ ἀναφέρονταν στὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐξελίχθηκαν καὶ σὲ ἄλλες ὁμολογιακὲς ἀναφορὲς.

Ἡ πρώτη καὶ συντομότερη δογματικὴ διατύπωση, ποὺ ἀπετέλεσε τὴν ἀρχὴ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὁμολογιακῶν κειμένων, εἶναι ἡ προτροπὴ τοῦ Χριστοῦ στοὺς Μαθητὰς Του νὰ πορευθοῦν σὲ ὅλο τὸν κόσμον καὶ νὰ βαπτίζουν στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶπε ὁ Χριστός: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. κη', 19-20).

Τὸ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἐκκλησία πρὶν ἀπὸ τὸ Βάπτισμα ἔπρεπε οἱ βαπτιζόμενοι νὰ δώσουν ὁμολογία πίστεως φαίνεται μέσα στὴν Ἁγία Γραφή καὶ δείχνει τὴν πράξη τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Πολλὲς φορὲς γίνεται λόγος γιὰ τὴν φύλαξη τῆς «παραθήκης», «παρακαταθήκης» καὶ τῆς «ὁμολογίας». Χαρακτηριστικὸ χωρίο εἶναι τὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸ ὁποῖο γίνεται λόγος γιὰ διδασκὴ βαπτισμῶν. Γράφει ὁ θεῖος Ἀπόστολος: «Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανόιας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ τὸν Θεόν, βαπτισμῶν διδασκῆς, ἐπιθέσεως τε χειρῶν, ἀναστάσεως τε νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου» (Ἐβρ. στ', 1-2). Στὸ χωρίο αὐτὸ φαίνεται ἡ πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας στὸ νὰ προηγῇ ἡ διδασκὴ τῆς Βαπτίσεως καὶ νὰ δίδεται ὁμολογία πίστεως πρὶν ἀπὸ τὴν εἴσοδο στὴν Ἐκκλησία.

Ὑποστηρίζεται ἀπὸ πολλοὺς ὅτι στὴν Καινὴ Διαθήκη ὑπάρχουν ὁλόκληρες φράσεις οἱ ὁποῖες μᾶλλον ἦταν ὁμολογιακὰ κείμενα ποὺ ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸ

τῆς Βαπτίσεως. Θὰ ἀναφέρω τρία χωρία, τὰ ὁποῖα μᾶλλον ἦταν βαπτιστήρια σύμβολα.

Τὸ πρῶτο προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν μαθητὴ του Τιμόθεο. Λέγει ὁ Ἀπόστολος: «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α' Τιμ. γ', 16). Καὶ αὐτὸ χαρακτηρίζεται ὡς μυστήριον τῆς εὐσεβείας.

Τὸ δεύτερο χωρίο εἶναι εἰλημένο ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου: «παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα...» (Α' Κορ. ιε', 3-8).

Τὸ τρίτο χωρίο προέρχεται ἀπὸ τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ του: «τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἐαυτὸν γενόμενος ὑπὸ ἰσχύος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃ ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς» (Φιλ. β', 5-11).

Στὰ χωρία αὐτὰ φαίνεται ἡ ὁμολογία ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἀληθινὸς Θεός, ὃ Ὅποῖος ἐνηνθρώπησε γιὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἴσως ἦταν λειτουργικὲς φράσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ δυνατόν νὰ ἐπηρέασαν τὴν δημιουργία παρομοίων ὁμολογιακῶν κειμένων. Πάντως, εἶναι γεγονὸς ὅτι στὴν ἀρχὴ οἱ βαπτιζόμενοι ἔδιδαν ὁμολογία πίστεως ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἀληθινὸς Θεός, καθὼς ἐπίσης ὁμολογοῦσαν τὴν Τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ.

Λόγω τῶν αἱρέσεων πού ἀνεφύησαν ἀμέσως στὴν πρώτη Ἐκκλησία χρειάσθηκε νὰ καταρτισθοῦν τέτοια συμβολικὰ κείμενα γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν οἱ νέες κακοδοξίες. Διασώζονται πολλὰ τέτοια κείμενα, ὅπως τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου, τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου, τοῦ Ἰουστίνου μάρτυρος καὶ φιλοσόφου κ.λπ.

Γενικὰ ἡ χρῆση συμβολικῶν κειμένων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν αἱρετικῶν καὶ τὴν ὁμολογία τῶν βαπτιζομένων φαίνεται στὴν παράδοση τῆς ζωῆς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Τὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως», πού χρησιμοποιεῖται σήμερα καὶ γιὰ τὴν ὁμολογία τῶν Κατηχομένων πρὸ

τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῶν πιστῶν μετὰ τὸ Βάπτισμα, εἶναι ἔργο τῆς Πρώτης καὶ Δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τὰ πρῶτα ἄρθρα τὰ κατήρτισε ἡ Πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν τελικὴ διατύπωση τὴν ἔκανε ἡ Δευτέρα ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Ἦδη εἶχαν αὐξηθῇ οἱ αἱρετικοὶ πού χρησιμοποιοῦντας τὴν φιλοσοφία καὶ τὸν στοχασμὸ ἀλλοίωσαν τὴν ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια τῆς πίστεως. Ἰδίως ἡ αἵρεση τοῦ Ἀρείου, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ ἄλλες γνωστικὲς αἵρέσεις, πού προηγήθηκαν, ὅπως καὶ οἱ αἵρέσεις πού ἀκολούθησαν δημιούργησαν τὴν ἀνάγκη νὰ καταρτισθῇ τὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως», πού ἀποτελεῖ τὴν σύνοψη τῆς Ὁρθόδοξης διδασκαλίας. Στὴν συνέχεια, πού θὰ ἀναλύσουμε τὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως», θὰ μᾶς δοθῇ ἡ δυνατότητα νὰ δοῦμε τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία οἱ Πατέρες συνέταξαν κάθε ἄρθρο.

Στὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ πού βρισκόμαστε θὰ ἤθελα νὰ παραθέσω τόσο τὸ Σύμβολο τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὅσο καὶ τὸ τελικὸ Σύμβολο, ὅπως τὸ κατήρτισε ἡ Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ χρησιμοποιεῖται σήμερα ἀπὸ τοὺς Ὁρθόδοξους.

α) Τὸ Σύμβολο τῆς Νικαίας

Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεόν, πατέρα, παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν.

Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ Πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα «καὶ» ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας «ἦν ποτε οὐκ ἦν», καὶ «πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν», καὶ οἱ «ἐξ οὐκ ὄντων» ἐγένετο, ἢ «ἐξ ἐτέρας ὑποστάσεως» ἢ «οὐσίας» φάσκοντας εἶναι, ἢ «κτιστὸν» ἢ «αἰρεπτόν» ἢ «ἀλλοιωτὸν» τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀναθεματίζει ἡ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

β) Τὸ Σύμβολο Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως

Ἡ Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνεπλήρωσε καὶ κατήρτισε τὸ τελικὸ κείμενο τοῦ «Συμβόλου τῆς

Πίστεως», τὸ ὁποῖο ἰσχύει καὶ σήμερα καὶ ἐκφράζει τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ βασικά θέματα πίστεως. Βέβαια, πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ ὅροι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων δὲν κατασκευάζουν τὴν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων, ἀλλὰ διατυπώνουν τὴν ἀποκαλυφθεῖσα ἀλήθεια σὲ ὅρους γιὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἀλλοίωσίν της. Οἱ ὅροι, στὴν πραγματικότητα, εἶναι τὰ ὅρια μεταξὺ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πλάνης, μεταξὺ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀληθείας.

Τὸ κείμενο

1. Πιστεύομεν (πιστεύω) εἰς ἓνα Θεόν, πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

2. Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ τὸν ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

3. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

4. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

5. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς.

6. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

7. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

8. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.

9. Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

10. Ὁμολογοῦμεν (ὁμολογῶ) ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

11. Προσδοκῶμεν (προσδοκῶ) ἀνάστασιν νεκρῶν.

12. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Ἀμήν.

Ἡ μετὰ φρασὴ

Πιστεύω σὲ ἓνα Θεό, Πατέρα, Παντοκράτορα (ἐξουσιαστή τοῦ σύμπαντος), δημιουργὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ ὅλων τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων.

(Πιστεύω) καὶ σὲ ἓνα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, τὸν μονογενῆ Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος γεννήθηκε ἀπὸ

τὸν Πατέρα πρὶν ἀπὸ ὅλων τῶν αἰώνων· ὁ ὅποιος εἶναι φῶς (γιατὶ γεννήθηκε) ἀπὸ τοῦ Φῶς (τὸν Πατέρα), Θεὸς ἀληθινός, ἀπὸ ἀληθινὸ Θεοῦ (τὸν Πατέρα), γεννήθηκε, δὲν δημιουργήθηκε, εἶναι ὁμοούσιος (ἔχει τὴν ἴδια οὐσία) μετὰ τὸν Πατέρα, διὰ τοῦ ὁποίου ἔγιναν τὰ πάντα.

Αὐτὸς κατέβηκε ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ τὴν δική μας σωτηρία καὶ σαρκώθηκε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ Μαρία τὴν Παρθένο καὶ ἐνανθρωπήσῃ.

Καὶ σταυρώθηκε γιὰ μᾶς κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ποντίου Πιλάτου καὶ ἔπαθε καὶ τάφηκε.

Καὶ ἀναστήθηκε κατὰ τὴν τρίτη ἡμέρα, σύμφωνα μετὰ τὰς Γραφάς.

Καὶ ἀνέβηκε στοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθησε στὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς.

Καὶ πάλι θὰ ἔλθῃ ἐνδόξως γιὰ νὰ κρίνῃ ζωντανούς καὶ νεκρούς· ἡ Βασιλεία Του θὰ εἶναι αἰώνια.

(Πιστεύω) καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ κύριο, τὸ ζωοποιό, τὸ ὅποιο ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ συμπροσκυνεῖται καὶ συνδοξάζεται μαζί μετὰ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱό, καὶ ἐλάλησε διὰ τῶν Προφητῶν.

(Πιστεύω) σὲ μία ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

Ὁμολογῶ (ὅτι γίνεται) ἓνα βάπτισμα γιὰ τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν.

Ἀναμένω τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.

Καὶ τὴν ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

3. Ἀνάλυση τοῦ «Συμβόλου τῆς Πίστεως».

Θὰ ἐπιχειρήσουμε μιὰ σύντομη ἀνάλυση τοῦ «Συμβόλου τῆς Πίστεως».

α) Δ η μ ι ο υ ρ γ ὸ ς Θ ε ὸ ς κ α ι δ η μ ι ο υ ρ γ ῖ α

«Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων».

Τὸ ρῆμα «πιστεύω» στὸ Σύμβολο Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως διατυπώθηκε σὲ πρῶτο πληθυντικὸ πρόσωπο, γιατί προϋποθέτει τὴν ὁμολογία πίστεως τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀκόμη τῶν Κατηχουμένων ποὺ βαπτίζονταν ὁμαδικά. Ὅμως στὴν χρῆση του κατὰ τὴν θεία Λειτουργία διατυπώνεται σὲ α' ἐνικὸ πρόσωπο, γιατί δίδεται μεγαλύτερη βαρύτητα στὴν προσωπικὴ πίστη ποὺ πρέπει νὰ ἔχουμε.

Ἡ πίστις, στὴν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ἔχει δυὸ βαθμοὺς. Δηλαδή, ὑπάρχουν δυὸ εἶδη πίστεως. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς καὶ ἡ δευ-

τερη είναι ή πίστη εκ θεωρίας. Η πρώτη λέγεται ατελής πίστη, γιατί δεχόμαστε την αποκάλυψη και την έμπειρία των αγίων, των θεουμένων και ή δεύτερη πίστη λέγεται τελεία, γιατί προϋποθέτει την προσωπική του κάθε πιστού έμπειρία, όταν φθάνη στην θεωρία. Έτσι, δεχόμαστε την αποκάλυψη των αγίων για να προχωρήσουμε στην θεραπεία και την κάθαρση της καρδιάς, ώστε να φθάσουμε στον φωτισμό του νοῦ και την θεωρία του Θεοῦ. Ο φωτισμός του νοῦ είναι τὸ πρῶτο στάδιο τῆς θεωρίας. Πάντως είναι απαραίτητη ή αποδοχή τῆς πίστεως, τῆς έμπειρίας των αγίων για την θεραπεία τῆς ψυχῆς, όπως είναι απαραίτητα τὰ φάρμακα για να φθάσουμε στην υγεία και να απαλλαγούμε από τὶς ἀσθένειες.

Τὸ «εἷς ἓνα Θεόν...» ἀναφέρεται στὸν Πατέρα, πού είναι ή πηγή των ἄλλων Προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἀλλὰ και στὴν ἐνότητα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Πραγματικά, στὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ὁ Πατήρ είναι «πηγαία θεότης», ἀφοῦ αὐτὸς γεννᾷ αἰδίως τὸν Υἱὸν καὶ ἐκπορεύει ὁ Ἰδιος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Η λέξη Πατήρ είναι τὸ ὑποστατικὸ ἰδίωμα τοῦ Πρώτου Προσώπου τῆς Ἀγίας Τριάδος. Δὲν είναι ἀνώτερο σὲ ἀξία ἀπὸ τὰ ἄλλα Πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἀφοῦ τόσο ὁ Υἱὸς ὅσο και τὸ Ἅγιον Πνεῦμα είναι ὁμοούσια μὲ τὸν Πατέρα. Ὅταν μιλοῦμε για Πρῶτο, Δεύτερο καὶ Τρίτο Πρόσωπο δὲν τὰ ἐννοοῦμε κατὰ τὴν ἀξία καὶ τὴν ἀνωτερότητα ἢ κατωτερότητα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξη καὶ τὸν τρόπο ὑπάρξεως κάθε Προσώπου. Πρῶτα τοποθετοῦμε τὸν Πατέρα, γιατί Αὐτὸς είναι ή αἰτία ὑπάρξεως τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Πάντως, ὁ δικὸς μας Θεὸς είναι Τριαδικός· Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ πιστεύουμε σὲ «Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». Η ἐνότητα τῆς Ἀγίας Τριάδος ὀφείλεται στὴν «μοναρχία» τοῦ Πατρὸς καὶ στὸ ἐνιαῖο τῆς οὐσίας.

Ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ Πατήρ είναι Παντοκράτωρ καὶ ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅλων τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι τὰ ἄλλα Πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδος δὲν συμμετέχουν στὴν πράξη τῆς δημιουργίας. Ἀλλωστε κοινὴ είναι ή ἐνέργεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὴν εὐστοχη παρατήρηση τοῦ Μ. Ἀθανασίου ὁ «Πατήρ διὰ τοῦ Λόγου ἐν τῷ Πνεύματι κτίζει τὰ πάντα». Ὁ Πατήρ είναι ή προκαταρκτική, ὁ Υἱὸς ή δημιουργική καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ή τελειωτική αἰτία τῆς δημιουργίας.

Συνδέθηκε ὁμοως ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῶν δυὸ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ή δημιουργία τοῦ κόσμου μὲ τὸν Πατέρα, γιατί τότε ὑπῆρχε ὁ γνωστικισμὸς σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο ἄλλος είναι ὁ ὑψιστος ἀγαθὸς Θεὸς καὶ ἄλλος ὁ δημιουργὸς τοῦ κακοῦ καὶ ὑλικοῦ κόσμου.

Ἐλεγαν οἱ γνωστικοὶ ὅτι μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου ὑπάρχουν οἱ αἰῶνες, κατώτεροι θεοί, καὶ ὁ κατώτερος ἀπὸ αὐτοὺς θεὸς δημιουργήσε τὸν κόσμον. Ἐπομένως κατ' αὐτοὺς ὁ κόσμος δὲν είναι δημιουργήμα τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τοῦ κατωτέρου κακοῦ Θεοῦ. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὑποβίβαζαν τὸν Λόγον καὶ ἀκόμη ἐρμήνευαν ἐσφαλμένα τὸ κακὸ πὺ ὑπάρχει στὸν κόσμον. Για νὰ ἀνατρέψουν αὐτὴν τὴν αἰρετικὴ διδασκαλία οἱ ἅγιοι Πατέρες ὁμίλησαν για δημιουργία τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Πατέρα, διὰ τοῦ Λόγου ἐν τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι.

Ὁ Τριαδικὸς Θεὸς είναι δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ καὶ ἀοράτου κόσμου. Στὸν ὁρατὸ κόσμον ἀνήκει ὅλη ή κτίση, ἄψυχα καὶ ἔμψυχα μαζί μὲ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ στὴν ἀόρατη κτίση ἀνήκουν οἱ ἄγγελοι. Ὁ Θεὸς πρῶτα ἐδημιούργησε τοὺς ἀγγέλους, στὴν συνέχεια ὅλη τὴν κτίση καὶ τέλος τὸν ἄνθρωπον, πὺ εἶναι ή περίληψη ὅλης τῆς δημιουργίας, ὁ μικρόκοσμος μέσα στὸν μεγαλόκοσμον. Ὅλη ή κτίση μετέχει τῆς οὐσιοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μετέχουν τῆς οὐσιοποιοῦ καὶ τῆς ζωοποιοῦ, ἀφοῦ ἔχουν ζωή, οἱ ἄνθρωποι μετέχουν τῆς οὐσιοποιοῦ, ζωοποιοῦ καὶ σοφοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἔχουν καὶ ψυχή, καὶ μόνον οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἄγγελοι μετέχουν καὶ τῆς θεοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Ὅταν μιλοῦμε για Χάρη Θεοῦ, πρέπει νὰ διακρίνουμε ἀκριβῶς τί ἐννοοῦμε, ἀφοῦ μία είναι ή ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καὶ λαμβάνει ὀνόματα ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα. Ὅταν δημιουργῇ λέγεται δημιουργική, όταν καθαρῖξη τὸν ἄνθρωπον λέγεται καθαρτική, όταν φωτίξη λέγεται φωτιστική, όταν θεῶνῃ τὸν ἄνθρωπον λέγεται θεοποιός. Ἐπει, ὅλη ή κτίση μετέχει τῆς ἀκτίστου Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διαφοροτρόπως.

Ὁ Θεὸς είναι π ο ι η τ ῆ ς οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ αὐτὸ φανερώνει τὴν δημιουργική ἐνέργειά Του. Δημιούργησε ὁ Θεὸς ὅλη τὴν κτίση ἐκ τοῦ μηδενός. Η ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργία φανερώνει τὸ κτιστό, ἐνῶ ὁ Τριαδικὸς Θεὸς πάντοτε ὑπῆρχε αἰδίως. Τὸ ὅτι ὁ Θεὸς λέγεται Π α ν τ ο κ ρ ά τ ω ρ αὐτὸ δείχνει τὴν προνοητικὴ ἐνέργειά Του, ἀφοῦ ὁ Θεὸς προνοεῖ προσωπικὰ για τὸν κόσμον. Αὐτὰ είναι τὰ δυὸ βασικὰ δόγματα για τὴν σχέση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν κόσμον. Τὸ ἓνα ὅτι τὸν δημιούργησε ἀπὸ μὴ ὑπάρχουσα ὕλη καὶ τὸ δεύτερο ὅτι τὸν διευθύνει μὲ τὴν ἀκτιστὴ ἐνέργειά Του καὶ ὅχι μὲ κτιστὰ μέσα, δὲν τὸν ἐγκατέλειψε, δηλαδή, στὴν «τύχη» του.

Οἱ ἅ γ γ ε λ ο ι εἶναι τὰ νοερὰ πνεύματα, αἰθέρια ὄντα. Λέγονται ἀσώματοι ἐν σχέσει μὲ μᾶς καὶ ὅχι ἐν σχέσει μὲ τὸν Θεόν, γιατί ὅ,τι συγκρίνεται μὲ τὸν Θεόν είναι παχὺ καὶ ὑλικόν. Οἱ ἄγγελοι διαφέ-

ρουν μεταξύ τους κατά την τάξη και τὸν φωτισμό. Οἱ ἄγγελοι δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ παρίστανται στὴν Τριάδα τριαδικῶς, δηλαδὴ χωρίζονται σὲ τρεῖς τάξεις, τριάδες. Στὴν πρώτη Τριάδα ἀνήκουν οἱ «Θρόνοι, Χερουβεὶμ, Σεραφεὶμ» καὶ βρίσκονται πλησιέστερα στὸν Θεό. Στὴν δευτέρη Τριάδα ἀνήκουν οἱ «ἔξουσαι, Κυριότητες καὶ δυνάμεις» καὶ βρίσκονται στὸ μέσον μεταξύ τῶν πρώτων καὶ τῶν ἐπομένων καὶ στὴν τρίτη Τριάδα ἀνήκουν οἱ «Ἀρχαί, Ἀρχάγγελοι καὶ Ἀγγελοι», οἱ ὁποῖες εἶναι πλησιέστερες σὲ μᾶς.

Οἱ ἄγγελοι εἶναι ἄπρωτοι, δηλαδὴ δὲν ὑπάρχει περιπτώση νὰ ἁμαρτήσουν καὶ νὰ πέσουν ἀπὸ τὸν φωτισμὸ στὸν ὁποῖο βρίσκονται. Καὶ αὐτὸ γιατί ἡ πτώση τοῦ Ἑωσφόρου ἦταν ἡ δευτέρα Παρουσία τῶν ἀγγέλων. Ἐπίσης εἶναι ἄπρωτοι, διότι ἀνήκουν σὲ ἄλλο ἐπίπεδο χρόνου, δηλαδὴ στὸ αἰώνιο. Ὅπως γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ἀνῆκει στὸ αἶδιον, οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄγιοι στὸ αἰώνιο καὶ οἱ ἄνθρωποι στὸν χρόνο.

Οἱ δ α ἰ μ ο ν ε ς ἦταν ἄγγελοι οἱ ὁποῖοι ἔπασαν ἀπὸ τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκονταν. Ἐχασαν τὸν θεῖο φωτισμὸ, γιατί θέλησαν νὰ ὑψωθοῦν πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ πτώση τῶν δαιμόνων εἶναι κάτι δεδομένο καὶ δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ μετανοήσουν. Γιατί, ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὁ θάνατος, αὐτὸ εἶναι γιὰ τοὺς δαίμονες ἡ πτώση. Οἱ δαίμονες δὲν γνωρίζουν τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ στοχάζονται καὶ τὰ ὑπολογίζουν ἀπὸ διάφορα γεγονότα. Οἱ δαίμονες ἔχουν κακία καὶ μίσος γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἔχουν ὅμως ἐλευθερία, ἀφοῦ εἶναι πρόσωπα καὶ τὴν ἐλευθερία τους τὴν σέβεται καὶ ὁ Ἰδιὸς ὁ Θεός. Μόνον πού περιορίζει τὴν ἐλευθερία τους μὲ τὴν δυνατότητα πού χορηγεῖ στὸν ἄνθρωπο νὰ μετανοήσῃ.

Ὁ ἄ ν θ ρ ω π ο ς εἶναι ἡ κορωνίδα τῆς δημιουργίας, ὁ σύνδεσμος μεταξύ αἰσθητῶν καὶ νοητῶν, ἀφοῦ ἔχει σῶμα καὶ ψυχὴ. Ἡ ψυχὴ ἀπὸ μόνη της δὲν συνιστᾷ τὸν πλήρη ἄνθρωπο οὔτε φυσικὰ καὶ τὸ σῶμα ἀπὸ μόνο του, ἀλλὰ ἄνθρωπος εἶναι τὸ συναμφότερο, ἀποτελούμενος ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Συγχρόνως ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ εἶναι ὀλοκληρωμένος πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ, τὸ πνεῦμα πού εἶναι ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε μὲ τὴν δυνατότητα νὰ παραμείνῃ ἀθάνατος, ἀλλὰ τελικὰ μὲ τὴν ἐλευθερία του ἐπιλογὴ ἔχασε τὸν Παράδεισο καὶ τὴν κοινωνία του μὲ τὸν Θεό. Μὲ τὴν πτώση φόρεσε τοὺς δερμάτινους χιτῶνες, δηλαδὴ τὴν φθορὰ καὶ τὴν θνητότητα. Ἔτσι, συνέπεια τῆς πτώσεως ἦταν ὁ σκοτασμὸς τοῦ νοῦ, ἡ εἰσοδος τοῦ θανάτου στὴν ζωὴ μας καὶ ἡ φθορὰ σὲ ὅλη τὴν δημιουρ-

γία. Τὸ κακὸ πού ὑπάρχει στὸν κόσμον εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀπωλείας τῆς θεοκοινωνίας, τῆς κοινωνίας του μὲ τὸν Θεό.

6) Ἡ Θεότητα τοῦ Λόγου

«Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο».

Ἡ Πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνεκλήθη κυρίως γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν αἵρεση τοῦ Ἀρείου, πού ἦταν Χριστολογικὴ, δηλαδὴ ἀναφερόταν στὸν Χριστό. Ἐπομένως, ὁ δογματικὸς ὅρος τῆς Συνόδου αὐτῆς ἀναφέρεται στὸν Χριστό.

Κατὰ τὴν αἵρεση τοῦ Ἀρείου, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ «ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν», δηλαδὴ ὑπῆρχε χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖο δὲν ὑπῆρχε, ὁπότε παρενέβαλε μεταξύ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Λόγου τὸν χρόνο. Αὐτὸ σήμαινε ὅτι θεωροῦσε τὸν Χριστὸ «κτιστόν», «τρεπτόν», «ἀλλοιωτόν», τὸ πρῶτον κτίσμα τῆς δημιουργίας. Συγχρόνως ὑποστήριξε ὅτι δὲν ὑπῆρχε πρὶν γεννηθῆ καὶ κτίσθῃκε ἔξ οὐκ ὄντων καὶ ἐπομένως ἔχει ἄλλη οὐσία. Ἔτσι, κατὰ τὸν Ἀρειο, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἀληθινὸς Θεός, ἀλλὰ κτίσμα.

(Συνεχίζεται)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- ★ Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, ΑΘΩΟΣ (ἀπάντηση σὲ 56 ἐρείσματα τῆς ἀπιστίας).
- ★ Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνοῦ, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
- ★ Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.
- ★ Καθηγ. Ἰωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' καὶ Β'.
- ★ Καθηγ. Βλασίου Φειδᾶ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988).
- ★ Καθηγ. Ἀνδρ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩΙ ΑΛΛΗΛΟΥΙΑ (ἐρμηνευτικὸ σχόλιο στὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία).
- ★ Ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια ἄρχιμ. Π. Μπροῦσσαλη).
- ★ Ἀρχιμ. Συμεὼν Π. Κούτσα, Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Γιατί, πότε καὶ πῶς νηστεύουμε.

Τὸ «φιλανθρωπικὸν ἔργον», τῆς Ἐκκλησίας

Τοῦ π. Ἐλευθερίου Πετριτσόπουλου

Ἔτσι ἐπιγράφεται στὰ «Δίπτυχα (=Ἡμερολόγιον) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἡ φιλανθρωπία, ἡ πρόνοια, ἡ βοήθεια, πὺν προσφέρει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὅλες δηλ. οἱ Ἱερές Μητροπόλεις στοὺς πτωχοὺς, ἀπόρους καὶ ἔχοντας ὁποιαδήποτε ἀνάγκη χριστιανούς.

Διαβάζοντας, λοιπόν, κανεῖς τὶς δραστηριότητες τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων στὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας, μένει, πράγματι, ἔκθαμβος.

Ἰδρύματα... ιδρύματα... τομεῖς ἄγνωστοι, στοὺς πὺν πολλοὺς, πὺν δρᾷ ἡ Ἐκκλησία...

Γι' αὐτοὺς, τοὺς πὺν πολλοὺς, ἔγινε μιὰ ἄθροιση τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ κοινωνοὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας στοὺς χριστιανούς της. Καὶ νὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἄθροίσεως:

Γενικά Φιλόπτωχα Ταμεία: Ὁσα καὶ οἱ Ἱερές Μητροπόλεις ἀντιμετωπίζουν κάθε φύσεως ἀνάγκες τῶν χριστιανῶν (φάρμακα, ἐνοίκια, βοηθήματα, τροφίμα, ἐνίσχυση ἀσθενῶν γιὰ τὸ Ἐξωτερικό, ἔκτακτες ἀνάγκες σὲ περίπτωση πυρκαγιᾶς σπιτιῶ κ.λπ.). Ἰδιαίτερα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, διὰ τῆς Διευθύνσεως χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης: Προστασία Γῆρατος, Γραφεῖον Κατακοίτων, Περίθαλψη Ἀσθενῶν, ἔξυπνρήτηση «Εἰδικῶν Παίδων», συμπάρσταση ψυχασθενῶν, διανομὴ ἱματισμοῦ, «Καρδιοπαθῶν Παίδων», μέριμνα φυλακισμένων κ.λπ.

Ενοριακά Φιλόπτωχα Ταμεία: Ὅσες καὶ οἱ ἐνορίες τῆς Ἑλλάδος μὲ λίγες ἐξαιρέσεις τῶν μικρῶν χωριῶν. Ἀντιμετωπίζουν τὶς ἴδιες ἀνάγκες, ὅπως περιγράφηκαν πάρα πάνω (γιὰ τὰ Γενικά Φιλόπτωχα) μὲ πολλὲς ἄλλες εἰδικές περιπτώσεις. Ἰδιαίτερα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς: συλλογὴ τροφίμων, κουβερτῶν, ἐνίσχυση Κούρδων, Βορειοηπειρωτῶν, ἔραιοι σὲ χρῆμα κ.λπ.

Ἰδρύματα τῆς Ἐκκλησίας:

Ὁρφανοτροφεία	16
Οἰκοτροφεία	59
Γηροκομεία	70
Κατασκηνώσεις	39
Συσσίτια	31
Γιὰ προικοδοτήσεις	8
Ὁμάδες ἐλευθέρως διαβιούντων ὑπερηλίκων ...	16
Νοσοκομεία	4

Στέγη Κατακοίτων	1
Δυσπροσαρμόστων	2
Φοιτητικὸς Ξενώνας	1
Ἀσυλὰ Ἀνιάτων	4
Σπίτια γαλήνης Χριστοῦ	39
Κωφολάλων	1
Οἰκοκυρικές Σχολές	5
Σανατόρια	1
Ψυχιατρεῖα	1
Βρεφονηπιακοὶ Σταθμοὶ	2
Αἰμοδοτικὲς προσπάθειες σὲ Μητροπόλεις	48
Ταμεία Ὑποτροφιῶν Σπουδαστῶν	11
Τυφλῶν	1
Ταμεία Ἀρωγῆς Ἱερῶν	7
Ἰδρυμα προστασίας Ὁρθοδόξων Παλαιστινίων	1
Ἰδρύματα διάφορα (Προεδρευόμενα ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν)	120
Κληροδοτήματα σὲ διάφορες Μητροπόλεις ἄνω τῶν	200

Ἐὰν λάβῃ κανεῖς ὑπ' ὄψει του:

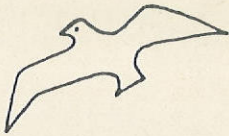
α) Ὅτι τὰ Ἰδρύματα αὐτὰ δὲν ἐπιχορηγοῦνται ἀπὸ τὸ Δημόσιο, ἀλλὰ λειτουργοῦν κυρίως ἀπὸ δωρεές τῶν χριστιανῶν καὶ ἀπὸ ὅ,τι ἔχει μείνει ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία (ἐκτὸς μερικῶν ἐξαιρέσεων, πολὺν ὀλίγων, Ἰδρυμάτων τὰ ὁποῖα ἔχουν κάποια ἐπιχορήγηση λόγῳ τῆς εἰδικῆς φύσεώς τους).

β) Ὅτι ἔχουν ἐλάχιστα διοικητικὰ ἔξοδα γιὰτὶ προσφέρουν ἐθελοντικὴ ἐργασία συνεργάτιδες τῶν ἐνοριῶν, κι ἔτσι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσχολουμένων μὲ μισθὸν σ' αὐτὰ εἶναι πολὺν μικρός.

γ) Ὅτι ἐὰν ἐπιχειρηθῇ κοστολόγηση τῶν δαπανῶν καὶ τῆς προσφερομένης ἐθελοντικῆς ἐργασίας θὰ φθάσουμε σὲ ἱλιγγιώδη ποσά.

δ) Ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βοηθουμένων εἶναι τεράστιος (φοιτητές, ἀσθενεῖς, γέροντες, κ.λπ.).

ε) Ὅτι τὰ στοιχεῖα πὺν ἀναγράφηκαν ἐδῶ εἶναι μόνο ὅσα μνημονεύονται στὰ «Δίπτυχα» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκεῖνα δὲ πὺν δὲν ἔχουν γραφῇ εἶναι πολὺν περισσότερα καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη γίνεται «ἐν κρυπτῷ», τότε θὰ καταλάβουμε ὅλοι τὴν προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὸν φιλανθρωπικὸν τομέα καὶ θὰ πάρουν ἀπάντηση κι ἐκεῖνοι πὺν προβάλλουν τὸ ἐρώτημα «τί κάνει ἡ Ἐκκλησία;» στὸν τομέα αὐτό.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Τα ξιδεύοντας

Έτος ὀρθοδόξου θεραπευτικοῦ τουρισμοῦ

«Καλή χρονιά» μπορούμε νὰ εὐχηθοῦμε ὅλοι μας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ Σεπτεμβρίου. «Ἐπέστη ἡ εἴσοδος τοῦ ἐνιαυτοῦ». Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὴν ἐναρξὴ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Σχολεῖα, μικρά καὶ μεγάλα, ἀρχίζουν τὶς ἐργασίες τους σιγά σιγά. Οἱ δουλειές μπαίνουν καὶ αὐτὲς σ' ἕνα πῶς ἐντατικὸ ρυθμὸ μετὰ τὶς καλοκαιρινὲς διακοπές.

Ὁ μῆνας αὐτὸς σημαδεύεται καὶ ἀπὸ ἄλλες γιορτές καὶ ἐπετείες. Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει καθιερώσει ἀπὸ τὸ 1989 τὴν 1η Σεπτεμβρίου ὡς «Ἡμέρα Περιβάλλοντος». Στὶς 27 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔχει αποφασιστεῖ ἡ «Παγκόσμια Ἡμέρα Τουρισμοῦ». Τὸ 1990 εἶχε προκηρυχτεῖ «Εὐρωπαϊκὸ Ἔτος Τουρισμοῦ». Τὰ δύο αὐτὰ μεγέθη (περιβάλλον - τουρισμός) συνδέονται ἀσφαλῶς. Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ὁ τουρισμὸς χαρακτηρίζεται ὡς «ἡ μεγαλύτερη ἀνθρώπινη ἐπιδρομή ὅλων τῶν ἐποχῶν» καὶ ὁ πλανήτης γῆ ἀπειλεῖται πλέον φανερά καὶ εἶναι «θύμα τοῦ μαζικοῦ τουρισμοῦ»¹.

Σὲ κάτι τέτοιο ὅμως ὑπάρχουν ἀντιδράσεις καὶ βλέπουμε τὰ κριτήρια ν' ἀλλάζουν καὶ «οἰκολογικὰ κριτήρια» νὰ κατευθύνουν τὶς πρωτοβουλίες καὶ τὶς ἐπιλογές συγκεκριμένων πληθυσμῶν². Ὅπωςδήποτε εἶναι θέμα ἀλλαγῆς νοοτροπίας καὶ στάσεως πὺρ τὴν ἐμπνέει μιὰ βαθειὰ πεποίθηση ὅτι ἡ γῆ μας δὲν εἶναι ἕνα ξέφραγο ἀμπέλι καὶ ἡ χώρα μας ἀ-δέσποτη. Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι «τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς» (Ψαλμὸς 23,1).

Ἐν τούτοις μόνο μιὰ τέτοια συναίσθηση τῆς «ιερότητας» τοῦ τοπίου μπορεῖ νὰ ἀποκαταστήσει τὴ σχέση μας μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, τὴ μυστικὴ σχέση τοῦ τοπίου καὶ τοῦ περιπατητῆ! Ὁ περιπατητὴς ὅμως δὲν εἶναι τουρίστας καὶ μάλιστα ἐποχούμενος γίνεται κατὰ κάποιον τρόπο προσκυνητὴς καὶ ἀρχίζει τὶς «περιπέτειές» του προσπαθώντας νὰ πορευτεῖ σὲ δρόμους θεραπευτικὸς γιὰ νὰ θεραπεύσει βαθειὲς ἀνθρώπινες ἀ-

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

νάγκες του. Ὁ ἄνθρωπος γίνεται ὁδότης (homo viator) ἀναλαμβάνοντας ἕναν θεραπευτικὸ τουρισμό.

Γιατί λοιπὸν καὶ ἐμεῖς νὰ μὴν προκηρήξουμε μὲ τὴν ἐναρξὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, τὸ 1991 - 1992 «ἔτος ὀρθοδόξου θεραπευτικοῦ τουρισμοῦ»; Δὲν χρειάζεται νὰ ἐπιμεινουμε στὴ διασάφηση τοῦ ὅρου. Τὸν ἔχουμε ἀναλύσει σὲ παλαιότερα ἀρθρα μας στὸ περιοδικὸ καὶ ἔχει γίνῃ γενικὰ ἀποδεκτό³. Συνοπστὰ μάλιστὰ μιὰ ἰδιαίτερη μορφή τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ χρειάζεται νὰ ἐπιδείξουμε τὴν ἀπαιτούμενη προσοχή γιὰ τὴν προετοιμασία τῆς⁴.

Τόποι καὶ τόποι

Αὐτὸ τὸ «ἔτος» μπορεῖ ν' ἀποτελέσει μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία πνευματικῆς ἀνατάσεως καὶ γνωριμίας τοῦ τόπου μας καὶ ἀφορμὴ βαθύτερης αὐτογνωσίας ἐν ὅψει μάλιστα τοῦ 1993. Τόποι πὺρ ἔχουμε ἐπισκεφτεῖ ν' ἀναδυθοῦν μὲ ἕνα καινούργιο ἐντελὸς νόημα. «Κοινοὶ τόποι» πὺρ γίνονται ξεχωριστοί. Ὅχι μόνο γιατί ἐγὼ τοὺς εἶδα καὶ τοὺς ξεχώρισα. Κι αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβεῖ. Ἀλλὰ γιατί ἄλλοι πρὶν ἀπὸ ἐμένα ἔζησαν σ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ξεχώρισε ἡ παρουσία τους. Ὑπάρχουν τόποι καὶ τόποι. Τόποι πὺρ ἡ φαντασία μας τοὺς ἔχει «φουσκώσει» καὶ πὺρ ὅταν φτάσουμε ἀπογοητευόμεστε μᾶς ἔδωσαν ὅμως τὸ ὠραῖο ταξίδι. Κι ἄλλοι τόποι πὺρ γαληνεύει ἡ ψυχὴ μας ὅταν τοὺς πλησιάσουμε. Ἡ ἀνθρώπινη παρουσία δέθηκε μαζί τους καὶ ἀναδύεται. Εἶναι σὰν τὶς «δυνάμεις τοῦ ἀγροῦ».

Πολὺ ὁμορφα διατυπώνει τὴν ἀποψη αὐτὴ στὴν ὠραία γλώσσα πὺρ χρησιμοποιεῖ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Θεόδωρος: «... ὑπάρχουν τόποι ἐξαγιασθέντες μὲ τὸν σύνδεσμό των μετὰ γεγονότων ἢ προσώπων ἱερῶν, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν μέσα ἀναφορὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰς ὑπερβατικὰς πραγματικότητας, χῶρον συναντήσεως δύο ἢ τριῶν πιστευόντων ἀνθρώπων, ὅπου ἐν μέσῳ αὐτῶν κατὰ τὴν διαθεθεῖωσιν τοῦ Κυρίου εἶναι Ἐκεῖνος π-

ρών, και συγχρόνως ἔτσι καθίστανται ἡ πρώτη βαθμὶς μιᾶς νοητῆς και εὐλογημένης κλίμακος πνευματικῶν ἀναβάσεων»⁵.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος ἀναγνωρίζει τὴν τοποθεσία ὡς βοηθητικὴ γιὰ τὴν κατάνυξη. «Πεφύκασιν πολλάκις και αὐταὶ τῶν οἰκητηρίων ἡμῶν αἱ καταμοναὶ και θέαι τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς κατάνυξιν ἐκκαλεῖσθαι» και πεισάτω σε Ἰησοῦς και Ἡλίας και Ἰωάννης καθ' ἑαυτοὺς προσευχόμενοι»⁶.

Τὰ ταξίδια γίνονται στὴν ψυχὴ

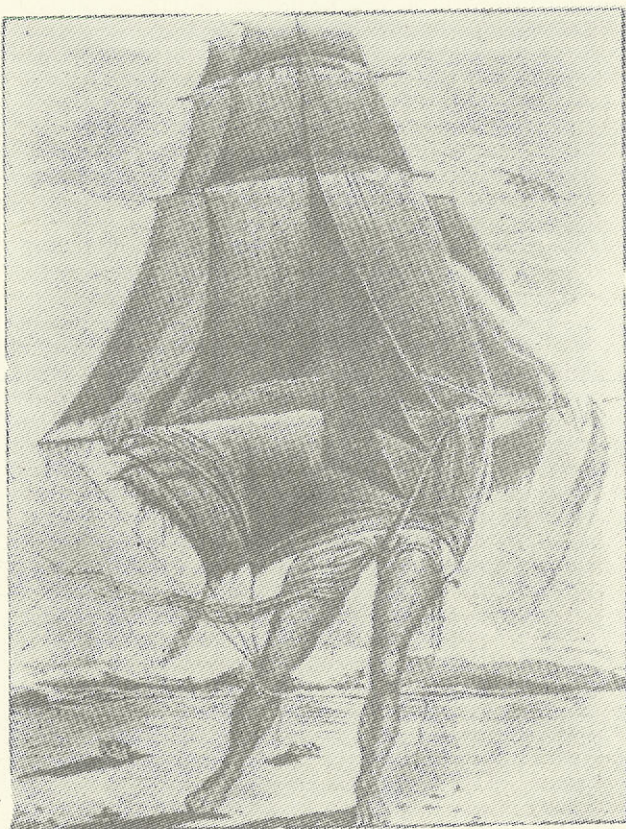
Ὁ θεραπευτικὸς ὁμῶς τουρισμὸς δὲν εἶναι πάντα ἐξωτερικὸς, μπορεῖ νὰ εἶναι και ἐσωτερικὸς. «Τὰ ταξίδια» ἄλλωστε, ὅπως ἔλεγε ὁ Χένρυ Μίλλερ, «γίνονται στὴν ψυχὴ, και τὰ πιὸ ἐπικίνδυνα, δὲ χρειάζεται νὰ τὸ ποῦμε, γίνονται χωρὶς νὰ φύγουμε ἀπ' ἐκεῖ ποὺ εἴμαστε»⁷. Ἡ ψυχὴ μας κάνει τότε πᾶνι... Γίνεται γοργοτάξιδο σκαρὶ σὲ ὅλα τὰ μήκη και πλάτη. Δὲν ταξιδεύουμε γιὰ τὴ φόβισμα τῆ στεριά⁸· σ' αὐτὴν ξαναγυρίζουμε ὁδηγώντας τὸ πλοῖο μας μετὰ ἀπὸ ἀσφαλεῖς πλόες.

Χαρακτήρισαν τὰ ταξίδια αὐτὰ ἐπικίνδυνα. Και εἶναι πραγματικὰ ἐπικίνδυνα, γιὰ τὴν εἶναι ταξίδια ζωῆς και ἡ ζωὴ ἐνέχει μέσα τῆς τὸν κίνδυνο. Τὰ ταξίδια αὐτὰ μπορεῖ νὰ εἶναι και κοπιαστικά, νὰ σὲ κάνουν νὰ μοχθεῖς. Δὲν εἶναι ταξίδια ἀναφυχῆς, ἀσκέτως ἀν σὲ ἀναπαύουν και τελικὰ σὲ θεραπεύουν και σὲ σώζουν. Εἶναι ταξίδια ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ καλοτάξιδο πλοῖο τῆς Ἐκκλησίας («εὐπλοῦς ναῦς»).

Στὸ μυαλό μου ἔρχεται ἡ εἰκόνα ἑνὸς πίνακα τοῦ Σαλβατόρ Ντάλι, ποὺ ἐκτίθεται σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένο χώρο στὴ συνοικία τῆς Μονμάρτης, λίγα μόνο μέτρα ἀπὸ τὸ πρῶτο ἐργαστήριό τοῦ καλλιτέχνη στὸ Παρίσι. Δυστυχῶς μοῦ διαφεύγει ὁ ἀκριβὴς τίτλος τοῦ πίνακα. Ὁ πίνακας εἶναι ἐντυπωσιακός. Τὸν ὀνομάζω «ὁ ἄνθρωπος καρὰδι» ἢ πιὸ εὐστοχα «ὁ ἄνθρωπος ἱστιοφόρος». Μὲ ἀναπεπταμένα τὰ ἱστία, κρατώντας το γερὰ μὲ τὰ στιβαρά του χέρια, ὁ ἄνθρωπός μας τὸ ὁδηγεῖ προσεκτικὰ στὴν ξηρὰ ἀφοῦ τὸ ταξίδεψε στὰ πελάγη. Σὲ λίγο θὰ ξεκινήσει και πάλι γιὰ νέα ταξίδια⁹.

Νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε «καλὸ ταξίδι» καθὼς και σ' ὅλους μας, γιὰ τὴν εἶτε τὸ θέλουμε εἶτε ὄχι ἐπιβιδαστή-

καμε και φέτος, και γιὰ ἕναν ὁλόκληρο χρόνο, σὲ πλοῖο «γόνιμης» γραμμῆς...!

1. Βλ. τὴν «Καθημερινή» τῆς 26 Αὐγούστου 1990, σ. 17 (ὁλόκληρη τὴ σελίδα).

2. Βλ. ὁμότιτλο ἀρθρὰκι στὴν (οἰκονομικὴ) «Καθημερινή» τῆς 17 Ἰουλίου 1990.

3. Α. Μ. Σταυροπούλου, Σύγχρονοι ποιμαντικοὶ προβληματισμοί, Ἀθήνα 1988, σ. 55-72. Θεραπευτικὴ διακονία, Ἀθήνα 1989, σ. 101-109. Ὁ καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μ. τοῦ Μεγάλου Μετεώρου πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀθανάσιος σὲ ὁμιλίαν τοῦ πρὸς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὴς 14 Δεκεμβρίου 1989 εἶχε ἀναφέρει: «Οἱ σύγχρονοι κατηχηταὶ τῆς Ποιμαντικῆς ἔχουν ἐπιστημονικὰ τὴν σημασία τῶν προσκυνηματικῶν ἐκδρομῶν στὴν πνευματικὴ στάθμη και τὴν συνηγὴ τῶν μελῶν μιᾶς ἐνορίας. Ἔτσι δὲν μᾶς ἐκπλήσσει ἡ ἐκφραση τοῦ ἀξιοτίμου κατηχητοῦ τῆς Ποιμαντικῆς κ. Σταυροπούλου ποὺ σὲ ἄρθρο του ἀναπτύσσει τὴν ἀνάγκη τοῦ θεραπευτικοῦ προσκυνηματικοῦ τουρισμοῦ». Ὁ θεολόγος - κοινωνιολόγος και στέλεχος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης κ. Κώστας Ζορμπᾶς σὲ ἄρθρο του στὴν ἐφημερίδα «Τὰ Χρονικὰ Κισιάμου και Σελίνου», τὸν Μάιο τοῦ 1990, σ. 4, ποὺ ἐπεγράφετο «Πρὸς ἕνα ἀσ(κη)τικὸ του-

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΙΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΘΕΟΠΡΟΜΗΤΟΡΟΣ ΑΝΝΗΣ

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΕΥΘ. ΕΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ

Ἱεροκέρυκος

Ἡ αὐθεντική τῆς Ἐκκλησίας Διδασκαλία, περὶ τοῦ ρόλου τοῦ προσώπου τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, ἐν τῷ θεανθρωπίνῳ δράματι τῆς, ἐν Χριστῷ, Ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους, προφητεύεται μὲν, καθ' ἅπασαν τὴν Βίβλον, δογματίζεται δέ, ὑπὸ τῶν θεοπνευστῶν Συγγραφέων τῆς Καινῆς Διαθήκης Λουκᾶ, Ματθαίου, Παύλου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀποστόλων:

Εἰς τὰ ἀνωτέρω, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς πραγματώσεως τῶν μεσσιανικῶν προφητειῶν, ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, προσετέθησαν τὰ, κατὰ τὴν Συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐν αὐτοῖς, κρυπτόμενα «συνεπτυγμένα» καὶ σαφέστερον διαλαμβανόμενα, περὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Μεσσίου, ὅτε τὸ μυστήριον τὸ πάλαι, πρὸ τῶν αἰώνων προορισθέν, φανέρωσιν ἔλαβε, σαρκωθέντος τοῦ Λόγου, ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Παρθένου.

Π ρ ο φ η τ ι κ α ἰ π ρ ο τ υ π ῶ σ ε ι ς κ α ἰ
θ ε ο μ η τ ο ρ ι κ α ἰ ἑ ο ρ τ α ἰ.

Ὡ γίνεται φανερόν, ἐκ τῶν παλαιοδιαθηκῶν Ἀναγνωσμάτων, τῶν καθορισθέντων, ἵνα ἀναγινώσκονται, κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου πανηγυρικῶς, μετὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (431) τῆς Ἐφέσου (Δημ. Μωραΐτης, Θεομητορικαὶ Ἑορταί, ἐν ΘΗΕ τόμος 6, σ. 274-276), τὸ πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ θεοεπαγγέλτου Θεοῦ Κυρίου Μεσσίου, Παρθένου Μαρίας, συσχετίζεται πρὸς τὰς ἀρχαιότητας ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εἰς τὴν Σάρκωσιν καὶ Ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀναφερομένας

προφητείας. Στηρίζεται, δηλονότι, ἐπὶ βιβλικῶν πηγῶν, ὅπου πολυποίκιλος ἡ θεόπνευστος Προφητεία.

Ἡ προφητεία! «... ἐν τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ Πνεύματος χαρισμάτων ἐστὶν ἡ προφητεία» (Μ. Βασίλειος, Περὶ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος παρ. 38 PG 32, 102).

Τὸ ἀποκλειστικὸν τηλεσκόπιον, ὅπερ λέγεται ἀρχαία Ἀποστολικὴ Παράδοσις καὶ μυστικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Συνείδησις, εἰς τὸ βάθος τῶν τριῶν τούτων Ἀναγνωσμάτων, εἶδε προτυπομένην τὴν Θεοτόκον Παρθένον Μαρίαν.

Κατὰ πρῶτον μὲν, ὑπὸ τὴν ἣν εἶδεν, ἐν ὁράματι, καθ' ὕπνον, ὁ γενάρχης τῶν Δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Ἰακώβ, κλίμακα «κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ Γῇ ἥς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ Ἀγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς» (Γέν. 28,12). Ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τῆς ἀνανεώσεως, εἰς τὸν Ἰακώβ, τῶν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Ἰσαάκ, καὶ τὸν πάππον αὐτοῦ, Ἀβραάμ, ἐπαγγελιῶν, ὑπὸ τοῦ Κυρίου, Ὅστις ἐπεστήρικτο ἐπὶ τῆς κλίμακος: «Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ ἐφ' ἥς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου. Καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται, ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολὰς· καὶ ἐνευλογηθήσονται, ἐν σοί, πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου» (Γέν. 28,13-15), ἡ ἀρχαία Ἐκκλησιαστικὴ Συνείδησις ἐνεῖ-

ρισμό», υἱοθετεῖ καὶ μεταφέρει τὶς προτάσεις μας στὸ κρητικὸ κοινό.

4. Πρὸλ. Ε. Α. Θεοδώρου, «Ποιμαντικὴ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων» στὸν «Ἐφημέριον» τῆς 1/15 Αὐγούστου 1991, σ. 225.

5. Σὲ πρόλογό του στὸ βιβλίον τοῦ Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Συριανοῦ, Παναγία Χαρακία. Τὸ ἱερὸ προσκύνημα τοῦ Μυλοποτάμου, ἐκδ. Ἱ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἀτάλης - Μπαλῆ 1990, σ. 7.

6. «Πολλὰς φορές δὴ γαί τὸν νοῦ μας σὲ κατάνυξι καὶ ἡ τοποθεσία πὸς μένομε καὶ ἡ θέα πὸς ἔχει. Ἀς σὲ πείσουν γι' αὐτὸ ὁ Κύριος, ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ ὅποιοι προσεύχονταν κατὰ μόνος (σὲ διαλεγμένους ἐρημικοὺς τόπους)» (Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, Λόγος Ζ' Περὶ τοῦ χαρποῦ πένθους, παράγραφος Ο', σὲ μετάφραση Ἀρχιμ. Ἰγνατίου, Ὁρωπὸς Ἀττικῆς, ἐκδ. Ἱ. Μονῆς τοῦ Παρχαλῆτου, 1978, σ. 1556).

7. Ὁ Κολοσσὸς τοῦ Μαρουνσιό, μετάφραση Α. Ἀϊδίνη, Ἀθήνα, Ἐκδ. Κάκτος, 1981, σ. 81. Πρὸλ. τῆς φράσης τοῦ Νίκου Καββαδία: «τὰ πῦρ ὥρατα ταξίδια γίνονται ἀπ' τὰ παράθυρα», στὴν ὁποία προδίδεται κάποια στατικότητα. Σ' αὐτὴν ἔχεις τὴν αἰσθησὶν ὅτι ὁ ταξιδιώτης παραμένει

ἀπλῶς θεατὴς ἐπειδὴ εἶχε τὴν τύχη νὰ βρεθῇ μπροστὰ σ' ἕνα παράθυρο μὲ θέα. Τῇ φράσει αὐτῇ τὴν δάνει προμετωπίδα ὁ Γεράσιμος Λυκιαρχόπουλος στὶς Σημειώσεις του γιὰ τὴ «Βάρδια» τοῦ Νίκου Καββαδία (σ. 15 τῆς συλλογῆς δοκιμῶν του, τῆς ὁποίας τὰ πλήρη βιβλιογραφικὰ στοιχεῖα βλ. στὴν ἀμέσως ἐπόμενη ὑποσημείωση).

8. Ὑπαινιγμὸς σὲ μιὰ φράση τοῦ Ν. Καββαδία ἀπὸ τῆς Βάρδιας του. Τῇ φράσει αὐτῇ πῆραμε ἀπὸ παράθεσής της στὴ συλλογὴ δοκιμῶν τοῦ Γεράσιμου Λυκιαρχόπουλου, Μύθος καὶ ποιητικὴ τοῦ «ταξιδιό» (Ν. Καββαδίας κ.ά.), Ἀθήνα, ἐκδ. Ἑρασμος: Ἑλληνικὰ δοκίμια ἀρ. 11, 1990, σ. 15.

9. Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ναυτικοῦ Ν. Καββαδία «Τὰ καράδια δὲν τὰ πᾶμε. Μᾶς πᾶνε» (δ.π. σ. 17), πὸς κρύβει καὶ αὐτὴ τὴν ἀλήθειαν τῆς, ὁ «ἄνθρωπος» τοῦ Σ. Ντάλι: ἀναλαμβάνει ὁ ὕδιος πρωτοβουλίας: δὲν τὸν πᾶνε τὰ καράδια, τὰ πᾶει! Τῇ χρησιμοποίησιν αὐτοῦ τοῦ πίνακα σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ ἔργα μου μοῦ ὑπέδειξε ἡ δ. Μαρία Χομπίτη, ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Ἐκκλησιαστικῶν Βιβλίων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία μοῦ ἔδωσε καὶ τὸ σχετικὸ ἀπόκομμα ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἀπογευματινὴ» τῆς 18 Ἰουνίου 1991, σ. 21.

δε τὸν γόνον τῆς θεοεπαγγέλτου «γυναικὸς» τοῦ πρωτοεπαγγελίου τῆς Ἐδὲμ (Γέν. 3,14-15), τὸν «υἷον τῆς Παρθένου» (Ψ. 7,14. Γαλ. 4,4), «καλλονῆς τοῦ Ἰακώβ» (Ψ. 46,4), Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 11,14. 12,1-23. 12,32-34. 16,10. 6,35).

Διαγωνίζουσα δὲ τὴν πεποιθησίν της αὐτήν, ἡ ἀρχαία ἱεροσολυμιτικὴ Ἐκκλησία, ἐν Βαιθίλ, 17 χιλιόμετρα βορείως τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς Συχέμ, διетήρει, ἔτι τὸν Ε' αἰῶνα, Μονήν, ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τοῦ δράματος (ΘΗΕ τόμος 3 σ. 530-561).

Καὶ τὴν διακήρυξιν τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ «ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος» οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἡ οἶκος Θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ», ὡς προφητικά, εἰς τὴν Θεοτόκον Παρθένον Μαρίαν, τὰ ἐφήρμοξε (Γέν. 27,17-18), διὰ τῆς λειτουργικῆς Ὑμνογραφίας αὐτῆς ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία (Ε' αἰ.), λίαν ἐνωρὶς ὀνομάσασα τὴν Μητέρα τοῦ Κυρίου «τόπον Θεοῦ», καὶ «πόλιν Θεοῦ» καὶ «οἶκον Θεοῦ» καὶ «Πύλην τοῦ Οὐρανοῦ». Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ πάλιν Ἀναγνώσματι, ἐκ τῆς Προφητείας τοῦ Ἰεζεκιήλ «Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐδεὶς μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς, καὶ ἔσται κεκλεισμένη» (Ἰεζ. 44,2).

Ἡ ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου.

Ἡ ἀρχέγονος Ἐκκλησία, ἐν τῇ προφητείᾳ ταύτῃ, εἶδε προφητευόμενα, τόσον τὸν ἀνερμήνευτον παρθενικὸν τόκον τοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου» ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ Μεσσίου, ὅσον καὶ τήν, μετὰ τόν, ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον, θεῖον τόκον, ἄφθορον παρθενίαν καὶ ἰσόδιον ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου, τῆς ὁποίας τὴν πανάμωμον νηδύν, ἀπαξ καὶ διήλθεν ὁ τῶν «οὐρανῶν ὑψηλότερος» (Ἐβρ. 7,26. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 10,5), Κύριος Ἰησοῦς, οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἦτο καὶ νηπτόν νὰ ἐγγίση.

Ἡ θεοσκίαστος μήτρα τῆς παναμώμου Κόρης, ἀπεδείχθη ἡ ἀληθὴς «αὐλὴ ἡ ἐσωτέρα» τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ «ὁ πλήρης δόξης οἶκος τοῦ Κυρίου» (Ἰεζ. 43, 5). Τὸ ψυχοφυσικὸν σύνολον τῆς δεκαπενταετοῦς «κεχαριτωμένης» νεάνιδος, τῆς «Εὐλογημένης ἐν γυναιξίν» Μαριάμ (Λουκ. 1,28,42. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 10,19. 17,7), ὡς «οἶκος ἔμφυχος τοῦ Κυρίου» προφητευόμενον, διείδεν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, μυστικῶς καὶ ἐν τῷ τρίτῳ, ὅπερ ἔταξεν, Ἀναγνώσματι τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, ἐκ τοῦ «ἀγιογράφου» βιβλίου τῶν Παροιμιῶν τοῦ Σολομώντος «Ἡ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ὑπῆρξε στυ-

λους ἐπτά» (Παρ. 9,1. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Ὁμιλ. εἰς τὸν Παραλυτ. § 10).

Ἐνταῦθα δὲ προφητεύεται, κατὰ τὴν Συνείδησιν καὶ Πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ ἐνυπόστατος Σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις (Α' Κορ. 1,24. Κυρίλλ. Ἱεροσ. Κατήχ. 4,7. 6,18. 11,18), ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ συν-αἰδιος θεοὑπόστατος Λόγος τοῦ Πατρὸς, πανσόφως, καὶ παναγάθως καὶ παντοδυνάμως παρεσκεύασε καὶ ἀνέδειξε «οἶκον ἔμφυχον», ἐπὶ τῆς γῆς, τήν, πρὸ πασῶν τῶν γενεῶν, ἐκλελεγμένην Θεόπαιδα καὶ Παναγίαν Γεννήτριαν καὶ Μητέρα Αὐτοῦ, Μαριάμ!

Ἡ ἀξία τῶν Προφητῶν καὶ τῶν προφητειῶν.

Τὴν Κόρην ταύτην, τοῦ Νόμου τῆς Μωσαϊκῆς Πεντατεύχου, προχαράγματα, προεδήλωσαν, τύποι προφητικοὶ προετίπωσαν, εἰκόνες προεικόνισαν καὶ σύμβολα προεσυμβόλισαν! Οἰονεὶ ἐμυήθησαν, εἰς τὸ μυστήριον Ἐκείνης, ἥτις θὰ ἐγέννα τὸν Μεσσίαν πρῶτοι, ὁ Πατὴρ τῶν μονοθεϊστῶν ὄλων τῶν αἰώνων, Πατριάρχης Ἀβραάμ, ὁ, γενάρχης τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Ἰακώβ, καὶ ὁ μάντις Βαλαάμ, ἐκπροσωποῦντες τοὺς τε Ποιητὰς, Φιλοσόφους καὶ Προφῆτας τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, ἐν οἷς καὶ αἱ Σίβυλλαι καὶ οἱ, προσκυνήσαντες νεογνὸν τὸν τεχθέντα, ἐν Βηθλεὲμ, Χριστὸν Κύριον, Μάγοι. Οὗτοι ἡγαλλίων καὶ ὑψοφραίνοντο, μετὰ τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ, προορῶντες μυστικῶς, ἐν Πνεύματι, τὴν «καλλονὴν Ἰακώβ» (Ψ. 46,5) Θεόπαιδα Μαριάμ. Τυπικῶς δὲ προείδον ταύτην, ἐν ταῖς ἀρχαίαις γενεαῖς, βάτον, στάμνον, νεφέλην, κιβωτόν, πύλην καὶ θρόνον καὶ Ναὸν τοῦ πάντων Βασιλέως καὶ μέγα ὄρος ἅγιον καὶ ἀλατόμητον, οἱ θεόπνευστοι καὶ θεοφώτιστοι Προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ.

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀψευδής, μοναδικός, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Διδάσκαλος τῆς Ἀληθείας, τὴν πρόβλεψιν ταύτην, τὴν μυστικὴν τῶν Πατριαρχῶν καὶ Προφητῶν, ἐν ἀγίῳ οὖσαν Πνεύματι, διεκήρυξε, πρὸς τοὺς Νομοδιδασκάλους τῶν Ἰουδαίων, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, ἀποκαλύψας «Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλίασας ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη» (Ἰωάνν. 8,56) καὶ «πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν Πνεύματι Κύριον τὸν Χριστὸν καλεῖ;...» (Ματθ. 22,42-46. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 11,20. 14,27-28).

Οὕτω, σοφώτατοι οἱ Θεῖοι Προφῆται ἀπεδείχθησαν, Ἀβραάμ ἀπόγονοι, τὸν ἐκ τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰούδα τικόμενον ἐνηνθρωπισμένον Λόγον, θερμῶς προαναγγείλαντες, ἐν Πνεύματι.

Ἐρώτατοι Προφῆται προεδήλωσαν ἐμφαντικώτατα τῆς ἀγνῆς Παρθένου τὸ μυστήριον τῆς σεπτῆς λο-

χείας... ρήσεις τε καὶ αἰνίγματα καὶ τοῦ Νόμου (=τῆς Πεντατεύχου) τὰ σύμβολα:

Ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου, Θεοτόκος Παρθένος Μαρία, τόσο, κατὰ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν (†750), ποιητὴν τῶν εἰρῶν, εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ὅσον καὶ κατὰ τὸν Ἰωσήφ Ὑμνογράφον, τὸν Σικελὸν (816-886), προκατηγγέλετο, προεικονίζετο, προετυποῦτο, προεσυμβολίζετο καὶ προεφητεύετο, ἐν τε τῇ Πεντατεύχῳ καὶ τοῖς Ψαλμοῖς καὶ τοῖς Προφῆταις:

Τὰ Ἀντίφωνα, καὶ τὰ Προκείμενα, ἐξ ἀρχαιοτάτης συνηθείας, χρησιμοποιοῦσα ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία (ἀπὸ Ἰγνατίου Ἀντιοχείας †112;) τὰ καθιερωθέντα, παρ' αὐτῆς, ἵνα ψάλλωνται, κατὰ τὴν θεοπισθεῖσαν, πρὸ τοῦ ἔκτου μ.Χ. αἰ., Θεομητορικὴν Ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, μᾶς προσανατολίζον νὰ συμπεράνωμεν, ἐπὶ ποίων βιβλικῶν στοιχείων, ἀναγωγικῶς - μυστικῶς ἠρμήνευσε ταῦτα καὶ ἤδρασε τήν, περὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Διδασκαλίαν αὐτῆς. Βάσει αὐτῶν, ἐτοποθετεῖ τὸ πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἐν τῇ δογματικῇ Πίστει καὶ τῇ Λατρείᾳ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία τῶν πέντε πρώτων αἰώνων (30-530 μ.Χ.). Ἰδού ταῦτα:

«Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ» (Ψ. 86,3).

«Ὁ Θεὸς ἐν ταῖς θάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται» (Ψ. 47,4).

«Καθάπερ ἠκούσαμεν οὕτως καὶ εἶδομεν ἐν πόλει... τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (Ψ. 47,9).

«Ἦγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ Ὑψιστος» (Ψ. 45,5).

«Ἀγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ Ἀγιάσματι αὐτοῦ» (Ψ. 95,6).

«Αὕτη ἡ πύλη Κυρίου δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ» (Ψ. 117,20).

«Ἅγιος ὁ Ναὸς σου, θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ» (Ψ. 64,5-6).

«Τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι...» (Ψ. 44,12).

«Πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσθθεν...» (Ψ. 44,13. Κατήχ. Κυρίλλ. Ἱεροσ. 7,12).

«Ἀπενεχθήσονται τῷ Βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς...» (Ψ. 44,15).

Ἐρευνᾶται καὶ ἔχει σημασίαν, ἐὰν ἡ καθιέρωσις τῶν ψαλμικῶν τούτων στίχων, ἐγένετο, ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος, ἐν τῇ Συνειδήσει αὐτῆς, ὅτι ἐν αὐτοῖς ὑποκρύπτονται προφητικὰ στοιχεῖα, ἀναφερόμενα εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Θεοεπαγγέλτου «γυναικὸς» τοῦ ἑδαιμικοῦ Πρωτοεαγγελίου τῆς

Βίβλου (Γεν. 3,14-15). Ἐὰν ναί, δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι καὶ οἱ ἀνωτέρω δανείσαντες τοὺς στίχους αὐτῶν Ψαλμοί, διὰ τὰ ἐόρτια λειτουργικὰ τῶν Εἰσοδίων Ἀντίφωνα, ἐπιστεύοντο, ὡς μεσσιανικοὶ ἅμα καὶ Θεομητορικοί. Μεταξὺ τούτων, οἱ Ψαλμοί: 44,45,47,64,85,95,117 ἔχουν ἰδιαίτεραν βαρύτητα, τόσο διὰ τὴν Θεότητα τοῦ συναϊδίου τῷ Πατρὶ Θεοῦ Λόγου, ὅσον καὶ διὰ τὴν Παρθένον Μητέρα, τὴν σαρκώσαν καὶ γεννήσαν αὐτόν, ὡς ἄνθρωπον, μαρτυρουμένην (Ψ. 44,7-13): θυγατέρα μὲν Δαβὶδ, «Βασίλισσαν» δέ, ἐκ δεξιῶν τοῦ, ἐπὶ τοῦ θρόνου Θεϊκῆς δόξης, ἐπαναπαυμένου Θεοῦ σεσαρκωμένου καὶ ἐνηνθρωπισμένου, Μεσσίου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ! Τοῦτο καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη λειτουργικὴ πρᾶξις τῆς, τὴν ἀπαραίτητον ἐτοιμασίαν τῆς Θείας Ἱερουργίας τῆς Εὐχαριστίας ἀποτελούσης, ἱερᾶς Προσκομιδῆς, ἐπιβεβαιοῖ. Ἐκφράζει δὲ τοῦτο, διὰ τοῦ ἐπιλεγόμενου, κατὰ τὴν ἐνθεσιν τῆς μερίδος τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ ἱερῷ τελετουργικῷ Δισκαρίῳ, καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἀμνοῦ («ἔσασιν οἱ μεμνημένοι»): «Παρέστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ διαχύσῃ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη» (Ψ. 44,10).

Ἀς συσχετισθῇ καὶ ἡ ἔρευνα περὶ τοῦ: ἐάν, εἰς τὴν φερομένην, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μ. Βασιλείου, Λειτουργίαν —μεταγενεστέραν πῶς τῆς Ἀντιοχianῆς, ἣν ὁ ἱ. Χρυσόστομος εἰσήγαγεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ΚΠόλεως, γενόμενος Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς (398)—, ἐνυπῆρχον, ἀπὸ τοῦ 370, αἱ μνηαὶ «ἐξαιρέτως τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας» (Π. Τρεμπέλα, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς, Ἀθῆναι 1961, σ. 107-108).

Ὁ γ ν ό φ ο ς τ ο ῦ π ε ρ ῖ τ ο ῦ Μ ε σ σ ί ο υ π ρ ο φ η τ ι σ μ ο ῦ κα ῖ ὁ Ἄ π . Π α ῦ λ ο ς .

Ἐν τῷ γνόφῳ τούτῳ τοῦ μεσσιανικοῦ προφητισμοῦ, ὑποκρύπτοντος συνεπτυγμένως καὶ τὰ μυστικῶς ἀφορῶντα τὴν τεξομένην τοῦτον Θεομήτορα, βεβυθισμένος ἦτο καὶ ὁ, μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, ἀρπαγείς θεόπνευστος Ἀπόστολος Παῦλος. Τοῦτο, κατὰ τὴν Συνειδήσιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς, ἣν καθώρισεν αὕτη, ἵνα ἀναγινώσκηται, κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Θεομητορικῆς Ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων: «Ἐῖχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιοῦματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται Ἀγία. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἀγία τῶν Ἀγίων, χρυσοῦν ἔχου-

Η ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ *

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ

Με πρωτοβουλία τῆς «Διευθύνσεως Ποιμαντικῆς Διακονίας» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν συγκαλοῦνται κατὰ καιροὺς Κληρικολαϊκὲς Συνελεύσεις Ποιμαντικῆς Διακονίας μετὰ τὴν συνεργασία καὶ τῆς Ὁμάδας Ἑργασίας τῆς ΠΕΓ. Παραθέτουμε στὴ συνέχεια τὰ κυριώτερα κείμενα τῶν συνελεύσεων αὐτῶν.

α) ΓΙΑ Τὴν ἑταιρίαν «Σκοπιά».

Στὸ θέμα αὐτὸ ἀναφέρθηκε ἡ «Α' Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση» (1985). Παραθέτουμε τὸ ἐπίσημο κείμενο:

Ἡ ἀμερικανικὴ ἑταιρία «Σκοπιά» ὁργανώνει τὸν Αὐγούστο στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Θεσσαλονικὴ διεθνὲς συνέδριο μετὰ θέμα «Οἱ διακρατοῦντες ἀκεραιότητα». Μετὰ δεκάδες διαλέξεις ποὺ ἐτοιμάσθηκαν ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς ἑταιρίας ποὺ βρίσκεται στὸ Μπρούκλιν θὰ κληθῇ τὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ νὰ ἀπαρνηθῇ τὰ Ἑλληνικὰ συμφέροντα καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ μετὰ θρησκευτικὸ φανατισμὸ τὰ συμφέροντα τῆς ξένης ἑταιρίας. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τοῦ συνεδρίου χιλιάδες «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦα» μετὰ προκλητικὸ τρόπο θὰ λάβουν ἐντολὴ νὰ μοιράζονται διαφημιστικὰ προσκλήσεις γιὰ τὸ συνέδριο σὲ ὅλους τοὺς δρόμους καὶ τίς πλατεῖες τῆς περιοχῆς.

Μετὰ θάσιν τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου, ὅποιος ὑπηρετεῖ τὰ ἐθνικὰ μας συμφέροντα, δὲν «διακρατεῖ ἀκεραιότητα»· διαπράττει πνευματικὴ πορνεία καὶ μοιχεία καὶ ὑπηρετεῖ τὸν Διάβολο (Δημιουργία, σ. 248)· μόνον ὅσοι ὑπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τῆς ἑταιρίας ὑπηρετοῦν τὸν «Ἰεχωῦα» καὶ «διακρατοῦν ἀκεραιότητα».

Ἡ ἀδίστακτὴ αὕτὴ ἑταιρία καλεῖ τοὺς ὁπαδούς της νὰ μιμηθοῦν τὴν πόρνη Ραῦδ (Ἰησοῦς Ναυῆ 6' 1-7)

καὶ νὰ γίνουν κατάσκοποι σὲ ὅρος τοῦ ἔθνους των (Σκοπιά 15.9.84, σ. 1), ἐπαγδρώνοντας τίς τάξεις τῶν σκλάβων τῆς στῆν Ἑλλάδα.

Τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου εἶναι σαφές· δὲν πρέπει νὰ παρασυρθοῦμε ἀπὸ ὁποιοδήποτε διαβεβαιώσεις νομιμοφροσύνης τῆς ἑταιρίας στὴν Ἑλληνικὴ κυβέρνησι, γιατί τὸ Μπρούκλιν χρησιμοποιοῖ τὴν «στρατηγικὴ πόλεμου» (Σκοπιά 1956, σ. 159) καὶ προτρέπει τοὺς ὁπαδούς της νὰ μιμηθοῦν τὴν «στρατηγικὴ τῆς Ἰαήλ» (Κριταὶ δ' 11-21), δηλαδὴ νὰ καθυστερήσουν τὸν ἀντίπαλο, νὰ ἀποκοιμηθῇ, γιὰ νὰ τὸν κτυπήσουν ὕπουλα (Ἐπιβίωση, ἐκδ. 1984, σ. 128).

Μετὰ τὴ βασικὴ διδασχὴ τῆς πῶς ἐκπροσωπεῖ τὴν «θεοκρατικὴν κυβέρνησι» (Σκοπιά 1955, σ. 321) καὶ σ' αὕτῃ ἀνήκει ἡ ἀκεραιότητά μας, ἐνῶ οἱ ἐθνικὲς κυβερνήσεις εἶναι παράνομες, ὑπηρετοῦν τὸν Διάβολο (Προφητεία, σ. 284-285) καὶ πρέπει νὰ κόψουμε κάθε σχέσι μαζί τους, καλλιεργεῖ τὸν ἐθνικὸ διχασμὸ καὶ δημιουργεῖ πανικὸ σὲ ἀνὴρμα κυρίως ἄτακτα, ποὺ κορυφώνεται μετὰ τὸ δίλημμα: «Ἡ ἀπόφασίς ποὺ πρέπει νὰ πάρετε εἶναι νὰ ὑπηρετήσετε τὸν Ἰεχωῦα... γιατί μὴ ξεχνᾶτε, ἂν δὲν ὑπηρετήσετε τὸν Ἰεχωῦα, τότε ὑπηρετεῖτε τὸν Σατανᾶ» (Μπορεῖτε νὰ ζῆτε..., σ. 216).

Μ' αὐτὰ τὰ δεδομένα οἱ ἐφημέριοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ποὺ συγκεντρωθήκαμε σήμερα, Τρίτῃ, 25 Ἰουνίου 1985, στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων, μετὰ πλήρη συναίσθησι τῆς ποιμαντικῆς μας εὐθύνης,

1) Ἐπισημαίνουμε τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὸ κήρυγμα αὐτὸ τῆς ξένης ἑταιρίας, ποὺ τὸ 1984 μεταδόθηκε ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι ἐπὶ 3.769.326 ὥρες (Σκοπιά 1.5.85,

σα θυμιατήριον καὶ τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς Διαθήκης.

Ἐπερὶ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ Ἱερόν· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς τὰς λειτουργίας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπασι τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων

(Ἐβρ. 9,1-7). Πέρα καὶ βαθύτερον, λοιπόν, τοῦ ξηροῦ καὶ νεκροῦ γράμματος, οἱ «Πνεύματι Θεοῦ φερόμενοι ἅγιοι ἄνθρωποι» (Β' Πέτρ. 1,21), ὡς κλεῖδα μελέτης καὶ αἰσθήσεως τῶν βαθυτέρων καὶ υψηλοτέρων νοημάτων τῶν Θεῶν Γραφῶν, κατεῖχον τὴν μυστικὴν ἐρμηνείαν, τὴν κινουμένην καὶ διαιωνίζουσαν, διὰ τῆς μυστικῆς πνοῆς τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, περὶ τὸ ὁμοκεντρον ἐπίκεντρον, τόσον τοῦ στοχασμοῦ τοῦ προσδοκωμένου Θεοῦ Λόγου Μεσσίου Βασιλέως Ἐλευθερωτοῦ, ὅσον καὶ τοῦ ἐν γένει Βιβλικοῦ Προφητισμοῦ.

(Συνεχίζεται)

σ. 20) και τίθεται σαν κύριο θέμα στο χιλιαστικό συνέδριο του Αιγυπτίου.

2) Έκφραζουμε θλίψη για το ότι αδιάστακτη αμερικανική εταιρία εξαπάτησε χιλιάδες πλανημένους Έλληνες αδελφούς μας και ασκώντας πνευματική τρομοκρατία τους αναγκάζει να εργάζονται έναντι των συμφερόντων της χώρας τους.

3) Παρακαλούμε την Έλληνική κυβέρνηση:

α) Να αφαιρέσει την άτελεια χάρτου για τα έντυπα της εταιρίας «Σκοπιά», στα όποια δεν αναγνωρίζεται ή νόμιμη ύποστασι του Έθνους μας και με ψυχολογική βία αποτρέπονται Έλληνες πολίτες να υπηρετούν τα συμφέροντα της Ελλάδος (Δημιουργία, σ. 248).

β) Να απαγορεύσει τη δημόσια και την «από σπίτι σε σπίτι» διανομή και πώλησι των εντύπων αυτών και υποχρέωση την εταιρία να κυκλοφορή τα έντυπά της μόνο μέσω πρακτορείων και βιβλιοπωλείων, γιατί ο τρόπος που σήμερα χρησιμοποιεί για τη διαφήμισι και τη διάθεσι εντύπων που προσβάλλουν τα χρηστά ήθη και τη δημόσια τάξι, προκαλούν το δημόσιο αίσθημα.

4) Πιστεύουμε πως ή νομοθεσία της χώρας μας δεν προστατεύει μόνο τα συμφέροντα ξένων εταιριών, αλλά, κυρίως, τα δικά μας, ελληνικά συμφέροντα: την πνευματική και πολιτιστική μας κληρονομιά, τις ήθικες μας αξίες, την εθνική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας. Το Έλληνικό Σύνταγμα δεν κατοχυρώνει «άνθρωπινα δικαιώματα» ξένων εταιριών, αλλά, κυρίως, τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών, ακόμη και έναντι των εταιριών αυτών, που παραβιάζουν θάναυσα τις προσωπικές ελευθερίας των όπαδών τους, απαγορεύουν την ελεύθερη σκέψι και έκφρασι και την ελεύθερη λήψι και μετάδοσι πληροφοριών (Σκοπιά 1952, σ. 156. 1959, σ. 341. 1974, σ. 373. 1.8.1983, σ. 24. 1.9.1984, σ. 31. 15.9.1984, σ. 17). Το Έλληνικό Σύνταγμα προβλέπει ακόμα και τις περιπτώσεις περιορισμού των δικαιωμάτων αυτών, όταν, επί παραδείγματι, απειλείται ή δημόσια τάξι και προσβάλλονται τα χρηστά ήθη.

Γι' αυτό παρακαλούμε τον κ. Εισαγγελέα να εξέτασι με προσοχή το ζήτημα και να απαγορεύσι στην εταιρία «Σκοπιά» να χρησιμοποιήσι τους Έλληνες σκλάβους της κατά την πρώτη μέρα του συνεδρίου (22.8.1985) για να μοιράσουν σ' όλη την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη προπαγανδιστικό υλικό και προσκλήσεις για το συνέδριο. Τοῦτο γιατί έχει αποδειχθεί πως τα «δόγματα» και ή «λατρεία» της εταιρίας αυτής, που είναι δεσμευτικά για τους Έλληνες όπαδούς της, προσβάλλουν την δημόσια τάξι και τα χρηστά ήθη και κα-

ταπατούν στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα Ελλήνων πολιτών.

Σ η μ ε ι ω σ η. Στο μεταξύ, οι θέσεις αυτές κατοχυρώθηκαν με την έκδοσι των βιβλίων μας: «Φραγκοί στη θραστηριότητα της Σκοπιάς: Μεσαίωνα ή προστασία της θρησκευτικής συνειδήσεως;», «Διάλογος με την εταιρία Σκοπιά», «Πίσω από το προσωπείο της Σκοπιάς». Δυστυχώς δεν κατέστη ακόμη δυνατή ή έκδοσι της σφαιρικής μελέτης του βλου προβλήματος της «Σκοπιάς» με τίτλο «Η λατρεία της Σκοπιάς».

β) Πεντηκοστιανοί - Νεοπεντηκοστιανοί.

Με αυτό το θέμα ασχολήθηκε ή Β' Κληρικολαϊκή Συνέλευσι, που πραγματοποιήθηκε στο Διορθόδοξο Κέντρο της Ίερās Μονής Πεντέλης και εξέδωκε το ακόλουθο κείμενο για την ενημέρωσι του κοινού:

Με τη συμμετοχή 200 περίπου συνεργατών της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Ίερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, πραγματοποιήθηκε το Σάββατο, 10 Οκτωβρίου 1987 ή Β' Τακτική Κληρικολαϊκή Γενική Συνέλευσι συνεργατών Ποιμαντικής Διακονίας, με γενικό θέμα «Πεντηκοστιανοί - Νεοπεντηκοστιανοί στην Ελλάδα σήμερα» και βασικούς όμιλητές τον Διευθυντή Ποιμαντικής Διακονίας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών π. Αντώνιο Αλεβιζόπουλο, Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., τον π. Γεώργιο Μεταλληνό, καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον αρχιμανδρίτη της Ι. Μ. Αττικής π. Δακίηλ Γούδαλη.

Το ενδιαφέρον και την έντονη άνησυχία των συνεργατών προσείλκυσαν κυρίως οι νεοπεντηκοστιανές άκρατες οργανώσεις, οι όποιες αποκρύπτουν το αληθινό τους πρόσωπο και κηρύττουν το λεγόμενο «άμερικάνικο ευαγγέλιο», το όποιο υπόσχεται όχι μόνο τη Βασιλεία των Ουρανών, αλλά και πλουσιοπάροχη και πολυτελή ζωή σ' αυτόν έδω τον κόσμο.

Οι βασικοί όμιλητές αναφέρθησαν στην όλη προβληματική, όπως διαμορφώνεται στη δεκαετία του 1980 και έπessήμαναν τον κίνδυνο των οργανώσεων αυτών για την προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική ζωή των νεαρών κυρίως θυμάτων τους και για το έθνος μας γενικώτερα.

Μερικές από αυτές έχουν βάλει στο στόχαστρό τους οικονομικούς παράγοντες και επιχειρηματίες της Εύρώπης αλλά και της χώρας μας και με σεμνάρια και έκδηλώσεις σε ειδικά κέντρα και πολυτελή ξενοδοχεία προβάλλουν την Αγία Γραφή σαν έγχειρίδιο ενός σύγχρονου άμερικανικού τύπου μάναζμεν, που εξασφαλίζει τη λεγόμενη «άρμονική ευτυχία» με τό: «ό Θεός αγαπάει τους έκατομμυριούχους»!

Άλλες ομάδες πάλι υπογραμμίζουν πως αποτε-

λοῦν τοὺς ἀληθινούς χριστιανούς, ἐνῶ ὅσοι θρίσκονται ἔξω ἀπὸ αὐτὲς λογίζονται εἰδωλολάτρες. Μερικὲς ἀπὸ τὶς ὁμάδες αὐτὲς παίρνουν σαφῶς πολιτικὴ θέση· ὅσοι δὲν ἐγκολπώνονται τὸ μήνυμά τους, ἀνήκουν στὸ στρατόπεδο τοῦ Διαβόλου! Ἡ ἡγεσία τους ἰσχυρίζεται πὺς παίρνει ἅμεσα ἐκτολές ἀπὸ τὸν Θεό, πὺς μερικὲς φορές ἔχουν πολιτικὸ χαρακτήρα καὶ ἀπαιτοῦν τὴν πολιτικὴ ἐνίσχυση συγκεκριμένου πάστορα, πὺς βρίσκονται σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος τὸν ἔχρισε ἐκλεκτό του γιὰ τὸ προεδρικό ἀξίωμα μεγάλης χώρας, ὥστε νὰ συντριβεῖ ὁλοκληρωτικὰ τὸ στρατόπεδο τοῦ Διαβόλου καὶ νὰ προετοιμασθεῖ ὁ δρόμος γιὰ τὴ χιλιετὴ ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεία τοῦ Χριστοῦ!

Διαπιστώθηκε ἀκόμη πὺς μερικὲς ἀπὸ τὶς κινήσεις αὐτὲς χρησιμοποιοῦν μεθόδους πλύσεως ἐγκεφάλου καὶ καθιστοῦν τὰ θύματά τους πλήρως ἐξηρημαμένα. Τὰ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, τὶς σπουδές, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὰ καθιστοῦν ἀνίκανα νὰ σκεφθοῦν τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς στόχους τῶν ὁργανώσεων καὶ τὴν «Ἱεραποστολή» γιὰ τὴν ἐπιτάχυνση τῆς «βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ».

Τὰ μέλη τῆς συνελεύσεως πληροφορήθησαν μὲ μεγάλη ἀνησυχία τὴν εἰδηση πὺς μὴ ἀπὸ τὶς ξένες αὐτὲς ὁργανώσεις ἀγόρασε εἰδικὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα πλοῖο καὶ 50 στρέμματα παραθαλάσσιας γῆς (ἐνα κόλπο) γιὰ νὰ ὁργανώσει ἐκεῖ εἰδικὸ λιμάνι καὶ διεθνὲς ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ κέντρο. Πρόκειται γιὰ τὴ λεγόμενη «Ἑλληνικὴ Ἱεραποστολικὴ Ἐνωσις», πὺς στὸ παρελθὸν ὁργάνωσε παγκόσμια δυσφημιστικὴ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς χώρας μας, ἐπειδὴ Ἑλληνικὸ δικαστήριο τὴν κατεδίκασε γιὰ προσηλυτισμὸ ἀνηλίκου.

Πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς ὁμάδες ἔχουν ὁργανώσει μὴ παγκόσμια αὐτοκρατορία ραδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν δικτύων, διαθέτουν δισεκατομμύρια γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ ἔχουν ἤδη ἔτοιμα εἰδικὰ μηχανήματα καὶ προγράμματα γιὰ τὴ χώρα μας, τὰ ὁποῖα θὰ λειτουργήσουν ἀμέσως ὅταν νομιμοθετηθεῖ ἡ ἐλεύθερη ραδιοφωνία - τηλεόραση. Οἱ συνεργάτες ποιμαντικῆς διακονίας στὰ νοσοκομεῖα τῆς πρωτεύουσας ἐξέφρασαν τὴ μεγάλη τους ἀνησυχία καὶ ποιμαντικὴ φροντίδα γιὰ τὸ ὄργιο προπαγάνδας πὺς ἀσκεῖται ἀπὸ τὶς πεντηκοστιανὲς καὶ νεοπεντηκοστιανὲς ὁμάδες στὰ νοσοκομεῖα, χωρὶς ἐκεῖνοι νὰ ἔχουν καὶ τὴν ἐλάχιστη οἰκονομικὴ δυνατότητα γιὰ τὴν προμήθεια καὶ τὴν διανομὴ κατάλληλων διαφωτιστικῶν ἐντύπων στοὺς ἀσθενεῖς.

Τὰ μέλη τῆς Β' Τακτικῆς Συνελεύσεως Συνεργατῶν Ποιμαντικῆς Διακονίας ἐνέκριναν τὸ ἀκόλουθο «ψήφισμα ἔκκληση», τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται στὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα τῆς χώρας μας:

«α) Νὰ ἀναζητήσουν τρόπους προστασίας τῶν ἀνύποπτων πολιτῶν ἀπὸ τοὺς θρησκευτικοὺς προπαγανδιστές, πὺς συστηματικὰ ἀποκρύπτουν τὸ ἀληθινὸ τους πρόσωπο, κυκλοφοροῦν ἐντυπα στὰ ὁποῖα ἀναγράφεται μόνον ταχυδρομικὴ θυρίδα, δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωση πὺς πρόκειται περὶ ὁρθόδοξων καὶ παγιδεύουν ἀκόμη καὶ μικρὰ παιδιά,

β) Νὰ μελετηθεῖ σοβαρῶς τὸ θέμα τοῦ ἀνθήκου προσηλυτισμοῦ σὲ συσχετισμὸ μὲ τὶς τεχνικὲς καὶ τὴ μέθοδο ἐργασίας ἀκραίων, προτεσταντικῆς προελεύσεως, αἱρέσεων, οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζουν τὸ δικὸ μας δικαίωμα νὰ ἀσκήσουμε κριτικὴ ἐναντίον τους σὺν μισαλλοδοξία καὶ θρησκευτικὸ διωγμῷ!

γ) Νὰ ἐπιτραπεῖ στοὺς ἐφημέριους τῶν νοσοκομείων νὰ ὁργανώσουν εἰδικὸ ταμεῖο γιὰ τὴν ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τῶν ξενόφερτων αἱρέσεων καὶ νὰ χρησιμοποιοῦν γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ ἔσοδα τῶν νοσοκομειακῶν Ἱερῶν Ναῶν».

Γιὰ τὴ Β' Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση
π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος

Σημείωση. Στὸ μεταξὺ ἐκδόθηκε τὸ βιβλίον μας «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ὁμάδων» (σελ. 592), πὺς ἀποτελεῖ συστηματικὴ μελέτη τοῦ προβλήματος τῶν νεοπροτεσταντικῶν ὁμάδων πὺς ὁρῶν κατὰ ἑκατοντάδες στὴ χώρα μας, ἰδιαίτερα νεο-πεντηκοστιανῶν. Τὸ βιβλίον εἶναι καρπὸς 15ετοῦς ἐρεῦνης καὶ ἀποτελεῖ σταθμὸ στὴν ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων στὴ χώρα μας. Στηρίζεται μόνον σὲ πρῶτες πηγές καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του ἐπικεντρώνεται στὸ τί συμβαίνει στὸ ἑλληνικὸ οἰκονομικὸ τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας.

(Συνεχίζεται)

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη»

* πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο πὺς ἀσχεῖ σήμερα ἡ ὁρθόδοξη Ἐκκλησία,

* περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσχεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομὴ τους (300 δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — «Πάντα τὰ Ἔθνη», Ἰω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΤΑ ΕΝΔΕΚΑ ΕΩΘΙΝΑ *

Τοῦ κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

Ἐ ω θ ι ν ὸ ν Ε'.

ᾠ τῶν σοφῶν σου κριμάτων, Χριστέ!
Πῶς Πέτρον μὲν τοῖς ὀθονίοις μόνοις
ἔδωκας ἐννοῆσαί σου τὴν Ἀνάστασιν,
Λουκᾶ δὲ καὶ Κλεόπα
συμπορευόμενος ὠμίλεις
καὶ ὁμιλῶν
οὐκ εὐθέως σεαντὸν φανεροῖς;
Διὸ καὶ ὀνειδίζει
ὡς μόνος παροικῶν ἐν Ἱερουσαλήμ
καὶ μὴ μετέχων
τῶν ἐν τέλει βουλευμάτων αὐτῆς.
Ἄλλ' ὁ πάντα
πρὸς τὸ τοῦ πλάσματος συμφέρον οἰκονομῶν
καὶ τὰς περὶ σοῦ προφητείας ἀνέπτυξας
καὶ ἐν τῷ εὐλογεῖν τὸν ἄρτον ἐγνώσθη αὐτοῖς,
ὧν καὶ πρὸ τούτου αἱ καρδίαι
πρὸς γνῶσιν σου ἀνεφλέγοντο.
Οἱ καὶ τοῖς Μαθηταῖς συνηθροισμένοις
ἤδη τρανῶς ἐκήρυττόν σου τὴν Ἀνάστασιν,
δι' ἧς ἐλέησον ἡμᾶς.

Ἐ ρ μ η ν ε ί α.

ᾠ, πόσο σοφὸς εἶναι οἱ βουλές σου, Χριστέ! Πῶς,
εἰς μὲν τὸν Πέτρον ἔδωσες (φωτισμὸς) νὰ ἐννοήσῃ τὴν
Ἀνάστασίν σου μὲ μόνον τὰ γενικά σου σάβανα (ποῦ
ἀντίκρυσε), ἐνῶ στὸν Λουκᾶ καὶ τὸν Κλεόπα περπα-
τώντας πλάι τους μιλοῦσες καὶ μιλώνοντας δὲν τοὺς φα-
νέρωσες ἀμέσως τὸν ἑαυτό σου. Γι' αὐτὸ καὶ σὲ κατη-
γόρησαν ὅτι εἶσαι ὁ μόνος ποῦ κατοικεῖς τὴν Ἱερου-
σαλήμ καὶ δὲ συμμετέχεις στὰ τελευταῖα γεγονότα της.
Ἀλλὰ σύ, ποῦ ὅλα τὰ πράγματα οἰκονομεῖς (κατευθύ-
νεις) πρὸς τὸ (πνευματικὸ) συμφέρον τοῦ (κάθε)
πλάσματός σου καὶ τίς προφητεῖες ποῦ μιλοῦν γιὰ σένα
τοὺς ἀνέπτυξες καὶ τὴν ὥρα ποῦ εὐλογοῦσες τὸν ἄρτο
ἀποκαλύφθηκαν σ' αὐτούς, ποῦ καὶ προηγουμένως φλέ-
γονταν οἱ καρδιές τους (ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία) νὰ σὲ ἀνα-
γνωρίσουν. Αὐτοὶ (δὲ οἱ δύο) καὶ στοὺς Μαθητὲς ποῦ
ἦσαν συγκεντρωμένοι (στὸ ὑπερῶς) μὲ παρρησία πλέον
ἐκήρυτταν τὴν Ἀνάστασίν σου, μὲ τὴ δύναμιν τῆς ὑ-
ποίας (σὲ παρακαλοῦμε) ἐλέησέ μας.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ὅ δ ο σ η.

ᾠ τί σοφὰ ποῦ εἶναι,

Χριστέ, τὰ σχέδιά σου!
Πῶς μὲ τὰ σάβανά σου
μονάχα τυλιγμένα
σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ τάφου
φανέρωσες στὸν Πέτρο
τὴ Θεία Ἀνάστασίν σου,
ἐνῶ στοὺς ἄλλους δύο,
Λουκᾶ καὶ τὸν Κλεόπα,
ἀντίμα ἄν καὶ πορεύεσαι
καὶ μίλησες μαζί τους
δὲν ἔδειξες ἀμέσως
Χριστέ, τὸν ἑαυτό σου;
Γι' αὐτὸ καὶ σ' ἀποπῆραν
πῶς εἶσαι τάχα ὁ μόνος
ἀπ' ὅσους κατοικοῦνε
στὴν πόλιν τὴν Ἀγία
καὶ εἶδησιν δὲν πῆρες
τί γύρω σου συνέβη.
Ἀλλὰ ἐσὺ ποῦ ὅλα
σοφὰ πρὸς τὸ συμφέρον
τοῦ κάθε πλάσματός σου
οἰκονομεῖς, Χριστέ μου,
τίς προφητεῖες ὅλες
ποῦ μίλησαν γιὰ σένα
ἀνέπτυξες καθάρια
κι ἀνοιξές τους τὰ μάτια
νὰ σὲ ἀναγνωρίσουν
τὴν ὥρα ποῦ εὐλογοῦσες
τὸν ἄρτο ὅπως καὶ πρῶτα,
γιατὶ ὡς παντογνώστης
γνώριζες ὅτι πάντα
φλέγονταν γιὰ σένα
οἱ ἄδολες καρδιές τους.
Κι εὐθὺς πισωγυρίσαν
κρυφὰ στὸ ὑπερῶς
ποῦ ἦσαν συγκεντρωμένοι
οἱ ἄλλοι μαθητές σου
τρανῶς γιὰ νὰ κηρύξουν
τὴ Θεία Ἀνάστασίν σου
ποῦ ἄμποτε σὲ ὄλους
τὴ λύτρωση νὰ φέρει.

Ἐ ω θ ι ν ὸ ν ΣΤ'.

Ἡ ὄντως εἰρήνη σου, Χριστέ,
πρὸς ἀνθρώπους Θεοῦ,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 239 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

εἰρήνην τὴν σὴν διδοὺς
μετὰ τὴν ἔγερσιν Μαθηταῖς,
ἐμφόβους ἔδειξας αὐτοὺς
δόξαντας πνεῦμα ὁρᾶν
ἀλλὰ κατέσειπας τὸν ἰάραχον αὐτῶν τῆς ψυχῆς,
δείξας τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας σου.
Πλὴν ἀπιστούντων ἔτι,
τῇ τῆς τροφῆς μεταλήψει
καὶ διδαχῶν ἀναμνήσει
διήνοιξας αὐτῶν τὸν νοῦν
τοῦ συνιέναι τὰς Γραφάς.
Οἷς καὶ τὴν πατρικὴν ἐπαγγελίαν καθυποσχόμενος
καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς,
διέστης πρὸς οὐρανόν.
Διὸ σὺν αὐτοῖς προσκυνοῦμέν σε,
Κύριε, δόξα σοι.

Ἑ ρ μ η ν ε ί α.

Σύ, ὦ Χριστέ, ποὺ εἶσαι ἡ πραγματικὴ εἰρήνη γιὰ
τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀνήκουν στὸ Θεό, τὴν ὥρα ποὺ
ἔδωσες τὴ δική σου εἰρήνην μετὰ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασή
σου στοὺς Μαθητὲς σου, τοὺς ἔκανες νὰ φοβηθοῦν
(βλέποντάς σε ἀναστημένο) γιατί νόμισαν ὅτι ἔδλεπαν
(κάποιο) φάντασμα· ἀλλὰ (σὺ ὁ ἴδιος) καταπράυνες
τὴν ταραχὴ τῆς ψυχῆς τους μὲ τὸ νὰ δείξεις τὰ χέρια
σου καὶ τὰ πόδια σου (ποὺ ἔφεραν ἀκόμα τὰ σημάδια
ἀπὸ τὰ καρφιά). Ἐπειδὴ ὅμως (αὐτοὶ) ἀπιστοῦσαν
ἀκόμα, μὲ τὴν τροφή ποὺ (ζήτησες καὶ) ἔφαγες καὶ
τὴν ὑπενθύμηση τῶν διδασκαλιῶν σου τοὺς ἄνοιξης
τὸν νοῦ (τοὺς φώτισες) γιὰ νὰ ἐννοήσουν τίς (ἅγιες)
Γραφές. Σ' αὐτοὺς (τότε), ἀφοῦ ὑποσχέθηκες τὴν ἐ-
παγγελία τοῦ (οὐράνιου) Πατέρα (γιὰ τὴν ἀποστο-
λὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) καὶ ἀφοῦ τοὺς εὐλόγησες,
ἀποχωρίστηκες (ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀναλήφτηκες) στὸν
οὐρανό. Γι' αὐτὸ (καὶ μεῖς) μαζί μὲ αὐτοὺς σὲ προσ-
κυνοῦμε, Κύριε, καὶ σὲ δοξάζουμε.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ό δ ο σ η.

Ἐοὺ Χριστέ, ποὺ εἶσαι ἡ πραγματικὴ εἰρήνη,
τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους,
διὰν αὐτὴ σου τὴν εἰρήνην πρόσφερες
μετὰ τὴν ἔγερση σιτοὺς Μαθητὲς σου,
τοὺς ἔκανες φόβο πολὺ νὰ τοιῶσουνε
γιατὶ νομίσανε πὼς βλέπουν πνεῦμα·
ὅμως αὐτὴ τὴ φοβερὴ τὴν ταραχὴ
οὐ καταπράυνες ἀπ' τὴν ψυχὴ τους
δείχνοντάς σ' ὅλους τὰ σημάδια ἀπ' τὰ καρφιά
στὰ ἄχραντά σου χέρια καὶ τὰ πόδια.
Κι' ἐνῶ αὐτοὶ συνέχιζαν νὰ ἀπιστοῦν
καὶ ν' ἀποροῦν γιὰ τὸ μεγάλο θαῦμα,

τότε μὲ τὴν τροφή ποὺ ἐμπρός τους ἔφαγες
καὶ τὴν ἐπόμνηση τῆς διδαχῆς σου
ἐπλάτυνες πολὺ τοῦ καθενὸς τὸ νοῦ
νὰ ἐννοήσῃ τίς θεῖες Γραφές σου.
Κι' ἀφοῦ σ' αὐτοὺς τὴν πατρικὴ ὑποσχέθηκες
πὼς θὰ ἐκπληρώσεις τὴν ἐπαγγελία
κι' ἀφοῦ ὅλους μαζί θεϊκὰ εὐλόγησες
σιτοῦ οὐρανοῦ τὰ δώματα ἐπορεύθης.
Γι' αὐτὸ μαζί μ' αὐτοὺς σὲ προσκυνοῦμε, Κύριε,
καὶ «δόξα σοι» ἀναφωνοῦμε.

Ἑ ω θ ι ν ο ν Ζ'.

Ἴδου σκοτία καὶ πρωΐ,
καὶ τί πρὸς τὸ μνημεῖον,
Μαρία, ἔστηκας,
πολὺ σκότος ἔχουσα ταῖς φρεσίν,
ὅφ' οὗ ποῦ τέθειται ζητεῖς ὁ Ἰησοῦς;
Ἀλλ' ὄρα τοὺς συντρέχοντας Μαθητάς,
πὼς τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τῷ σουδαρίῳ
τὴν Ἀνάστασιν εἰτεκμήσαντο
καὶ ἀνεμνήσθησαν τῆς περὶ τοῦτου Γραφῆς.
Μεθ' ὧν καὶ δι' ὧν
καὶ ἡμεῖς πιστεύσαντες,
ἀνυμνοῦμέν σε, τὸν Ζωοδότην Χριστόν.

Ἑ ρ μ η ν ε ί α.

Νὰ (ἀκόμα εἶναι) σκοτάδι καὶ (πολὺ) πρωΐ καὶ
γιατὶ (λοιπὸν) ἔχεις σταθεῖ μπροστὰ στὸ μνημεῖο,
ὦ Μαρία (Μαγδαληνὴ), ἔχοντας πολὺ σκοτισμένο τὸ
μυαλό σου, ὑπὸ τὴν ἐπήρεια τοῦ ὁποῖου ζητᾷς (νὰ μά-
θεις) ποῦ ἔχει τοποθετηθεῖ ὁ Ἰησοῦς (ποὺ λείπει ἀπὸ
τὸ μνημεῖο). Ἀλλὰ κοίταξε τοὺς Μαθητὲς (Πέτρο καὶ
Ἰωάννη) ποὺ τρέχουν μαζί, πὼς μὲ (τὸ νὰ δοῦν) μό-
να τὰ νεκροσέντονα καὶ τὸ σουδάριο (τὴν πλατεῖα πά-
νινη λουρίδα μὲ τὴν ὁποία περιτύλιγαν τὸ κεφάλι τοῦ
νεκροῦ) συμπέραναν τὴν Ἀνάστασι (τοῦ Χριστοῦ) καὶ
θυμήθηκαν τί ἔλεγαν γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ οἱ (ἅγιες)
Γραφές. Μαζί μὲ αὐτοὺς (τοὺς Μαθητὲς) καὶ διὰ
(μέσου τοῦ κηρύγματος) αὐτῶν ἀφοῦ πιστέψαμε καὶ
ἡμεῖς, ὁμολογοῦμε ἐσένα τὸν Χριστό, τὸν χορηγὸ τῆς
ζωῆς.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ό δ ο σ η.

Ἀκόμα εἶναι σκοτάδι καὶ πρωΐ
τί τάχα μπρὸς τὸ μνημα στέκεις,
εὐὸ ὦ Μαριάμ Μαγδαληνὴ,
μὲ τέτοιο θόλωμα ποὺ ἔχεις
καὶ τόση παραζάλη τοῦ μυαλοῦ
τὸν Ἰησοῦ νὰ θρεῖς γυρεῖς;
Ἀλλὰ νά! πρόσεξε τοὺς Μαθητὲς

πὸν τρέχοντε κι' αὐτοὶ μαζί σου,
 πῶς βλέποντας στοῦ τάφου μιὰ γωνιά
 ἀπαντῶντα κουλουριασμένα
 τῆς κεφαλῆς του τὸ σουδάριο
 καὶ τ' ἄσπρο νεκροσέντονό του
 τὴν Ἑγερσὴ του πιστοποιήσαν
 καὶ τοὺς Προφήτες θυμηθῆκαν.
 Μαζὶ μ' αὐτοὺς κι' ἀπὸ αὐτοὺς λοιπὸν
 στήν πίστι σου ὁδηγημένοι
 σὲ ἀνυμνοῦμε, Ζωοδότῃ μας Χριστέ,
 ὅλης τῆς γῆς οἱ λυτρωμένοι.

Ἑ ω θ ι ν ο ν Η'.

Τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα
 οὐ μάτην χεῖνται θεομῶς·
 ἰδοὺ γὰρ κατηξίωται
 καὶ διδασκόντων Ἀγγέλων
 καὶ τῆς ὕψους τῆς οἰκίας, ὦ Ἰησοῦ.
 Ἀλλ' ἔτι πρόσγεια φρονεῖ,
 οἷα γυνὴ ἀσθενῆς·
 διὸ καὶ ἀποπέμπεται μὴ προσπαθεῖ σοι, Χριστέ.
 Ἀλλ' ὅμως κήρυξ πέμπεται τοῖς σοῖς Μαθηταῖς,
 οἷς Εὐαγγέλια ἔφησε
 τὴν πρὸς τὸν πατῆρα κληρὸν ἄνοδον ἀπαγγέλουσα.
 Μεθ' ἧς ἀξίωσον καὶ ἡμᾶς
 τῆς ἐμφανείας σου,
 Δέσποτα Κύριε.

Ἐ ρ μ η ν ε ί α.

Τὰ θερμὰ δάκρυα τῆς Μαρίας (τῆς Μαγδαληνῆς)
 δὲν χύνονται ἄσκοπα (μπροστὰ στὸν ἄδειο τάφο)· γιατί
 νά, ἀξιῶθηκε (γι' αὐτὴ τῆς τὴν ἀφοσίωση) καὶ νά
 μάθει ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους (τὴν Ἀνάστασή σου) καὶ
 νά δεῖ καὶ σένα (ἀναστημένο), ὦ Ἰησοῦ. Ἀλλὰ ἀκό-
 μα (ἡ Μαρία) σκέφτεται γήϊνα (χαμηλά, ἀνθρώπι-
 να), σὰν γυναῖκα (ποὺ εἶναι) ἀδύνατη· γι' αὐτὸ ἀπο-
 διώχνεται (ἀπὸ σένα) νά μὴ σὲ ἀγγίξει, Χριστέ. Παρ'
 ὅλα αὐτὰ ὅμως ἀποστέλλεται (ἀπὸ σένα πάλι) ὡς
 ἀγγελιαφόρος στοὺς Μαθητὲς σου, στοὺς ὁποίους εἶπε
 τίς χαρμόσυνες εἰδήσεις, ἀπαγγέλουσα (συγχρόνως)
 τὴν ἄνοδό σου (τὴν Ἀνάληψή σου) στήν πατρικὴ κλη-
 ρονομία. Μαζὶ μὲ αὐτὴ (τὴ Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ)
 ἀξίωσε καὶ μᾶς νά δοῦμε τὴν ἐμφάνισή σου (τὴν πα-
 ρουσία σου), Δέσποτα Κύριε.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ό δ ο σ η.

Τὰ δάκρυα τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς
 δὲν χύνονται «εἰς μάτην» σὰν λάβα καυτὴ
 γιατί νά, ἀξιῶθηκε ξεχωρὰ αὐτὴ
 κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη Ἀγγέλων νά ὁδηγηθεῖ.

καὶ τὴ δική σου ὄψη, ὦ Ἰησοῦ, νὰ δεῖ.
 Ἀλλ' ὅμως σὰν γυναῖκα ποῦν' ἀσθενικὴ
 μὲ γήϊνη σκέψη ἀκόμα σὲ θωρεῖ·
 γι' αὐτὸ τὴν ἀποδιώχνεις ἀδυστήρα, Χριστέ.
 Ἀλλ' ὅμως κήρυκός σου ἀποστέλλεται
 σ' ὅλους τοὺς Μαθητὲς σου νὰ εὐαγγελιστεῖ
 τὴ θεία ἄνοδό σου σὰν οὐράνια
 στήν πατρικὴ ἀγκάλῃ καὶ κληρονομιά.
 Μαζὶ μ' αὐτὴ καὶ ὅλους ἐμᾶς ἀξίωσε
 τὴ Θεία ἐμφάνισή σου ν' ἀπολαύσουμε,
 Δέσποτα Παντοκράτωρ, μόνε Κύριε.

Ἑ ω θ ι ν ο ν Θ'.

Ὡς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων,
 οὔσης ὀψίας Σαββάτων,
 ἐφίστασαι τοῖς φίλοις, Χριστέ,
 καὶ θαύματι θαῦμα βεβαιοῖς
 τῇ κεκλεισμένῃ εἰσόδῳ τῶν θυρῶν
 τὴν ἐκ νεκρῶν σου Ἀνάστασιν.
 Ἀλλ' ἔπλησας χαρᾶς τοὺς Μαθητὰς
 καὶ Πνεύματος Ἁγίου μετέδωκας αὐτοῖς
 καὶ ἐξουσίαν ἐνείμας ἀφέσεως ἁμαρτιῶν,
 καὶ τὸν Θωμᾶν οὐ κατέλιπες
 τῷ τῆς ἀπιστίας καταθαπίζεσθαι κλύδωνι,
 Διὸ παρᾶσχον καὶ ἡμῖν
 γινῶσιν ἀληθῆ
 καὶ ἄφρουν πταισμάτων,
 εὐσπλαγχνε Κύριε.

Ἐ ρ μ η ν ε ί α.

Ὅπως κατὰ τίς τελευταῖες ἡμέρες (τῆς ἐπὶ γῆς
 παρουσίας σου) καὶ ἐνῶ ἦταν ἀργὰ τὸ βράδυ τῶν
 Σαββάτων, ἐμφανίζεσαι στοὺς φίλους (Μαθητὲς) σου,
 Χριστέ, καὶ μὲ (τὸ ἔνα) θαῦμα βεβαιώνεις τὸ (ἄλλο)
 θαῦμα, (δηλαδὴ) μὲ (τὸ νά εἰσέλθεις ἀπὸ) τὴν κλει-
 σμένην εἴσοδο τῶν θυρῶν (βεβαιώνεις) τὴν Ἀνάστασή
 σου ἀπὸ τοὺς νεκρούς. Ὅμως γέμισες μὲ χαρὰ τοὺς
 Μαθητὲς (σου) καὶ τοὺς μετέδωκες τὸ Ἅγιό σου Πνεῦ-
 μα καὶ (ἀκόμα) τοὺς ἔδωκες τὴν ἐξουσία νά συγχωροῦν
 τίς ἁμαρτίες, ἀλλὰ καὶ τὸν Θωμᾶ δὲν τὸν ἄφησες νά
 καταποντίζεται (μέσα) στήν τρικυμία τῆς ἀπιστίας.
 Γι' αὐτὸ (ὅπως ἔκανες τόσες δωρεὰς στοὺς Μαθητὲς
 σου καὶ στὸν Θωμᾶ) χορήγησε καὶ σὲ μᾶς τὴν ἀληθι-
 νὴ γνώση (τῶν θελημάτων σου) καὶ τὴ συγχώρηση
 τῶν ἁμαρτιῶν μας, σπλαχνικὲ Κύριε.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ό δ ο σ η.

Ὅπως συνήθιζες σὰν τελευταῖα χρόνια
 τῆς θεανθρώπινης ἐπίγειας ζωῆς σου,
 κι' ἐνῶ ἦταν ἀργὰ τὸ βράδυ τοῦ Σαββάτου,

προσέρχεσαι σιὸς φίλους Μαθητές, Χριστέ μου,
καὶ μὲ τὸ ἕνα θαῦμα βεβαιώνεις τ' ἄλλο,
γιατὶ ὡς ἐμπαινες ἀπὸ κλεισμένη πόρτα
βεβαιώρες τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασή σου.
Ὅμως ἐγέμισες χαρὰ τοὺς Μαθητές σου
καὶ τοὺς μετέδωκες τὸ Ἅγιό σου Πνεῦμα
κι' ἀκόμα τοὺς ἐμοίρασες τὴν ἐξουσία
νὰ συγχωροῦν κι' αὐτοὶ ὅλες τὶς ἁμαρτίες,
ὅπως καὶ τὸν Θωμᾶ μονάχο δὲν ἀφῆκες
νὰ θυθιστεῖ σὺς ἀπουσίας τὴ φουριούνα.
Γι' αὐτὸ καὶ σὲ μᾶς ὅλους πὺν σ' ἀκολουθοῦμε
δῶσε τὴν γνώση τῆς πραγματικῆς ἀλήθειας
καὶ τὴ συγγνώμη ἀπὸ τὶς τόσες ἁμαρτίες
Ἐσύ, πὺν εἶσαι ὁ σπλαχνικὸς ὁ Κύριός μας.

Ἐ ω θ ι γ ὶ ν Ι'.

Μετὰ τὴν εἰς Ἄδου κάθοδον
καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν
ἀθυμοῦντες, ὡς εἰκός,
ἐπὶ τῷ χωρισμῷ σου,
Χριστέ, οἱ Μαθηταὶ
πρὸς ἐργασίαν ἐιργάσθησαν.
Καὶ πάλιν πλοῖα καὶ δίκτυα
καὶ ἄγρια οὐδαμοῦ.
Ἀλλὰ σὺ, Σῶτερ, ἐμφανισθεὶς
ὡς Δεσπότης πάντων
δεξιῶς τὰ δίκτυα κελεύεις θαλεῖν.
Καὶ ἦν ὁ λόγος ἔργον εὐθύς,
καὶ πλῆθος τῶν ἰχθύων πολὺ,
καὶ δεῖπνον ξένον ἔτοιμον ἐν γῇ.
Ὁδὲ μετασχόντων τότε σου τῶν Μαθητῶν,
καὶ ἡμᾶς νῦν νοητῶς καταξίωσον
ἐντροφεῖσαι, φιλάνθρωπε Κύριε.

Ἐ ρ μ η ν ε ἰ α.

Μετὰ ἀπὸ τὴν κάθοδόν σου στὸν Ἄδη, καὶ τὴν
Ἀνάστασή σου ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, χωρὶς καμιά ψυχι-
κὴ διάθεση, ὅπως ἦταν φυσικό, γιὰ τὸν χωρισμό σου,
Χριστέ, οἱ Μαθητές σου, ἐπέστρεψαν ξανά στὴν ἐργα-
σία (τῆς ἀλειτουργίας). Καὶ (ἐπίασαν) πάλι τὰ πλοῖα
τοὺς καὶ τὰ δίκτυα τοὺς, ὅμως (δὲν ἐπίασαν) ψάρια
πυθηνά. Ἀλλὰ ἐσύ, Σωτήρα μας, ἀφοῦ παρουσιάστη-
κες (σ' αὐτοὺς) ὡς Κυρίαρχος τῶν πάντων (πὺν εἶ-
σαι), διατάξεις νὰ θάλουν τὰ δίκτυα τοὺς στὰ δεξιά
(μέρη τοῦ πλοίου). Καὶ ἀμέσως ἐγένε ὁ λόγος (σου)
πράξη καὶ (ἐπίασαν) πάρα πολλὰ ψάρια καὶ (ἐπειτα)
θρῆκαν ἕνα ἀσυνήθιστο (παράξενο, ἀλλόκοτο) δεῖπνο
στρωμένο κατὰ χάμα. Σ' αὐτὸ (τὸ δεῖπνο) πὺν πῆραν
μέρος τότε οἱ Μαθητές σου, ἀξίωσε καὶ μᾶς τώρα νὰ
ἐντροφεύσουμε πνευματικά, φιλάνθρωπε Κύριε.

Π ο ι η τ ι κ ῆ ἀ π ὅ δ ο σ η.

Μετὰ ἀπὸ τὴν κάθοδό σου στ' Ἄδη τὰ βασίλεια
καὶ τὴν ἐξανάστασή σου, Κύριε, ἀπ' τοὺς νεκροὺς
λυπημένοι ὅπως ἦσαν φυσικό οἱ Μαθητές
μὲ τὴ σκέψη πὺς γιὰ πάντα ἀπὸ Σὲ εἶχαν χωριστεῖ,
σιγράφηκαν στὴν ἐργασία νὰ ψαρέψουν ξανά.
Δίκτυα, πλοῖα, ὅπως πρῶτα, ἀλλὰ ψάρια πυθηνά.
Ὅμως ὅταν σὺ, Σωτήρα, ἐμφανίστης στὴ σειρήν
καὶ Δεσπότης ὅπως εἶσαι ὅλων κι' ἐξουσιαστής
«Δεξιά τὰ δίκτυα θάλει», φώναξες προστακτικά.
Καὶ ὑπάκουα ὁ λόγος σου ἔργο γίνηκεν εὐθύς
κι' ἕνα πλῆθος ἀπὸ ψάρια γέμισε τὰ δίκτυα
καὶ πρωτόφαντο ἕνα δεῖπνο σιγράθηκε στὴν ἀμμονδιά,
ὅπου μέρος πῆραν ὅλοι οἱ δικοὶ σου Μαθητές.
Σὲ μιὰ τέτοια παρδασία, ἔστω μόνο μὲ τὸ νοῦ,
καταξίωσε μας ὅλους νὰ μετὰσχουμε, Χριστέ,
φιλάνθρωπε Κύριέ μας, λυτρωτὴ μας καὶ Θεέ.

Ἐ ω θ ι γ ὶ ν ΙΑ'.

Φανερῶν σεαυτὸν
τοῖς Μαθηταῖς Σου, Σωτήρ,
μετὰ τὴν Ἀνάστασιν,
Σίμωνι δέδωκας τὴν τῶν προβάτων νομήν,
εἰς ἀγάπης ἀντίκρισιν
τὴν τοῦ ποιμαίνειν φροντίδα αἰτῶν.
Διὸ καὶ ἔλεγες·
Εἰ φιλεῖς με, Πέτρε,
ποιμaine τὰ ἀρνία μου·
ποιμaine τὰ πρόβάτά μου.
Ὁ δὲ εὐθέως ἐνδεικνύμενος τὸ φιλόστοργον,
περὶ τοῦ ἄλλου μαθητοῦ ἐπυνθάνετο.
Ὡν ταῖς πρεσβεῖαις, Χριστέ,
τὴν ποιμνὴν σου διαφύλαττε
ἐκ λύκων λυμαινόντων αὐτήν.

Ἐ ρ μ η ν ε ἰ α.

Φανερώνοντας τὸν ἑαυτό σου στοὺς Μαθητές σου,
ὦ Σωτήρα μας, μετὰ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασή σου, ἔδωκες
στὸν Σίμονα (Πέτρο) τὴν ἐξουσίαν τῶν (λογικῶν) προβά-
των σου, γιὰ νὰ φανεῖ ὅτι ἀπόκτησε ξανά τὴν ἀγά-
πη σου, ζητώντας (τοῦ νὰ ἀναλάβει) τὴ φροντίδα νὰ
τὰ ποιμαίνει. Γι' αὐτὸ καὶ ἔλεγες: «Ἄν μὲ ἀγαπᾷς,
Πέτρε, ποιμaine τὰ ἀρνία μου, ποιμaine τὰ (λογικά)
πρόβάτά μου». Κι αὐτὸς (ὁ Πέτρος) δείχνοντας ἀ-
μέσως τὴ φιλοστοργία του, ζητοῦσε νὰ μάθει γιὰ τὸν
ἄλλο Μαθητὴ (τὸν Ἰωάννη) (τί πρόκειται νὰ συμβεῖ).
Μὲ τὶς πρεσβεῖες αὐτῶν (τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰωάν-
νη), ὦ Χριστέ, διαφύλαττε τὴν (λογικὴν) ποιμνὴν σου

ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΜΟΝΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

Στό ΚΑΡΤΟΥΝΓ-ΚΟΥΝ τῆς Νοτίου Κορέας, σέ μιὰ λοφώδη περιοχή πρὸς τὸ βόρειο τμῆμα τῆς χώρας, ἑβδομήντα περίπου χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴ Σεούλ, ὑπάρχει τὸ ὁρθόδοξο Μοναστήρι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος.

Ἐκεῖ, κατόπιν ἐγγράφου προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Ζηλανδίας κ. κ. Διονυσίου καὶ ὑπακούοντας στὴν ἐντολὴ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα, καθὼς καὶ μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Σεπτοῦ Ποιμενάρχου μας Σεβ. Καίσαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμητοῦ κ. Γεωργίου, μεταβήκαμε στὴν Κορέα τὸν Ἰούνιον τοῦ 1988, μὲ κανονικὴ ἀπόσπαση, τρία μέλη τῆς Ἀδελφότητάς μας, οἱ μοναχῆς Ἰωάννα, Θεολήπη καὶ Δομνίκη.

Σκοπὸς μας ἦταν νὰ ἐγκατασταθοῦμε στὴν ἐν λόγω Ἱερὰ Μονὴ καὶ συνεχίζοντας τὸν μοναχικὸ ἀγῶνα μας, νὰ διερευνήσουμε κατὰ πόσον ὑπῆρχαν οἱ συνθῆκες τῆς παραμονῆς καὶ τῆς συνεχίσεως ἐκεῖ τῆς μοναχικῆς ζωῆς μας, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ μοναχικοῦ ἰδεώδους μέσα στοὺς κόλπους τῆς ἀρτιγέννητης ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορέας.

Παραμείναμε ἐκεῖ ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη προσπαθώντας νὰ διακονήσουμε τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, στὰ πλαίσια τῆς μοναχικῆς μας ἀποστολῆς καὶ τῶν δυνατοτήτων μας.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς μας, ἡ λειτουργία τῆς Μονῆς ἦταν βασισμένη στὸ ὁρθόδοξο μοναστηριακὸ τυπικὸ καὶ προσαρμοσμένη στὶς τοπικὲς συνθῆκες καὶ ἀνάγκες.

Ἐτελεῖτο, σχεδὸν κάθε ἑβδομάδα, Θεία Λειτουργία

(τὴν Ἐκκλησία) ἀπὸ τοὺς λύκους (τοὺς αἰρετικούς) ποὺ τὴν ἐπιβουλεύονται.

Ποιητικὴ ἀπόδοσις.

Τὸ Θεῖο σου εἶναι, Σωτῆρα Χριστέ μας,
σὲ ὅλους δηλώνοντας τοὺς Μαθητές σου
μετὰ τὴν Ἀνάστασι ἀπὸ τὸν τάφο
στὸν Σίμωνα ἔδωκες τὰ πρόβατά σου
σωσιὰ νὰ τὰ βόσκει καὶ νὰ τὰ ποιμαίνει,
ἂν θέλει ξανά τὴν ἀγάπη σου νᾶχει.

γιά στὴν κορεατικὴ γλῶσσα, ἐγίνοντο ἀγρυπνίες ἢ ἄλλες περιστατικὲς ἀκολουθίες, ὥστε νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία στοὺς νέους πιστοὺς νὰ ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν λειτουργικὸ πλοῦτο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πρᾶγμα ποὺ τοὺς ἄρесе καὶ τοὺς βοηθοῦσε πολὺ πνευματικά.

Ὡς βασικῆς σημασίας διακονία μας πρὸς τοὺς Κορεάτες ἀδελφούς μας δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ φιλοξενία. Κατ' αὐτὴν καταβάλλονταν ἰδιαίτερες προσπάθειες, ὥστε παράλληλα μὲ τὴν σωματικὴ ἀνάπαυση νὰ προσφέρεται καὶ ὁ πνευματικὸς ἀνεφοδιασμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο καὶ ἥμισυ ἐτῶν φιλοξενήθηκαν:

α) Νεοχειροτονηθέντες ἱερεῖς, μὲ σκοπὸ τὸν καλύτερο καταρτισμὸ τους σὲ λειτουργικὰ θέματα, καθὼς ἐπίσης καὶ σὲ θέματα ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

β) Στελέχη τῆς ὁρθοδόξου Κορεατικῆς Ἐκκλησίας, μὲ σκοπὸ τὸν καταρτισμὸ τοῦ ἑτησίου προγραμματισμοῦ τῶν ἐνοριακῶν δραστηριοτήτων, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἀντιμετώπισι διαφόρων θεμάτων καὶ προβλημάτων γενικώτερου ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος.

γ) Κατηχοίμενοι διαφόρων ἡλικιῶν, γιὰ τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς Κατηχήσεώς τους καὶ γιὰ τὴν προετοιμασία τους γιὰ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα.

δ) Μεμονωμένα ἄτομα καὶ οἰκογένειες γιὰ τὴν ἀνάπαυσι καὶ τὸν πνευματικὸ ἀνεφοδιασμὸ τους.

ε) Κατασκηνώσεις μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν ἐκ διαφόρων ὁρθοδόξων ἐνοριῶν μὲ πλήρες πρόγραμμα πνευματικοῦ καταρτισμοῦ, ποὺ περιεῖχε ποικίλες εὐ-

Γι' αὐτὸ καὶ τοῦ εἶπες: «Ἄν, Πέτρε, φιλεῖς με
τὰ πρόβατα ποίμαινε καὶ τὰ ἀρνιά μου».

Κι' ἐκεῖνος ἀμέσως γεμάτος ἀγάπῃ
τοῦ φίλου ζητοῦσε τὸ μέλλον νὰ μάθει.
Μ' αὐτῶν τίς προσεβείες, Χριστέ, σοῦ ζητοῦμε:
τὴν ποίμνη σου σῶα νὰ τὴν διαφυλάξεις
ἀπ' ὅλους τοὺς λύκους ποὺ τὴν ἀπειλοῦνε.

ΑΠ. ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

(Τέλος)

καιρίες λατρευτικής ζωής, άγιογραφικής μελέτης, όμιλων, προβολών SLIDES κλπ.

στ) Προεβυτέρους των έφημερίων όλης τής τοπικής εκκλησίας, με σκοπό την εκπαίδευσί τους και την προετοιμασία τους για την ιδιόμορφη εκκλησιαστική διακονία τους.

ζ) Μοναχές εκ τής ορθόδοξου Έκκλησίας των Φιλιππίνων, που προέρχονταν από την Έρεά Μονή του Γενεσίου τής Θεοτόκου τής κομπολόεως BAJADA στο νησί MASBATE.

Σημειώνουμε ότι οι άδελφές Θεοδότη και Έσθήρ με δύο άκόμα άδελφές, τον πνευματικό τους πατέρα και πολλούς λαϊκούς άσπάσθηκαν πρόσφατα την Όρθοδοξία. Στην Έρεά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Κορέα κατεβλήθη προσπάθεια ώστε να ζήσουν, κατά το δυνατόν, και να ένστερνισθούν το όρθόδοξο μοναχικό βίωμα.

Έκπαιδεύθηκαν στη μουσική των εκκλησιαστικών ύμνων και στο τυπικό των ιερών ακολουθιών (πρός τον σκοπόν αυτόν φροντίσαμε να προμηθευτούν όλα τα σχετικά εκκλησιαστικά βιβλία εις την γνωστή τους Άγγλική γλώσσα), εις την κατασκευήν εικόνων (ξύλοκολλητική) και εις την ιερογραφική τέχνη έφ' όσον στο Μοναστήρι τής Μεταμορφώσεως είχαμε όργανώσει και λειτουργούσαμε πλήρες ιερογραφείο, το όποιον εκάλυπτε τις ανάγκες όλων των Έρεών Ναών και όλων των έφημερίων τής τοπικής εκκλησίας. Οι έν λόγω μοναχές παρέμειναν στην Έρεά Μονή Μεταμορφώσεως τρείς μήνες.

Για την παροχή τής ως άνω φιλοξενίας και την παραμονή μας στην Μονή ήταν άνάγκη να καταβάλλεται επίπονη και συνεχής προσπάθεια διά την συντήρησι και διατήρησι των κτιριακών εγκαταστάσεων τής Μονής.

Έκτός τής προσφορής στους πιστούς έντός τής Έρεάς Μονής, πολλές φορές χρειάστηκε να κατεβούμε στο ιεραποστολικό κέντρο τής Σεούλ και να λάβουμε μέρος ή άκόμη και να διοργανώσουμε ειδικές πνευματικές ευκαιρίες, για το πλήρωμα τής εκκλησίας, όπως π.χ. μιá ειδική παρουσίασι του όρθόδοξου μοναχισμού με δυό όμιλίες και με προβολές SLIDES.

Επίσης για μεγάλο χρονικό διάστημα διοργανώσαμε τακτές ευκαιρίες πνευματικού καταρτισμού των γυναικών τής έννορίας του Άγίου Νικολάου τής Σεούλ.

Πολύ συχνά χρειαζόταν να άπουσιάζουμε από την Έρεά Μονή, για να επισκεφθούμε τις κατά τόπους έννορίες (Πουσάν, Τσοτζού, Γιαγκού, Ίντσόν) και μιá φορά και την όρθόδοξο Έκκλησία τής Ίαπωνίας. Σκοπός μας ήταν ή γνωριμία μας με τους πιστούς, ή πνευ-

ματική τους βοήθεια καθώς και ή συμπαράστασις και προετοιμασία των προς το Φώτισμα πιστών. Επί πλέον έπρεπε να συντρέχουμε στην προετοιμασία των εγκαινίων των Έρεών Ναών, στις έορτές και πανηγύρεις των Έρεών Ναών καθώς επίσης και στον πάσης φύσεως εύπρεπισμό αυτών.

Από την Έρεά Μονή Μεταμορφώσεως άναχωρήσαμε την 14ην Δεκεμβρίου 1990, κατόπιν κανονικής άνακλήσεώς μας υπό τής Μητρος Μονής μας, άφού είχαν προηγηθί οι άπαραίτητες τυπικές διαδικασίες και άφού είχαμε γνωστοποιήσει, πρό τριμήνου, την πρόθεσι τής άναχωρήσεώς μας στην οικεία εκκλησιαστική άρχή.

Η διακονία μας στην εκκλησιαστική κοινότητα τής Κορέας μάς συνέδεσε βαθιά με τους έντοπίους νεοφωτιστούς άδελφούς μας πράγμα που θα τροφοδοτή σέ μάς την άγαθή μνήμη τους και θα μάς κρατάη στο σύνδεσμο τής κοινωνίας του μυστικού σώματος του Χριστού ευχητικά και ευχαριστιακά συνδεδεμένες, ώστε με κάθε τρόπο και αυτοί και έμεις να προαγόμεθα πνευματικά και έτσι να δοξάζεται το πάντιμον Όνομα του Κυρίου Έησου Χριστού, Ού ή δόξα εις τους αιώνας.

Έν Καρέα τη 25η Φεβρουαρίου 1991

Αί άδελφαι

† Ίωάννα μοναχή

† Θεολήπη μοναχή

† Δομνίκη μοναχή

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοϋ,

Άναπλ. Καθηγητοϋ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

(υπέρ τής του κόσμου ζωής και σωτηρίας)

Ένα βιβλίο που βοηθεϊ τον άναγνώστη να συνειδητοποιήσει τη διακονική, μαρτυρική και άγωνιστική πορεία τής Έκκλησίας, ιδιαίτερα στην εποχή μας, που ή πνευματική σύγχυσι αυξάνει επικίνδυνα και ή Άλήθεια γίνεται όλο και πιο δυσδιάκριτη.

Γράψατε: Άποστολική Διακονία, Ίασιού 1, 115 21 Άθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλείο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

Ε Π Ι Κ Λ Ι Ρ Α

«'Απαράδεκτον - 'Επιστρέφεται».

ΣΤΗΝ ΑΘΛΙΑ παιδιατρική πτέρυγα τοῦ νοσοκομείου Κουαντισίγια στὴ Βαγδάτη, μιὰ νεαρὴ μητέρα ξαγρυπνᾷ πάνω ἀπὸ τὴν κούνια τῆς πεντάμηνης κόρης της ποὺ ἀργοπεθαίνει. Πρὶν ἀπὸ ἓνα μῆνα βρισκόταν πάλι στὸ νοσοκομεῖο. Ἀνήμεπορη παρακολουθοῦσε τὸν τριχρονο γιό της, ποὺ ὑπέκνυε ἀπὸ αἰτία καὶ διάρροια. Δὲν ὑπάρχει ὅμως οὔτε τροφή, οὔτε ἰατροφαρμακευτικὸ ἔλκιο γιὰ νὰ τὰ σώσει. Μέχρι τὰ σεντόνια καὶ οἱ πάνες εἶναι ἔλλιπῃ. Τὰ λιμοκτονοῦντα βρέφη κείτονται γυμνά πάνω σὲ πλαστικὰ στρώματα. Δέκα περιπτώσεις μαρasmus — ὅπου τὸ πρόσωπο καὶ τὸ σῶμα τῶν μικρῶν παιδιῶν συνεχῶς συρρικνώνεται, ὁ ὁργανισμὸς καταβάλλεται καὶ αὐτὰ ἀποκοτῶν σιγὰ - σιγὰ ὀψὲς ἐνὸς ἐτοιμοθάνατου γέροντα— σημειώνονται καθημερινὰ στὸ νοσοκομεῖο. Ἀλλὰ παιδιὰ ἔχουν ὑπερβολικὰ προσημένη κοιλιά, συμπτώματα τοῦ συνδρόμου κβασιορκόρ ποὺ προκαλεῖται ἀπὸ ἔλλειψη πρωτεϊνῶν.

Πολλοὶ γιατροὶ καὶ νοσοκόμοι ἐγκατέλειψαν τὴν χώρα κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου καὶ δὲν ἔχουν ἐπιστρέψει. Ὅσοι παρέμειναν, εἶναι καταβεβλημένοι ἀπὸ ὑπερκόπωση καὶ σοβαρὸ νευρικὸ κλονισμὸ ποὺ ἐπέφεραν οἱ ἐμπειρίες τοῦ πολέμου.

Τὰ σκελετωμένα — λιμοκτονοῦντα — βρέφη, τὰ βρέφη μὲ τὶς ὑπερβολικὰ προσημένες κοιλίες φέρουν ἀνάγλυφες, στὴ μνήμη, ἄλλες ἐποχές. Ἰδίως οἱ σκηνὲς καὶ οἱ εἰκόνες, τότε καὶ τώρα. Ἀποτροπιασες. Πενήντα χρόνια ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο, μερικοὶ μῆνες ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Περιοικοῦ. Παράλληλο τὸ τραῦμα, ἀνάλογο τὸ δράμα.

Γιατί, ἄραγε, τὴν «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» τοῦ ἄρχοντος εἰρήνης δὲν τὴν ἀποδεχθήκαμε ἀλλὰ καθημερινὰ τὴν ἀποδιώχνουμε στὸν Οὐρανὸ γράφοντας πάνω στὴν οὐσκεινασία της «ἀπαράδεκτον - ἐπιστρέφεται»;

Ἡ ὑπόσχεση

«ΗΜΕΡΟΛΟΓΙ

Ι/Φ «NAZAPET»

Τρίτη ἀπόγιομα 13/3/1820

«ΑΦΡΗΖΕΙ ἡ ἀτμὴ λισομανὰ ὁ ἀγιέρας στὰ ξάρυα καὶ τῆς γάμπειες Ὡραιοι εἶνε π' ἀρχήσαμε νὰ

μπομπάρουμαι νερὰ ἀπὸ τὰ πιανόλα βαργιά, βλέπεις σακατεμένο τὸ καρδάβι. Ἀπὸ μεργιά Τουρκιάς κόκηνα μπλαβγιά τὰ σιμάδχα, αστραποβρόντη συνεφο. Σανάχη δικιο ὁ Σημιακὸς ὁ μούτσος, πρεπι νὰ τὰ ξοῦμαι κάτ' Ἀγειον τοῦ λόγου μου Μιχάλης Κοντάρας πιὸ φειμιστὸς γι' Ἀρχοῦδας πέρα τὸ κουμάντο τὶς «NAZAPET» ποὺ σκουνα γενίθεικε καὶ κουρσάρηκο τῆς λευτεργιάς ἀργοπεθαίνει. Μὰ δὲ θὲ νὰ μιλήσω γιὰ τὸ καρδάβι θέλο νὰ πῶ τὸ λόγο τὸν στεγνὸ τοῦ Πελαῖσιου ποὺ ἂν λεύτερος γενίθηκε, λεύτερος ἔζησε σ' ἀδούλοιτες θάλασσες καὶ λεύτερος ξεψίχισε. Κι' ἂς μείνει ἡ γραφὴ αὐτὴ γιὰ τὸν κερούργιο Πελαῖσιο, γενιμα τοῦ πεθαμένου ποὺ στο πόδη του κάνω κουμάντο ἐγώ...».

Γνήσιο τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τοῦ «Ι/Φ Ναζαρέτ», τὸ δημοσιεύουμε διόπως τὴν παραμικρὴ ἐπέμβαση στὸ ὕψος ἢ τὴν ὀρθογραφία. Δημοσιεύεται σὰν μοτο σὸ ἔργο «αδούλοιτες θάλασσες — Τὸ χρυρικὸν τοῦ Πελαῖσιου». Διασχίζοντας πρόσφατα τὸ βορειοανατολικὸ Αἰγαῖο, ἀπέναντι ἀπὸ τὴ Σμύρνη, τὶς Κυθωνίες, τοῦ ὑποσχεθήκαμε τὴ δημοσίευση αὐτὴ!

Ἀκουσμα τοῦ καλοκαιριοῦ (μόνο;)

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ἀπὸ τὶς θερινὲς διακοπές, ὅλοι λίγο - πολὺ ἐμφορούμαστε ἀπὸ ἀνανεωμένη ἀγάπη γιὰ τὴν Παράδοση. Αὐτὴ ποὺ γενιτήκαμε — ἄλλος λίγο, ἄλλος πολὺ — στὸ χῶρο τῶν διακοπῶν. Βέβαια τὰ ξενόφερτα ρεύματα ἔχουν ἐπηρεάσει — ἀκριβέστερα, ἔχουν μολύνει — κάθε γωνιὰ τῆς Πατρίδας μας. Καρεῖς δὲν παραθεωρεῖ τὰ θετικὰ στοιχεῖα τῆς καλῶς νοουμένης ἐξελέξεως. Ἡ σύγκριση ὅμως μὲ τὰ κακὰ κατάλοιπά της, πόσο μᾶς προβληματίζει;

Εἴτε τὸ καλοκαίρι μας τὸ περάσαμε στὰ νησιά, εἴτε σὲ κάποια ἐλατόφυτη βουνοκορφή, δὲν μπορεῖ, ὅλο καὶ κάποια φλογέρα ἀκούσαμε — ἔτσι ἀπὸ κασέτα — ὅλο καὶ κάποιο σαντούρι. Ὁ Ν. Πολίτης κατατάσσει τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια: τῆς ἀγάπης, νυφιάτικα, νανουρίσματα, κάλαντα, τῆς ξενιτιάς, μοιρολόγια, γνωμικά, περιγελαστικά. Διασώζεται ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος καὶ παλμός, ἐκφράζονται ἐνδόμυχες ἀνησυχίες, λύπες, χαρές, προσδοκίες. Ἀντανακλᾷ τὸ χαρακτηριστὰ καὶ τὰ συναισθήματα ἐνὸς λαοῦ ποὺ ἀ-

γωνίσθηκε καὶ δοκιμάστηκε σκληρὰ στὸ διάβα τῆς μαζοαίωνης Ἱστορίας του. «Ἡ δημοτικὴ ποίησις εἶναι τελεσφορώτατον ὄργανον τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς» σημειώνει εὖστοχα ὁ Ν. Πολίτης. Κι ἐμεῖς ἀναρωτιόμαστε:

Πόσο, ἄραγε, περνᾷ τὸ μῆνυμά της καὶ τὸ νόημά της σὲ μᾶς; Πόσο τὸ ἀφήνουμε νὰ περάσει — ἀκουσμα μόνο τοῦ καλοκαιριοῦ; — ἀνάμεσα στὰ πολλὰ καὶ διάφορα «μυτιέρνα» ἀκούσματα;

Τσιμεντένια συμφέροντα.

ΘΑ ΤΟ ΕΠΑΝΑΛΑΒΟΥΜΕ. Σφίχτηκε ξανά καὶ ξανά, τὸ καλοκαίρι πὺν πέρασε, ἡ καρδιά κάθε σόφρονα, καθὼς σχεδὸν καθημερινὰ ἀναγγελοῖται ἡ ἀποτέφρωση χιλιάδων στρεμμάτων ἐλληνικῶν δασῶν. Ἡ τρομοκρατία καὶ πολλὰ ἄλλα σκοτεινὰ συμφέροντα — τσιμεντένια συμφέροντα — ὑπαγόρευσαν καὶ πάλι σὲ μερικοὺς ἀπαίτιδες τὶς ἐγκληματικὲς πράξεις.

Τὴ στιγμή πὺν ἡ ἴδια ἡ ἐπιβίωσή μας στὴ Γῆ τορπιλλίζεται, ἄς ἀντιδράσουμε δυναμικά. Ὁχι, μόνο μὲ διαδηλώσεις, διαλέξεις, ἀρθρογραφία γιὰ τὴν προσίασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, μὰ κάπως ἀπλούστερα καὶ οἴγουρα πὺν ἀποτελεσματικά: φτυεύοντας ἕνα δεντοράκι ὁ καθένας καὶ νύοθειώντας το! Θὰ τὸ χαροῦμε κι ἐμεῖς καὶ οἱ ἐπερχόμενοι (μὰ καὶ γιὰ νὰ ῥθει ἡ ὥρα του νά... καεὶ θὰ περάσουν χρόνια).

Ἡ ζωὴ — ἄς μὴ τὸ ξεχνᾶμε — δὲν σταματάει σὲ μᾶς...

Ἡ ὥρα τῆς ἐπιστροφῆς.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ. Εἶναι γιὰ ὅλους ἡ ὥρα τῆς ἐπιστροφῆς. Οἱ ἐργαζόμενοι στὸ ἀντικείμενό τους, οἱ μαθητὲς στὰ θρανία τους.

Τὸν Ἰούνιο ἔκλεισαν τὶς ἀυλαῖες τους οἱ χειμερινοὶ κινηματογράφοι. Ὅλο τὸ καλοκαίρι, περνώντας ἀπ' ἔξω, ἔβλεπα τὴν ἴδια ἐπιγραφή νὰ παραπέμπει στὸ Φθινόπωρο. «Ραντεβὺ τὸ Σεπτέμβριον».

Ὁ κινηματογράφος εἶναι ἀσφαλῶς ἕνας τρόπος ψυχαγωγίας. Οἱ «καθαροὶ» ὀθόνες, ἐννοῶ. Γιατὶ ὑπάρχουν κι οἱ ὀθόνες πὺν τὸ χρῶμα τους εἶναι ἀπαίσια «κίτρινο». Ἀν καὶ φαινομενικὰ λευκὲς, «λεκιιάζουν» ἀπὸ τὶς εἰκόνες πὺν φιλοξενοῦν.

Πολλοὶ νοσταλγοὶ τῆς μεγάλης ὀθόνης, περιμένουν τὸ Σεπτέμβριον πῶς καὶ πῶς γιὰ νὰ δοῦν τὶς ταινίες τους. Περιμένουν μ' ἄλλα λόγια τὸ «ραντεβὺ τὸ Σεπτέμβριον».

Θὰ ὑπάρξει, ἄραγε, ἡ ἴδια προθυμία, ἡ ἴδια ἐντονη διάθεση γιὰ ἕνα «ραντεβὺ» στὸ ραδ τῆς ἐνορίας μας; Τὸ καλοκαίρι τὸ βρῶσκουμε σὰν δικαιολογία

γιὰ τὴν ἀποχὴ μας ἀπὸ τὸν ἐκκλησιασμό. Αἰθθεν... Τὸ Φθινόπωρο ὅμως, τὸν Σεπτέμβριον, τώρα πὺν σημαίνει ἡ ὥρα τῆς ἐπιστροφῆς, θὰ τηρήσουμε τὸ «ραντεβὺ» μας μὲ τὸ Νάο; Ἐννοεῖται, ἂν προηγουμένως τό... κλείσαμε! Ἡ μήπως τότε θὰ μᾶς ἀπασχολοῦν ἄλλα ραντεβὺ πὺν «σοβαρά»;

Ἐν ὄψει...

ΚΑΠΟΙΟΣ ἐπιφανὴς στοχαστὴς τῆς ἐποχῆς μας, ἐφιστᾷ τὴν προσοχή: «Κάθε πρῶι πὺν ξυπνάτε, ἔχετε τὸ πορτοφόλι σας γεμάτο μὲ εἰκοσιτέσσερις ὥρες προσοχή, μὴ τὶς σπαταλήσετε ἀσυλλόγιστα».

Κάτι ἀνάλογο θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε στοὺς φίλους μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες πὺν, αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ρίχνονται σὶν ἀγῶνα γιὰ τὴ μάθηση καὶ τὴν προκοπή. Μὲ περισσότερες ἐνθύνες, μὴ τὰξὴ πὺν ψηλά. Δὲν ἔχουμε ἀσφαλῶς τὴ διάθεση νὰ κάνουμε «κῆρυγμα» στοὺς νέους καὶ τὶς νέες, μὲ τοῦτες τὶς λιτὲς γραμμές. Ἀπλῶς, σὲ τόνο φιλικό, δυὸ λέξεις ἐπιθυμοῦμε νὰ τονίσουμε:

Φίλες καὶ φίλοι, τώρα πὺν μπαίνετε στὸ κάστρο τῶν Γραμμάτων — ἀκριβέστερα στὸ στίβο τους — μὴ σᾶς διαφεύγει ὁ καίριος σκοπός. Κι αὐτὸς δὲν εἶναι βέβαια ὁ «πρωταθλητισμός» μὲ τὶς ἀθέμιτες πολλὲς φροῆς προὑποθέσεις καὶ τὶς γνωστὲς συνέπειες. Στὸ σπῖτι τοῦ πνεύματος, νὰ σᾶς φλογίζει ἡ διάθεση γιὰ τὸ γνήσιο ἀθλητισμὸ στὸ «διάθλο» τοῦ πνευματικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ὁλοκληρώσεως. Μὴ θεωρεῖτε τὸ δεύτερο, ὑποδεέστερο τοῦ πρώτου. Εἴτε στὸ παρελθὸν ψάξετε, εἴτε στὸ παρὸν ἀνιχνεύσετε — μὲ ἀντικειμενικὴ ὅμως διάθεση — θὰ συμφωνήσετε ἀσφαλῶς. Κι ἄς ὑπάρχουν ρεύματα καὶ ρεύματα καὶ σειρήνες γοητευτικὲς. Θυμηθεῖτε τὸν Ὀδυσσεά.

Καλὸ σας ταξίδι, φίλες καὶ φίλοι, γιὰ τὴν Ἰθάκη σας...

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιδικῶν, Ἰωάννου Γεργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιδικῶν.

ΧΑΝΤΡΕΣ ΚΑΙ ΧΑΪ-ΜΑΛΙΑ

Αντί τόν τίμιο σταυρό ή τήν εικόνα τής Παναγίας άρχισαν νά μοιράζουν ώρισμένοι γονείς καί ανάδοχοι μετά τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος στούς καλεσμένους συγγενείς καί φίλους. Πρόκειται, χωρίς άλλο, γιά άγνοια άδικαιολόγητη τών γονέων, ίσως όμως καί γιά ήθελημένη «έμπνευση» κατασκευαστών καί εμπόρων τών παγανιστικών αὐτῶν ειδῶν. Διότι οἱ χάντρες, τά μάτια, τά παντός είδους χαίμαλιά καί άλλα παρόμοια μικροαντικείμενα «προδίδουν τάσεις νεοειδωλολατρείας», όπως εὔστοχα παρατηρεῖ σέ ἀνακoinωθέν τής ή 'Ι. Μητρόπολις Δημητριάδος.

Οἱ εὐλαβέστατοι Κληρικοί μας, όταν ἀντιλαμβάνονται παρεμφερή περιστατικά, ἀσφαλῶς θά διαφωτίζουν τοὺς παρεκτρεπομένους καί θά συνιστοῦν στοὺς χριστιανούς μας, μετά τή Βάπτισμα, νά «καρφιτσώνουν» στό πέτο τών καλεσμένων τοὺς τόν παραδοσιακό σταυρό ή τήν Παναγία.

«ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥ»

στήν Ἀγροτική Φυλακή Ἀγιάς Χανίων ὀργάνωσε τήν 25η Αὐγούστου ή «Διακονία ἀποφυλάκισεως ἀπόρων κρατουμένων», τής ὁποίας ήγείται ὁ ζηλωτής καί ἀκούραστος ἀρχιμ. κ. Γερβάσιος Ραπτόπουλος, ἱεροκήρυξ τής 'Ι. Μητροπόλεως Κασσανδρείας.

Περисσότεροι ἀπό 300 Μακεδόνες, μέ ἀριθμό χριστιανῶν ἀπό τήν Ἀττική καί τήν Κύπρο ἔφθασαν στήν Ἀγροτική Φυλακή Ἀγιάς ὅπου τελέσθηκε θ. Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ οἰκείου Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Εἰρηναίου, πού κήρυξε καί τόν θεῖο λόγο. Ἀκολούθησε ψυχαγωγική ἐκδήλωση τῶν παιδιῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, προσφώνηση τοῦ Δ)ντοῦ τής Φυλακῆς κ. Μιχ. Κυριακάκη, ἀντιφώνηση τοῦ π. Γερβασίου καί ἐπίδοση ἐνθυμίου —ἀπό τόν Σεβ. Κυδωνίας— στοὺς ἐπισκέπτες καί τοὺς κρατουμένους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

★ Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσόστομοῦ Θέμελη, Συλλογή φρασσεολογικῶν ἐν συγκρίσει πρὸς χωρία τής Π. Διαθήκης. Ἀθήναι 1990, ἀνάτυπο ἀπό τῆς «Λακωνικές Σπουδές», σσ. 315-338. Ἐνδιαφέρουσα μελέτη γιά 85 παροιμιώδεις φράσεις τής καθομιλουμένης, οἱ ὁποῖες προέρχονται ή σχετίζονται πρὸς χωρία τής Π. Δ.

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

★ «ΑΓΙΟΣ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ». Τό τριμηνιαῖο αὐτό περιοδικό τής 'Ι. Μητροπόλεως Τρίκκης καί Σταγῶν, πού ἐκδίδεται μέ πρόνοια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου τής κ. Ἀλεξίου, ἀφιερώνει τό τεῦχος 3-4 (Ἰουλ. - Δεκ.) 1990 στό Χρονικό ἐπισκέψεως τής Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου Α' στήν 'Ι. Μητρόπολη Τρίκκης καί Σταγῶν, μέ τήν εὐκαιρία ἑορτασμοῦ 600 χρόνων τοῦ Μεγάλου Μετεώρου (29-30 Σεπτεμβρίου 1990). Πρόκειται γιά πολὺ χρησιμὴ ἔκδοση, γιάτι στίς 68 σελίδες τής ἀποθησαυρίζει γεγονότα καί λόγους, μέ πλήθος φωτογραφιῶν, τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ συμβάντος.

★ Κων. Ν. Ξενογιάννη, Ἡ ἱδρυσις τοῦ ὑπουργείου Θρησκευμάτων καί ὁ πρῶτος Μινίστρος του. Καλαμάτα 1991. Εὐσύννοπη μελέτη 32 σελίδων, στηριγμένη σέ ἀνέκδοτα κείμενα καί ἀρχαιακό ὕλικό, γιά τήν πρώτη σύσταση (15.1.1822) τοῦ ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων καί τήν ἀνάθεσή του στὸν Ἐπίσκοπο Ἀνδρουσῆς Ἰωσήφ, ἀπὸ τήν «Προσωρινὴ Διοίκηση τής Ἑλλάδος». Τό περιεχόμενο τῆς μελέτης ἀναφέρεται στά τῆς συγκροτήσεως τοῦ ὑπουργείου, τὸν κανονισμό λειτουργίας του (καθίσκοντα - ὑποχρεώσεις τοῦ ὑπουργοῦ) καί κυρίως στήν προσωπικότητα, τὴ δράση καί τὸ ἦθος τοῦ πρῶτου ὑπουργοῦ. Μὲ τὴ γνωστὴ ἀκρίβεια πού διακρίνει τό ἔργο τοῦ συγγραφέως.

★ Γ. Θ. Παπαγεωργίου, Ἐπισκοπὴ Ρέοντος καί Πραστοῦ (Ἡ Κυνουρία τὸ 1821). Ἀθήνα 1991, σσ. 148. Ἡ δραστηρία «Ἀδελφότης Κυνουριῶν» (πρόεδρος ὁ κ. Χρ. Ἀρβανίτης, μέχρι πρό τινος Λογιστὴς τοῦ περ. «Ἐκκλησία»), ἐξέδωσε τήν ἀξιόλογη αὐτὴ μελέτη, ή ὁποία ἀποτελεῖ καρπὸ «ἐνδελεχοῦς ἔρευνας καί εὐσυνειδητῆς προσπάθειας τοῦ συγγραφέα», γιά τήν προβολή «τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης» ἐπισκοπῆς Ρέοντος καί Πραστοῦ (παλαιᾶς πρωτεύουσας τῆς Τσακωνίας), πού ἀναφέρεται γιά πρώτη φορά στό Χρυσόβουλο Ἀνδρονίκου τοῦ Β' τὸ 1293. Ἡ Ἀδελφότης σκοπεύει νά ἐκδόσει κι ἄλλες μελέτες, σχετικὲς πρὸς τήν ἱστορία, λαογραφία καί λογοτεχνία τῆς Κυνουρίας.

★ Αἰκατερίνης - Μαρίας Ἀλ. Μπαλῆ, Ἡ 'Ι. Μονὴ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου στὸν Ὑμηττὸ Ἀττικῆς, Ἀθήναι 1990, σσ. 82. Μία κατατοπιστική, ἐπιστημονικὰ τεκμηριωμένη, ἀρχαιολογική μελέτη καί ἔρευνα τῆς θεολόγου - ἀρχαιολόγου συγγραφέως.